

การศึกษาความสอดคล้องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยน
ระบบการขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยระบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็น
ระบบการใช้ก๊าซของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่

เกียรติศักดิ์ สิงห์ครา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืน
สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืน

ชื่อเรื่อง

การศึกษาความสอดคล้องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยน
ระบบการขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยระบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็น
ระบบการใช้ก๊าซของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่

โดย

เกียรติศักดิ์ สิงห์ครา

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.รัตนา โพธิ์สุวรรณ)

วันที่ 26 เดือน ๕.๑ พ.ศ. ๕๐

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์สมชาย องค์กรประเสริฐ)

วันที่ 26 เดือน ๕.๑ พ.ศ. ๕๐

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์กิตติพงษ์ วุฒิจำนงค์)

วันที่ 26 เดือน ๕.๑ พ.ศ. ๕๐

ประธานกรรมการประจำหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปราโมช สีตะโกเสศ)

วันที่ 26 เดือน ๕.๑ พ.ศ. ๕๐

สำนักงานบัณฑิตศึกษารับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพ พงษ์พานิช)

ประธานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

วันที่ 27 เดือน ๕.๑ พ.ศ. ๕๐

ชื่อเรื่อง	การศึกษาความสอดคล้องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยระบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นายเกียรติศักดิ์ สิงห์ครา
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนากุมิสังคมอย่างยั่งยืน
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.รัตนา โพธิ์สุวรรณ

บทคัดย่อ

การศึกษาความสอดคล้องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยระบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความสอดคล้องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์แบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ โดยการใช้แบบสอบถามเพื่อสอบถามประชากร จำนวน 120 คน ในจังหวัดเชียงใหม่และใกล้เคียง ที่นำรถยนต์มาเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนด้วยน้ำมันมาเป็นระบบการขับเคลื่อนด้วยก๊าซ ณ บริษัทเชียงใหม่ยานยนต์เซอร์วิส จำกัด ในช่วงระหว่างเดือนกันยายนถึงเดือนธันวาคม 2549 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าสถิติคือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และไคสแควร์ (Chi-square)

ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เป็นแนวคิดภายใต้หลักธรรม ซึ่งเกิดจากการเล็งดูและปลูกฝังแนวคิดด้านพุทธศาสนามาตั้งแต่ทรงพระเยาว์จากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และทรงมีพระราชปณิธานที่ทรงช่วยเหลือราษฎรบนพื้นฐานการพัฒนาชีวิต และพัฒนาสังคม ดังพระราชปณิธาน “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” ทรงปฏิบัติพระองค์ภายใต้หลักธรรมและได้สอนให้คนเป็นคนดี ดำเนินชีวิตในทางสายกลาง และนำมาใช้ปกครองประเทศ

จากการศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เริ่มจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน มีความรอบรู้ และการมีคุณธรรม นำสู่การทรงงาน การแก้ไขปัญหามลพิษในเมืองในยามวิกฤติ ทั้งปัญหาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การเมือง อย่างรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงและเหมาะสม จากนั้นสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ขอพระราชทาน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายวางแผนพัฒนาประเทศ ตั้งแต่ วันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 และมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำแผนปฏิบัติการใน ทุกระดับ ด้านสังคมพบว่ากระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้นำปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ทางสังคม การเสริมสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข กระทรวงมหาดไทย ดำเนินโครงการพัฒนาชุมชน ภายใต้หลักการการลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ด้วยการ พัฒนาวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ผลิต และการท่องเที่ยวในท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการ ได้นำแนวคิด และความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงบรรจุไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียน ด้านเศรษฐกิจ พบว่ารัฐบาลได้นำกรอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารประเทศ เช่น การนำระบบ อัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวมาใช้เพื่อป้องกันการแทรกแซงค่าเงิน การนำมาใช้ในการออกแบบนโยบาย ภาครัฐโดยนำมาเป็นกรอบเพื่อให้การออกแบบและประเมินผลการดำเนินการนโยบายภาครัฐตั้งอยู่บน กรอบของทางสายกลาง และการนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ภายใต้กรอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ นำเอาความรู้ คุณธรรม และ ความเพียรมาใช้ และตั้งอยู่บนหลักของความพอประมาณ มีเหตุ มีผล มีภูมิคุ้มกันภัยที่ดี นอกจากนี้ยังมี ผู้นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับภาคธุรกิจด้วยเช่นกัน เช่น บริษัทเครือซีเมนต์ไทยได้รับ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วและการขยายกิจการของประเทศไทย แต่ทว่ากลับฟื้นตัวได้ รวดเร็วเนื่องจากองค์กรมีวัฒนธรรมที่แข็งแกร่งสอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น ในด้าน ทรัพยากรธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อม พบว่าโครงการพระราชดำริด้านสิ่งแวดล้อม ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยึดหลักการแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยวิธีการธรรมชาติ ใช้เทคนิควิธีและทรัพยากรที่มีอยู่ตาม ธรรมชาติโดยออกแบบให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติน้อยที่สุด

ผลการศึกษาความสอดคล้องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยน ระบบการขับเคลื่อนรถยนต์ฯ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.3) อยู่ในเกณฑ์ที่มีความพอเพียง เมื่อแยกพิจารณาออกเป็น 3 ช่วง 2 เดือน พบว่า กลุ่มประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่ อยู่ในเกณฑ์ที่มี ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน มีความรู้ และมีคุณธรรม คิดเป็น ร้อยละ 59.2 48.3 85.0 75.8 และ 75.8 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความพอเพียง โดยใช้ สถิติ Chi-square พบว่า อายุของผู้ให้ข้อมูลและจำนวนรถของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับระดับ ความพอเพียงที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วน บุคคลกับองค์ประกอบความพอเพียง (3 ช่วง 2 เดือน) พบว่า จำนวนรถของครอบครัวมี ความสัมพันธ์กับความพอประมาณ และอายุของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับความมีคุณธรรม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

Title	The Relevance between the Sufficiency Economy and the Decision-Making of Consumers in Chiang Mai Province on the Conversion of the Car's Propelling System from Using Gasoline to the LPG.
Author	Mr. Kiattisak Shingkra
Degree of	Master of Science in Geosocial Based Sustainable Development
Advisory Committee Chairperson	Dr. Ratana Pothisuwan

ABSTRACT

The purposes of this study were to investigate: concept on sufficiency economy, including its motive force and the relevance between the sufficiency economy and the decision-making of consumers in Chiang Mai province on the conversion of car's propelling system from using gasoline to the LPG. Questionnaires were distributed to 120 populations in Chiang Mai province and its neighbouring provinces who changed the propelling system of their car at Chiang Mai Yan Yon Service Ltd. during September- December, 2006. Obtained data were analyzed for finding frequency, percentage, mean, and Chi-square.

Results of the study revealed that the concept on sufficiency economy of His Majesty King Bhumibol was based on Dhamma doctrine which the Princess mother of the King used it as a norm in raising her children. Also, the King has intention to assist his people based on social and quality of life development as His Majesty articulated his overriding goal: We shall reign in righteousness for the benefit and happiness of the Siamese people. His Majesty the King behaves himself under the Dhamma doctrine and teaches people to be good ones, in the middle path and he eventually applies these to rule the country.

According to the investigation on the concept on sufficiency economy, it was found that the sufficiency economy motive initiated when the King used the philosophy of sufficiency economy covering moderateness, reasoning, immune, knowledge, and ethics in his tasks on solving problems of economic, social, environmental, and political crisis appropriately. Later on, the Bureau of National Economic and Social Development Committee begged for

permission to apply the philosophy of sufficiency economy as the guideline for the determination of policies and the country development planning on November 29, 1999. For social aspect, it was found that the Ministry of Social Development and Human Stability had applied the philosophy of sufficiency economy to social strategy motive, peace and happiness enrichment. Besides, the Ministry of Interior carried out the community development project holding on expenses reduction and income supplementation through the development of community enterprises, production groups, and local tourism. Not only this, the Ministry of Education had included the concept and knowledge on sufficiency economy in the school curricular programs. For economic aspect, the Thai government had applied the concept on sufficiency economy to the administration of the country such as using of basket exchange rate to prevent the interference of money value, state policy designing and implementation assessment based on the middle-of-road line, and to be as the guideline for country development in the National Social and Economic Development Plan Issue 10. This was based on the application of knowledge, ethics, diligence, moderateness, reasoning, and good immune. Besides, the philosophy of sufficiency economy was widely used in business sector such as Thai Cement companies group which were affected by rapid change and expansion but they recovered rapidly because these organizations had their own strong culture which conformed to the concept of sufficiency economy. For environmental and natural resources aspect, it was found that the Royal Initiative project on environment also held various problem-solvings by using natural methods and techniques which least affect environmental resources and environment.

Results of the study on the relevance between the sufficiency economy and the decision-making on the conversion of the car's propelling system revealed that most of the respondents (78.3 percent) were found to be in a "sufficiency" level. Based on the 5 criteria: moderateness, reasoning, immune, knowledge, and ethics, it was found that the percentage of the respondents were 59.2, 48.3, 85.0, 75.8 and 75.8, respectively.

For results of the analysis by using Chi-square on the relationship of personal factor and the level of sufficiency, it was found that there was a significant relationship between ages of the respondents and a number of cars in their families and the level of sufficiency (0.01 and 0.05, respectively). For personal factor and sufficiency component, it was found that there was a significantly relationship between ages of the respondents and ethics (0.01).

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ ดร.รัตนา โพธิสุวรรณ ประธานกรรมการที่ปรึกษา
รองศาสตราจารย์สมชาย องค์กรประเสริฐ และรองศาสตราจารย์กิตติพงศ์ วุฒิจำนงค์ กรรมการ
ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำในการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบแก้ไขจนกระทั่งงาน
วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี รวมทั้งคณาจารย์ สาขาวิชาการพัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืนทุกท่าน
ที่คอยให้คำแนะนำมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ เพื่อน ๆ ที่มีส่วนช่วยเหลือ ในทุกๆ กรณี ที่สำคัญที่สุด คือครอบครัว
คุณรัชดา สิงห์ครา และลูก ๆ ที่คอยดูแลตลอดระยะเวลาในการศึกษา จนเกิดเป็นกำลังใจที่ทำให้
ทุกอย่างสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เกียรติศักดิ์ สิงห์ครา

ธันวาคม 2550

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	6
สถานการณ์ทั่วไปเกี่ยวกับการประหยัคพลังงาน โดยใช้ก๊าซธรรมชาติกับ	
ผลกระทบสิ่งแวดล้อม	15
แนวโน้มการใช้ก๊าซสำหรับขุดยานพาหนะในประเทศและต่างประเทศ	19
กระบวนการตัดสินใจ	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
กรอบแนวคิดในการวิจัย	28
สมมติฐานการวิจัย	29
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	30
สถานที่ดำเนินการวิจัย	30
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	32
การทดสอบแบบสอบถาม	33

การเก็บรวบรวมข้อมูล	33
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	33
บทที่ 4 ผลและวิจารณ์ผลการศึกษา	37
ตอนที่ 1 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	38
ส่วนที่ 1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีรากฐานจากพุทธธรรม	38
ส่วนที่ 2 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีรากฐานจากพระราช	
กรณียกิจในการแก้ปัญหาของชาติ	49
ส่วนที่ 3 การขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล	62
ตอนที่ 2 ความสอดคล้องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจ	
เปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์แบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็น	
ระบบการใช้ก๊าซของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่	78
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	78
ส่วนที่ 2 ความสอดคล้องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการ	
ตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์แบบใช้น้ำมัน	
เชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซของผู้บริโภค	85
ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความ	
พอเพียง	88
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	92
สรุปผลการวิจัย	92
อภิปรายผล	95
ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย	98
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	99
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	104
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	105
ภาคผนวก ข ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลต่อระดับความพอเพียง	110
ภาคผนวก ค ประวัติผู้วิจัย	114

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 เปรียบเทียบคุณสมบัติของก๊าซ NGV และ LPG	17
2 เปรียบเทียบมวลสารจากไอเสียของเครื่องยนต์ที่ใช้ NG LPG และ Gasoline ที่ ความเร็ว 300 รอบต่อนาที	18
3 การเปรียบเทียบการใช้น้ำมันเบนซินกับก๊าซ LPG	20
4 การคำนวณจุดคุ้มทุนระหว่างการใช้น้ำมันเบนซินกับก๊าซ LPG	21
5 ระยะเวลาคืนทุนก๊าซ LPG เปรียบเทียบกับน้ำมันเบนซิน 91	21
6 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเพศ	79
7 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอายุ	79
8 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสถานภาพ	80
9 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามภูมิลำเนา	81
10 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับการศึกษา	81
11 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอาชีพ	82
12 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามรายได้	83
13 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนรถยนต์ที่ครอบครอง	84
14 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนรถยนต์	84
15 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตาม เกณฑ์คะแนนความพอเพียง	85
16 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามเกณฑ์คะแนนความพอประมาณ ความ มีเหตุผลความมีภูมิคุ้มกัน ความรู้ คุณธรรม	87
17 ค่า Asymp. Sig (2-sided) จากตาราง Chi-Square Test ในการทดสอบความ สัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและระดับความพอเพียง	89
18 ค่า Asymp. Sig (2-sided) จากตาราง Chi-Square Test ในการทดสอบความสัมพันธ ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับองค์ประกอบความพอเพียงด้านต่าง ๆ	91

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 ระบบการทำงานของเครื่องยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยก๊าซ	18
2 กรอบแนวคิดในการวิจัย	28
3 ภาพลายพระหัตถ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีที่ได้พระราชทาน	39

บทที่ 1

บทนำ

ปัจจุบันราคาน้ำมันเชื้อเพลิงได้ปรับตัวสูงขึ้นและยังคงมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประเทศไทยเป็นประเทศที่ต้องพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงจากต่างประเทศ ทำให้ไม่สามารถควบคุมการปรับตัวของราคาน้ำมันได้ และยังคงสูญเสียเงินตราต่างประเทศเป็นจำนวนมากในการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงจากต่างประเทศ นอกเหนือไปจากนั้น การที่ราคาน้ำมันในปัจจุบันมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ประชากรทั่วไปทั้งในและต่างประเทศประสบกับปัญหาเกี่ยวกับอัตราค่าขึ้นของน้ำมัน ภาครัฐและเอกชนต่างให้ความร่วมมือในการศึกษาและแสวงหาพลังงานทดแทนเพื่อนำมาใช้ทดแทนพลังงานน้ำมันที่นับวันจะมีปริมาณลดลงไปเป็นอย่างมาก และปริมาณการผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคที่นับวันจะมีอัตราการเพิ่มขึ้นสวนทางกับอัตราความสามารถในการผลิต

อย่างไรก็ตาม การเลือกใช้เชื้อเพลิงที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในยานยนต์ เช่น แก๊สธรรมชาติ กำลังได้รับการสนับสนุนมากขึ้นในหลาย ๆ ประเทศ อันเนื่องมาจากปัญหาคุณภาพอากาศ และปัญหาภาวะเรือนกระจกที่เกิดขึ้นทั่วโลก และด้วยคุณสมบัติทางฟิสิกส์ของแก๊สธรรมชาติที่ใช้ในยานยนต์ว่ามีมลพิษน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับเชื้อเพลิงอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาระบบควบคุมมลพิษสำหรับยานยนต์ที่ใช้แก๊สธรรมชาติ นับว่ายังล่าหลังยานยนต์ที่ใช้ น้ำมันเชื้อเพลิง เนื่องจากยานยนต์ที่ใช้ น้ำมันเชื้อเพลิงได้มีการพัฒนา เทคโนโลยีของเครื่องยนต์ และการปรับปรุงสูตรของน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมานานกว่า แต่ด้วยข้อได้เปรียบทางด้านสภาพแวดล้อม แก๊สธรรมชาติจึงเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับยานยนต์ที่จะมีการใช้แพร่หลายมากขึ้น

จาก ภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยในปี 2548 จะพบว่าเศรษฐกิจยังชะลอตัวต่อเนื่องโดยมีปัจจัยลบที่สำคัญ คือ การเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมัน ทำให้ต้นทุนการค้าและต้นทุนชีวิตคนสะพัดขาดดุลมากขึ้น โดยตัวเลขการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดสะสม 5 เดือนสูงถึง 4,672 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 2.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Products: GDP) แนวโน้มเศรษฐกิจในไตรมาสสองของปี 2548 ยังมีทิศทางขยายตัวในอัตราที่ชะลอตัวลงจากไตรมาสแรกที่ขยายตัวร้อยละ 3.3 ดังนั้นการจะบรรลุเป้าหมายให้เศรษฐกิจปี 2548 ขยายตัวได้ในระดับร้อยละ 4.0 จึงเป็นเรื่องที่ค่อนข้างลำบาก ขาวที่ถูกนำมาเสนอ ทำให้สามารถสรุปประเด็นได้ว่า การแสวงหาวิธีการในการประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางของผู้บริโภคมีเพิ่มมากขึ้น จากสถานการณ์ทั่วไปการเดินทางจากบ้านไปยังที่ทำงาน หรือแม้แต่ภารกิจ

ส่วนตัวหรือเกี่ยวกับเรื่องงาน มีผลเกี่ยวเนื่องให้ผู้บริโภคเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องกับการเดินทาง และเชื้อเพลิงที่ใช้ในการเดินทางก็จึงกลายเป็นปัจจัยหลักที่ได้มีการพูดถึงกันอยู่เป็นประจำ การหันมาใช้ก๊าซเพื่อเป็นเชื้อเพลิงสำหรับรถยนต์เป็นทางเลือกหนึ่งที่นับวันจะมีบทบาทและความสำคัญมากยิ่งขึ้น ที่ผู้บริโภคได้ให้ความสนใจและใช้เป็นทางเลือกในการลดปัญหาค่าใช้จ่ายของเชื้อเพลิงรถยนต์ในแต่ละเดือน

ความสำคัญของปัญหา

จังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางความเจริญและได้รับการพัฒนาในทุกด้าน ทำหน้าที่เป็นเมืองหลักในภูมิภาคในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การท่องเที่ยว การขนส่ง ธุรกิจ การค้ารวมทั้งทางการศึกษา และเป็นศูนย์กลางของอนุภาคลุ่มน้ำโขง เป็นจังหวัดใหญ่อันดับสองรองจากกรุงเทพมหานคร มีจำนวนประชากรของจังหวัดเชียงใหม่ในปี 2548 จำนวน 1,645,779 คน เฉพาะอำเภอเมืองเชียงใหม่ มีจำนวน 242,974 คน (สำนักงานปกครองจังหวัดเชียงใหม่, 2549) การเดินทางสัญจรของประชากรมีหลายวิธี ได้แก่ รถโดยสาร (รถแดง) รถสามล้อเครื่อง รถโดยสารประจำทาง (รถเมย์) รถจักรยานยนต์และรถยนต์ส่วนตัว ประกอบกับปริมาณรถยนต์ส่วนตัวเพิ่มขึ้นแต่ละปีในอัตราที่สูง จึงมีความต้องการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเพิ่มขึ้น ดังนั้นภาครัฐและภาคเอกชนจึงมีการรณรงค์การประหยัดน้ำมัน การรณรงค์ลดมลพิษทางอากาศ การใช้รถจักรยานในการเดินทางระยะใกล้ หรือแม้แต่การชักชวนบอกกล่าวให้หันมาเปลี่ยนระบบเชื้อเพลิงน้ำมันในการขับเคลื่อนรถยนต์มาเป็นระบบการขับเคลื่อนโดยใช้ก๊าซ เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายให้กับตนเอง ครอบครัว ประเทศชาติ รวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ด้วยสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้ผู้ศึกษาต้องการศึกษาถึงการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเปลี่ยนระบบเชื้อเพลิงที่ใช้น้ำมันมาเป็นระบบการใช้ก๊าซ ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงพระราชทานให้กับปวงชนชาวไทยในการดำเนินชีวิตในทางสายกลาง มีความระมัดระวัง รอบคอบ อาศัยความรู้ในการวางแผนการการตัดสินใจต่อผลกระทบที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดความสมดุลและเหมาะสมในการดำเนินชีวิต รวมทั้งศึกษาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาประเทศ ในการที่ทำให้คนในชาติได้มีหลักคิดและแนวทางที่เกิดจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับ ประยุกต์ใช้กับตนเอง ครอบครัว ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิดในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ศึกษาความสอดคล้องของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์แบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือกลุ่มผู้บริโภคที่นำรถยนต์มาเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนด้วยใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการขับเคลื่อนโดยใช้ก๊าซ โดยใช้สถานที่ ณ บริษัทเชียงใหม่ยานยนต์เซอร์วิส ถนนชูปเปอร์ไฮเวย์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เท่านั้น
2. ขอบเขตในด้านเนื้อหา ผู้ศึกษาต้องการที่จะศึกษาถึงแนวคิดในเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียงและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งศึกษาถึงความสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน มีความพอประมาณและมีความรู้คู่คุณธรรม ที่จะป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภค

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั่วไปได้ทราบถึงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับตนเอง องค์กร และชุมชนที่เกี่ยวข้องได้
2. สถานีบริการก๊าซและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ทราบถึงความสอดคล้องของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์แบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดแผนการขยายสถานีบริการก๊าซธรรมชาติในจังหวัดเชียงใหม่ให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชน

นิยามศัพท์

ผู้บริโภค (consumers) หมายถึง ผู้ที่ใช้รถยนต์เป็นพาหนะในการเดินทาง ที่อาศัยอยู่ภายในเขตจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดใกล้เคียง ที่เปลี่ยนระบบขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยระบบน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นระบบใช้ก๊าซ

การตัดสินใจ (decision) หมายถึง การเลือกซื้อ เลือกใช้ ในสิ่งที่เห็นว่าดีที่สุดสำหรับตนเอง โดยมีปัจจัยแวดล้อม ได้แก่ ความมีเหตุมีผล ความมีภูมิคุ้มกัน การพอประมาณ ความรู้และคุณธรรมในด้านสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจ

ความสอดคล้อง หมายถึง ความสอดคล้องในการตัดสินใจภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความมีเหตุมีผล หมายถึง การตระหนักถึงสิ่งกระตุ้นทางการตลาด (4 Ps) ในส่วนของสินค้า นั่นคือการเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของก๊าซกับน้ำมันเชื้อเพลิง ราคาที่แตกต่างกัน ความสะดวกของสถานที่ติดตั้งระบบและสถานบริการก๊าซ ที่สำคัญมีการส่งเสริมให้ติดตั้งระบบก๊าซด้วยการจูงใจในระดับนโยบายของรัฐบาล เช่น การลดภาษีนำเข้าอุปกรณ์ และก๊าซเพื่อลดค่าใช้จ่ายที่ส่งมาถึงผู้บริโภค

การมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การป้องกัน แก้ไข กรณีปัญหาที่จะเกิดขึ้นในด้านเศรษฐกิจของประชากร และประเทศชาติ เช่นการประหยัดทั้งในปัจจุบันและอนาคต ด้วยการใช้สิ่งทดแทนน้ำมันก่อนที่จะขาดแคลนในอนาคต

ความพอประมาณ หมายถึง การมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง มีความรอบคอบในการใช้จ่ายเงิน ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและถูกต้อง

ความรู้ หมายถึง การศึกษาหาความรู้ในด้านสิ่งแวดล้อม สถานการณ์แวดล้อมของโลก และการเป็นอยู่อย่างมีคุณภาพชีวิต เช่นการประหยัดพลังงานทุกชนิดและใช้พลังงานอย่างปลอดภัย รวมถึงการรับรู้และเข้าใจถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริงจนสามารถถ่ายทอดต่อกันไปได้

คุณธรรม หมายถึง การรับผิดชอบต่อสังคม ด้วยการร่วมมือร่วมใจป้องกันแก้ไข และลดปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งช่วยกันประหยัดทุกด้านเพื่ออนาคตเศรษฐกิจชาติ เช่น การใช้สินค้าที่ผลิตได้ในประเทศ เพื่อลดการนำเข้าน้ำมัน

สิ่งกระตุ้นทางการตลาด หมายถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการสร้างความต้องการซื้อสินค้า มีปัจจัยประกอบด้วย

1. ผลิตภัณฑ์ (product) หมายถึง สิ่งที่สามารถสนองความจำเป็นและความต้องการของมนุษย์ได้ เช่นการเลือกที่จะใช้ระบบก๊าซแทนการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงในการขับเคลื่อนรถยนต์ โดยเลือกใช้สถานที่ที่บริษัทเชียงใหม่ยนต์เซอร์วิสจำกัด เพราะเป็นสถานที่บริการปรับเปลี่ยนระบบก๊าซแทนการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง

2. ราคา (price) หมายถึง ทางเลือกที่ประหยัดกว่าการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงในการขับเคลื่อนยานพาหนะ สามารถใช้งานได้ดี ไม่ก่อให้เกิดปัญหาภายหลัง มีตัวเลขรายจ่ายลดลงอย่างชัดเจน ส่งผลถึงเศรษฐกิจของครอบครัวที่ดีขึ้น

3. ช่องทางการจัดจำหน่าย (place) หมายถึงสถานที่ปรับเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนยานพาหนะมีพอเพียงรวมทั้งสถานีบริการก๊าซที่มีจำนวนพอเพียง ใกล้ และสะดวกในการเดินทาง รวมทั้งสามารถบริการหลังการขาย ทั้งการดูแลแก้ไข ให้คำปรึกษาได้อย่างรวดเร็ว

4. การส่งเสริมด้านการตลาด (promotion) หมายถึง รัฐบาลส่งเสริมให้ประหยัดการลดภาษี ให้ผู้ใช้ระบบขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยก๊าซ

ระบบน้ำมันเชื้อเพลิง หมายถึง ระบบที่ทำหน้าที่ลำเลียงน้ำมันเข้าสู่เครื่องยนต์ ประกอบด้วยถังน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันเชื้อเพลิง กรองน้ำมันเชื้อเพลิง ปั๊มน้ำมันเชื้อเพลิงและหัวฉีด

ระบบการขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยก๊าซ หมายถึง ระบบเชื้อเพลิงทดแทนที่ทำหน้าที่ลำเลียงก๊าซเชื้อเพลิงเข้าสู่เครื่องยนต์เพื่อให้รถยนต์เกิดการเคลื่อนที่ ซึ่งการใช้รถยนต์โดยการขับเคลื่อนด้วยก๊าซก็ยังสามารถใช้ระบบน้ำมันเชื้อเพลิงได้ จึงถือว่าการเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์โดยใช้ก๊าซเป็นการเพิ่มศักยภาพการใช้งานให้กับรถยนต์โดยสามารถทำให้กลไกของเครื่องยนต์มีการทำงานที่ใช้ระบบการขับเคลื่อนได้ทั้ง 2 ระบบ

เศรษฐกิจพอเพียง (sufficiency economy) หมายถึง แนวทางในการพัฒนาตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่นำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเอง ในระดับต่าง ๆ อย่างมีขั้นตอน โดยลดความเสี่ยงเกี่ยวกับความผันแปรของธรรมชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่าง ๆ โดยอาศัยความพอประมาณและความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีมีความรู้ ความเพียรและความอดทน สติและปัญญา การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความสามัคคี

บทที่ 2

การตรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในหัวข้อเรื่อง “ความสอดคล้องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยระบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบใช้ก๊าซของผู้บริโภคนในจังหวัดเชียงใหม่” เป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมของผู้บริโภค ที่มีความตระหนักถึงสภาพเศรษฐกิจและพยายามปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งผู้บริโภคเหล่านี้อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ โดยการศึกษาได้รวบรวมเอาทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการศึกษาดังนี้

1. แนวคิดและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. สถานการณ์ทั่วไปเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานโดยใช้ก๊าซธรรมชาติกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
3. แนวโน้มการใช้ก๊าซสำหรับรถยนต์ในประเทศและต่างประเทศ
4. กระบวนการตัดสินใจ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มี

สำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้ความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2547ก: 33 - 34)

ตามแนวคิดและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถประยุกต์ให้เข้ากันได้กับทุกธุรกิจ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับเรื่องต่างๆ ได้มากมายไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการดำเนินชีวิตประจำวัน การเมือง กฎหมาย เศรษฐกิจ หรือแม้แต่การลงทุนในตลาดหุ้น คำว่า “พอเพียง” สามารถนำมาปรับปรุงใช้ได้โดยยึดหลักดังต่อไปนี้

หนึ่ง อย่าโลภ ความโลภเป็นศัตรูตัวร้ายของทั้งนักลงทุนและนักเก็งกำไร เมื่อไหร่ที่คนรู้สึกโลภจะทำให้ความระมัดระวังตัวน้อยลง เมื่อคนลืมนึกถึงเหตุผลในการลงทุน โอกาสผิดพลาดก็เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และเมื่อความคิดผิดพลาดเกิดขึ้นก็สามารถทำให้ “ขาดทุน” จากการลงทุนนั้นได้

สอง ตั้งเป้าหมายในการลงทุนที่สมเหตุสมผล นักลงทุนจำนวนมากตั้งเป้าหมายในการลงทุนไว้สูงเกินกว่าที่จะเป็นไปได้ การตั้งเป้าหมายที่สูงเกินไปทำให้นักลงทุนต้องเสี่ยงมากกว่าปกติ รวมทั้งโอกาสที่จะ “ขาดทุน” ก็จะสูงตามขึ้นไปด้วย ตัวอย่างเช่น แทนที่นักลงทุนจะลงทุนในหุ้นพื้นฐานดี ก็จะหันไปลงทุนใน “หุ้นเก็งกำไร” เพื่อที่ต้องการทำผลตอบแทนให้มากขึ้นในระยะเวลาดสั้น ซึ่งนักลงทุนส่วนใหญ่ที่เข้าไปเก็งกำไรมักจะ “ขาดเจ็บ” ออกมาเสียมากกว่า เป็นเพราะความผันผวนของราคาหุ้นที่สูงมาก ถ้าเข้าออกผิดจังหวะเพียงนิดเดียวก็หมายถึงการขาดทุนทันที

สาม ไม่เครียดกับการลงทุน ถ้าการลงทุนในตลาดหุ้นทำให้ผู้ลงทุนต้องวิตกกังวล หรือนอนไม่หลับ นั่นหมายความว่าผู้ลงทุน “เครียด” กับการลงทุนมากเกินไปแล้ว ถ้าผู้ลงทุนรู้สึกวิตกกังวลกับการลงทุน วิธีหนึ่งที่จะช่วยได้คือ ลดจำนวนเงินที่ซื้อขายลงจนอยู่ในระดับที่ผู้ลงทุนไม่ต้องกังวล นั่นหมายถึงว่า ถ้าอะไรที่ผู้ลงทุนจะได้รับก็จะลดลงตามไปด้วย แต่ก็ช่วยให้ผู้ลงทุนไม่ต้องคิดมากจนนอนไม่หลับ

จากแนวคิดและปรัชญาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าสามารถนำมาประยุกต์ได้กับการศึกษาในหัวข้อเรื่อง “การศึกษาความสอดคล้องของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยระบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบใช้ก๊าซของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่” เพราะตามแนวคิดและปรัชญาดังกล่าว การที่ผู้บริโภคได้หันเปลี่ยนมาใช้รถยนต์ระบบใช้ก๊าซ อาจมีเหตุผลคือการตระหนักถึงค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากราคาน้ำมันที่เพิ่มขึ้นในแต่ละวัน การใช้ก๊าซในการขับเคลื่อนจึงถือว่าเป็นอีกทางเลือกหนึ่งเพื่อเป็นการช่วยประหยัดพลังงาน

และลดภาระในค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นรายเดือน หากจะมีการเปรียบเทียบกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักพื้นฐานทั้งสามคือ

ไม่โลภ คือการที่มีการตระหนักถึงปัญหาค่าใช้จ่ายที่มีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้น และผู้บริโภคที่ติดตั้งเครื่องยนตระบบใช้ก๊าซตระหนักถึงสภาพความเป็นอยู่ที่จะต้องมีการใช้จ่ายอย่างระมัดระวังเพิ่มมากยิ่งขึ้นตามสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน

เป้าหมายการลงทุนที่เหมาะสม คือการที่ผู้บริโภคตระหนักถึงการลงทุนในการติดตั้ง เครื่องยนต์ที่ใช้ก๊าซแทนระบบการขับเคลื่อนโดยใช้น้ำมัน ถือเป็นการลงทุนที่จะได้มีการประหยัดในเรื่องค่าใช้จ่ายระยะยาว

ไม่เครียดกับการลงทุน ภายหลังจากการลงทุนไปแล้วกลุ่มผู้บริโภคตระหนักอยู่เสมอว่าภายหลังจากการลงทุนไปจะทำให้ค่าใช้จ่ายลดลงโดยรวม

ดังนั้นก็จะถือว่าเกิดการตระหนักในเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง ที่จะทำให้ประชาชนหรือผู้บริโภคทั่วไปได้รู้จักใช้ รู้จักหาให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด และเป็นการก่อให้เกิดการออมมากยิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์ต่อไปในอนาคต

หลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

ความพอเพียง (sufficiency) หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ในการรองรับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี กล่าวคือ กิจกรรมใด ๆ ที่ขาดคุณลักษณะใดคุณลักษณะหนึ่งไปก็ จะไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็นความพอเพียง ซึ่งคุณลักษณะทั้ง 3 ประกอบด้วย

1. ความพอประมาณ (moderation) หมายถึง ความพอดี (dynamic optimum) ที่ไม่มากเกินไปและไม่น้อยเกินไปในมิติต่าง ๆ ของการกระทำ ตัวอย่างเช่น กิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น การผลิตและการบริโภค ที่อยู่ในระดับพอประมาณ เพื่อนำไปสู่ความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลง

2. ความมีเหตุผล (reasonableness) หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอประมาณ ในมิติต่าง ๆ นั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุ ปัจจัย และข้อมูลที่เกี่ยวข้องตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ (expected results) อย่างรอบคอบ

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีพอสมควร (self-immunity) เพื่อเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ เนื่องจาก เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่มองโลกเชิงระบบที่มีลักษณะพลวัตคงได้กล่าวแล้วข้างต้น การกระทำที่จะสามารถเรียกได้ว่า พอเพียง (systematic and dynamic optimum) นั้น จึงมิใช่แต่จะคำนึงถึงเหตุการณ์และผลในปัจจุบันเท่านั้น แต่จำเป็นที่จะต้องคำนึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ (scenario) ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ภายใต้ข้อจำกัดของความรู้ที่มีอยู่ (bounded rationality) และสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้พอเพียงที่จะสามารถพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ระดับของความพอประมาณต้องครอบคลุมมิติการจัดการความเสี่ยง (risk management) เชิงพลวัต (dynamic) จึงจะนับได้ว่าเป็นระดับพอเพียงที่สมบูรณ์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2546: 39-40)

โดยเงื่อนไข (condition of sufficiency actions) ของความพอเพียง ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน

1. เงื่อนไขรอบความรู้ (set of knowledge) ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่อยู่ในระดับพอเพียง ต้องอาศัย

1.1 ความรอบรู้ คือ มีความรู้ (stock of all relevant knowledge) ในวิชาการต่างๆ อย่างรอบด้าน โดยครอบคลุมเนื้อหาของเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการนำไปใช้ในโอกาสและเวลาต่างๆ

1.2 ความรอบคอบ คือ ความสามารถที่จะนำความรู้และหลักวิชาต่างๆ เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน (connectivity of all acquired knowledge) ประกอบการวางแผน ก่อนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติทุกขั้นตอน

1.3 ความระมัดระวัง คือ ความมีสติ ในการนำแผนปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนหลักวิชาต่างๆ เหล่านั้นไปใช้ในทางปฏิบัติ (utilization of knowledge at any point of time with carefulness and attentiveness) เพราะในความเป็นจริงแล้ว สถานการณ์เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้น การนำความรู้และความรอบคอบมาใช้ จึงต้องอาศัยความระมัดระวังให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

2. เงื่อนไขคุณธรรม (ethical qualifications) ที่จะต้องเสริมสร้างใน 2 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านจิตใจและปัญญา โดยเน้นความรู้คู่คุณธรรม กล่าวคือ ตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม

2.2 ด้านการกระทำ หรือแนวทางการดำเนินชีวิต โดยเน้นความอดทน ความเพียร สติ ปัญญา และความรอบคอบ ทั้งนี้ มีกลุ่มเป้าหมายที่เน้นเป็นพิเศษในการเสริมสร้างเงื่อนไข 2 ด้านข้างต้น คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ เนื่องจากการกระทำใด ๆ ของคนกลุ่มนี้สามารถก่อให้เกิดผลกระทบในสังคมวงกว้างได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2546: 41-42)

หลักปฏิบัติของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปฏิบัติของเศรษฐกิจพอเพียงตาม 3 องค์ประกอบ และ 2 เงื่อนไข มีดังนี้
องค์ประกอบความมีเหตุผล (rationality) คือ การมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ไร่นาหรือหน่วยงานมีการผลิตที่ใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมตามสภาพภูมิศาสตร์ หรือสภาพตลาดทำให้เกิดต้นทุนที่แท้จริงลดต่ำลง และสามารถดำเนินการผลิตต่อไปได้อย่างดี

2. บุคคลมีการเรียนรู้และประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีอยู่ จึงสามารถพัฒนาเองได้อย่างเต็มที่

ซึ่งนักวิจัยอาจใช้คำถามเกี่ยวกับหลักความมีเหตุผล ดังนี้

1. ทำไมเราจึงทำสิ่งที่เรากำลังทำอยู่
2. สิ่งที่เราทำกำลังทำอยู่นั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้วใช่ไหม
3. ทำไมเราจึงไม่ทำในสิ่งอื่นนอกจากนี้ สิ่งที่เราเลือกนั้นเป็นสิ่งที่ดีที่สุดแล้ว

ใช่ไหม

องค์ประกอบความพอประมาณ คือ การมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. บุคคลมีการจัดสรรรายได้เหมาะสมเพื่อใช้จ่ายในปัจจุบันและอนาคต ระหว่างการบริโภค การออม การลงทุน

2. ไร่นาหรือหน่วยงานมีขนาดการผลิตที่สมดุลกับทรัพยากรที่ก่อให้เกิดต้นทุนต่อขนาดที่ต่ำลง และมีความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงต่อเนื่อง ไม่ก้าวกระโดดแบบแปรปรวนอยู่เสมอ

ซึ่งนักวิจัยอาจใช้คำถามเกี่ยวกับหลักความพอประมาณ ดังนี้

1. สิ่งที่ทำอยู่นั้นทำอย่างไร
2. มีขนาดเล็กเกินไปหรือใหญ่เกินไปไหม

3. มีการขยายกิจการที่เร็วเกินไปหรือช้าเกินไปหรือไม่ เราสามารถที่จะก้าวกระโดดการเจริญเติบโตได้หรือไม่

4. อัตราการเจริญที่สูงนั้นเป็นทางที่ดีแล้วใช่ไหม

องค์ประกอบการมีภูมิคุ้มกัน คือ การมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. บุคคลมีทัศนคติที่ดีต่อการดำรงชีวิต ยึดมั่นในศีลธรรม วัฒนธรรมที่ดี มีเพื่อนคอยช่วยเหลือเกื้อกูล และมีระบบประกันสุขภาพ โองการที่ชีวิตในยามไม่มีรายได้หรือเจ็บป่วย

2. ไร่นาโครงการที่หน่วยงานมีความหลากหลายในการผลิตเพื่อลดความเสี่ยงภัยทางธรรมชาติและทางเศรษฐกิจ มีการกระจายตลาด ลูกค้า และการลงทุน รวมทั้งมีระบบประกันราคา ผลผลิต และการซื้อขายล่วงหน้า

ซึ่งนักวิจัยอาจใช้คำถามเกี่ยวกับหลักภูมิคุ้มกัน ดังนี้

1. สิ่งที่ทำอยู่มีอะไรที่เป็นปัจจัยเสี่ยง
2. สิ่งที่ทำอยู่มีความเหมาะสมอย่างไรที่จะลดความเสี่ยง และความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้น
3. ทำอย่างไรที่จะควบคุมและลดปัจจัยเสี่ยงให้ลดน้อยลง
4. มีระบบประกันความเสี่ยงที่จะเกิดในอนาคตหรือไม่
5. เราพยายามดีที่สุดในแล้วกับความพอประมาณ และความมีเหตุผล แต่ยังไม่ใช่ว่าดีที่สุด เพราะ

เงื่อนไขความรู้ คือ การมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีทัศนคติที่ดี เชื่อในกรรม เชื่อในเหตุและผล
2. เข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง
3. วิเคราะห์ เข้าใจและใช้ประโยชน์กระแสโลกาภิวัตน์ที่เกิดขึ้น
4. ขวนขวายหาความรู้ ข้อมูล แลกเปลี่ยนเรียนรู้อยู่เสมอ
5. ใช้สติคุมจิตใจให้เกิดภูมิปัญญาในการตัดสินใจใด ๆ

เงื่อนไขคุณธรรม คือ การมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. อดทน อดกลั้น ต่อปัญหาที่มี หรือความสำเร็จที่ยังมาไม่ถึง
2. ไม่โลภจนเกินเหตุ
3. มีความเพียรต่อสิ่งที่กระทำ
4. ไม่มัวเมาในการแสวงหาทรัพย์หรือหาความสุข
5. ไม่แสวงหากำไรสูงสุดของตนเองบนพื้นฐานการเอาเปรียบคนอื่น (ฉันว่า

หลักปฏิบัติของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน

มีกิจกรรม 3 กลุ่มหลัก คือ

1. กิจกรรมการผลิต

โดยเฉพาะในภาคการเกษตร ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม แต่ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างคุ้มค่า ด้วยการหมุนเวียนทุนธรรมชาติภายในพื้นที่ และด้วยวิธีการทำการเกษตรที่เน้นปลูกเพื่อกินเองก่อน ที่ผ่านมาชุมชนได้ทำกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น กิจกรรมการทำปุ๋ยชีวภาพ การปลูกผักและผลไม้ที่ปลอดสารพิษ การทำสวนสมุนไพรของชุมชน การคิดค้นสารสมุนไพรไล่แมลง การทำถ่านชีวภาพ การรวมกลุ่มขยายพันธุ์ปลา การแปรรูปผลผลิต และการทำการเกษตรผสมผสาน เป็นต้น

2. การรวมกลุ่มกัน

เพื่อทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในชุมชนด้วยทุนทางสังคมที่มีอยู่ ชุมชนได้รวมตัวกันทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดจากรักและความเอื้ออาทรของสมาชิกในชุมชน เช่น กิจกรรมต่อต้านยาเสพติด การนมัสการพระให้มาช่วยสอนจริยธรรมและศีลธรรมในโรงเรียนของชุมชน กิจกรรมการรวมกลุ่มเพื่อเรียนรู้ร่วมกัน ผ่านศูนย์การเรียนรู้ หรือโรงเรียน เกษตรกรในหมู่บ้าน การร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในชุมชนทำกิจกรรมต่างๆ ภายในวัด การจัดตั้งร้านค้าที่เป็นของชุมชนการจัดทำแผนแม่บทชุมชน การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการ การรวมกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และกิจกรรมการผลิตของกลุ่มต่างๆ เช่น การรวมกลุ่มทำขนมของแม่บ้าน หรือรวมกลุ่มเพื่อปลูกพืชผักสวนครัว การจัดตั้งกองทุนข้าวสารร่วมกับชุมชนอื่นๆ ในต่างภูมิภาค เพื่อค้าขายหรือผลิตรายกัน รวมทั้งเพื่อการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และขยายผลการพัฒนาไปยังเครือข่ายชุมชนอื่น ๆ

3. กิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จิตสำนึกท้องถิ่น

ส่งเสริมวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนได้ริเริ่มกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังจริยธรรมความดีงาม และจิตสำนึกรักท้องถิ่นให้เกิดขึ้นแก่สมาชิกของชุมชน เช่น กิจกรรมที่ปลูกฝังสมาชิกในชุมชนให้มีความเอื้ออาทรต่อกันมากกว่าคำนึงถึงตัวเงินหรือวัตถุเป็นพื้นฐานความสัมพันธ์ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้สมาชิกทำบุญอย่างโปร่งใสและสุจริต กิจกรรมการพัฒนาครูในชุมชนให้มีคุณภาพและมีจิตผูกพันกับท้องถิ่นเป็นสำคัญ รวมทั้งกิจกรรมที่ส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนพึ่งตนเองก่อนที่จะพึ่งหรือขอความช่วยเหลือจากคนอื่น (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2547ก: 8-11)

การจะดำรงชีวิตอยู่ได้ตามหลักการพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น จำเป็นต้องเข้าใจสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วตามอิทธิพลของ กระแสโลกาภิวัตน์ ควบคู่ไปกับการพยายามหาหนทางหรือวิธีการที่จะดำรงชีวิตตามหลักการ พื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินไปได้อย่างสมดุลและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในยุค โลกาภิวัตน์ โดยอาศัยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นตัวสร้างภูมิคุ้มกัน ต่อผลกระทบที่ชุมชน อาจจะได้รับความเสียหายจากกระแสโลกาภิวัตน์ ไม่ให้กระแสเหล่านั้นเข้ามาทำลายเอกลักษณ์และวัฒนธรรม ชุมชน จนชุมชนต้อง ล่มสลาย ดังนั้นจำเป็นที่จะต้องเข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างกระแสโลกาภิวัตน์ กับเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเมื่อทบทวนหรือมองย้อนกลับไปถึงวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2540 อันเป็นเหตุการณ์ ที่แสดงให้เห็นถึงผลกระทบทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่สังคมไทย ได้รับจากการเปิดรับกระแสโลกาภิวัตน์มากเกินไป โดยไม่ได้เตรียมความพร้อมของคนและระบบ ในสังคมจึงมีส่วนผลักดันให้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจ (คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2547ก: 17-25)

แนวทางในการพัฒนาการเกษตรในชนบทเน้นให้มีความพอเพียง พอกิน พอใช้ และสามารถอยู่ได้ด้วยตนเองก่อน เพื่อเป็นทางเลือกในการดำรงชีพของเกษตรกร แทนการ มุ่งทำการเกษตรเพื่อการค้าแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งจะทำให้มีความเสี่ยงมากจากความผันผวนของ ปัจจัยภายนอกต่าง ๆ อย่างไรก็ดีการพัฒนาตามขั้นตอนบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น หลังจากแต่ละครอบครัวและชุมชนสามารถพึ่งตนเองและอยู่อย่างพอกินพอใช้ได้แล้ว ก็พร้อมที่จะ พัฒนาไปสู่ขั้นต่อไป คือ การผลิตเพื่อค้าขาย หรือการรวมกลุ่มกันเพื่อประกอบกิจกรรมอื่นๆ บน พื้นฐานของการแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามกำลังและความสามารถของตน ซึ่งจะทำให้ ชุมชนโดยรวมเกิดความพอเพียงในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง (คณะกรรมการขับเคลื่อน เศรษฐกิจพอเพียง, 2547ข: 25-26) และหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้น คือการพัฒนาที่มุ่งสร้างความ สมดุลใน 3 ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ไปพร้อม ๆ กัน ไม่ใช่มุ่งพัฒนาด้านเศรษฐกิจ แต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้แล้วยังเป็นเรื่องของมิติเวลา คือการพัฒนาต่อเนื่องข้ามเวลาจากปีหนึ่ง สู่ปีต่อไป หรือจากคนรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหลังไปเรื่อย ๆ อย่างไรก็ดี การพัฒนาบนพื้นฐานเศรษฐกิจ พอเพียงมีความหมายกว้างกว่าการพัฒนาอย่างยั่งยืนในความหมายที่ใช้กันอยู่ทั่วไป กล่าวคือ หลัก เศรษฐกิจพอเพียงกำหนดเงื่อนไขในการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับวิธีการใช้ความรู้ อย่างรอบคอบ และระมัดระวัง ตลอดจนถึงคำนึงถึงคุณธรรม ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความไม่โลภ ความรู้จักพอ ความขยันหมั่นเพียร การไม่เบียดเบียนกัน รู้จักแบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งระบบคุณค่านี้เป็นพื้นฐานของวิถีปฏิบัติที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน ก่อให้เกิด สังคมแห่งความพอเพียงได้ในที่สุด ยกตัวอย่าง ชุมชนหรือองค์กรที่ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงจะ

มุ่งสร้างจิตสำนึก และความรู้ให้สมาชิกรู้จักใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างยั่งยืน สนับสนุนการรวมกลุ่มกันโดยอาศัยทุนทางสังคม และวัฒนธรรมเป็นพื้นฐาน สร้างองค์กรหรือเครือข่ายที่เข้มแข็งในระดับชุมชน ระดับเครือข่ายธุรกิจเอกชน เพื่อใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด พร้อมกับสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีให้แก่ทุกคน (คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2547ข: 53-54)

การศึกษา คือ เครื่องมือของการพัฒนา เมื่อการพัฒนาประเทศกำหนดทิศทางไปสู่สังคมแห่งความพอเพียง ระบบการศึกษาจึงมีหน้าที่จะต้องนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาให้ได้เหมาะสมด้วย ระบบการศึกษานบนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง จะต้องสอนให้นักเรียนนักศึกษาคำนึงถึง ความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผล ไม่ใช่อารมณ์ ฝึกให้มีการมองไปข้างหน้า และเตรียมตัวให้พร้อมกับความผันผวนของเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างรู้เท่าทัน รวมถึงการหมั่นแสวงหาความรู้ เพื่อให้เกิดความรอบรู้ในด้านต่าง ๆ ฝึกฝนตนเองให้มีความรอบคอบและระมัดระวัง โดยใช้สติปัญญาในการทำงานและดำเนินชีวิต และที่สำคัญเศรษฐกิจพอเพียงยังเน้นให้นักเรียนนักศึกษา มีคุณธรรม มีความอดทน ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์ การไม่เบียดเบียนผู้อื่น การแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต เนื่องจากความรู้ต่าง ๆ จะไม่สามารถก่อประโยชน์ให้กับตนเองหรือผู้อื่นได้อย่างเต็มที่และถูกต้องหากผู้นำไปใช้ขาดคุณธรรม นอกจากนี้แล้ว การพัฒนาระบบการศึกษาไทยบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง ควรมุ่งไปสู่การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่มีการบูรณาการความรู้ ทั้งเนื้อหา วิธีการ แหล่งเรียนรู้ และผู้รู้ อย่างกว้างขวาง ซึ่งไม่จำเป็นต้องจำกัดอยู่เฉพาะในระบบโรงเรียนเดิม แต่ควรพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและต่อเนื่องตลอดชีวิตให้เกิดขึ้นเป็นการศึกษาตามศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งก็คือการเรียนแบบมีเหตุมีผล หรือความพอดี พอประมาณ ไม่บังคับให้เรียนในสิ่งที่ผู้เรียนไม่มีศักยภาพ รวมทั้งการปลูกฝังระบบคุณค่าต่าง ๆ ดังเช่นที่กล่าวมาแล้ว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดสติปัญญา ความรอบรู้ และศีลธรรม อันจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคมดำรงอยู่ได้อย่างเข้มแข็ง และพอเพียงภายใต้กระแสของโลกาภิวัตน์ (คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2547ข: 71-72)

สถานการณ์ทั่วไปเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานโดยใช้ก๊าซธรรมชาติ กับผลกระทบสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์ทั่วไปของการใช้ก๊าซ

สำนักนายกรัฐมนตรี (2548, 2549) ได้มีการบันทึกรายงานการประชุม จากสำนักนายกรัฐมนตรีในเดือนเมษายน 2548 ว่าคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติมาตรการภาษีตามที่กระทรวงการคลังเสนอ โดยจะมีการลดภาษีนำเข้าเครื่องยนต์ก๊าซธรรมชาติในยานยนต์ (natural gas vehicle : NGV) เพื่อจูงใจให้ประชาชนหันมาใช้ก๊าซ NGV เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังมอบหมายให้บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ไปประสานงานกับธนาคารพาณิชย์ เพื่อปล่อยสินเชื่อให้รวมวงเงินในการปล่อยสินเชื่อ 7,000 ล้านบาท โดยคิดดอกเบี้ยสำหรับบุคคลทั่วไป 5% ต่อปี นิติบุคคล 4% ต่อปี เป็นระยะเวลา 5 ปี ส่วนเรื่องมาตรฐานอุปกรณ์ติดตั้ง NGV และ liquefied petroleum gas (LPG) ได้มอบหมายให้กระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงคมนาคมไปดำเนินการควบคุม มาตรฐานให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลนอกจากนี้ยังได้กำหนดแนวทางการณรงค์ประหยัดพลังงานโดยคำนึงถึงราคาพลังงานที่ยังสูงอยู่ในปัจจุบันและยังต้องมีการพึ่งพิงราคาพลังงานต่างประเทศ จึงต้องหาแนวทางที่ทำให้คนไทยเกิดความรู้สึกที่จะต้องมีการเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้พลังงาน โดยต้องเปลี่ยนการใช้น้ำมันเป็นการใช้ก๊าซ NGV และ LPG ในภาคการขนส่ง หรือก๊าซโซฮอลล์ หรือการประหยัดพลังงานในรูปแบบอื่น ๆ

จากการประมวลสถานการณ์ดังกล่าวทำให้ทราบถึงว่า มีการสนับสนุนและผลักดัน โดยความร่วมมือทั้งจากภาครัฐและเอกชนให้ประชาชนทั่วไปที่ใช้รถยนต์ ได้เปลี่ยนระบบรถยนต์ที่ใช้ น้ำมันมาเป็นระบบใช้ก๊าซกันมากขึ้น หนึ่งเพื่อเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน และยังเป็นการช่วยชาติประหยัดพลังงานในอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งนับวันพลังงานน้ำมันจะมีราคาที่สูงมากขึ้น

คุณสมบัติของก๊าซธรรมชาติและยานยนต์ที่ใช้ก๊าซธรรมชาติกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม

คุณสมบัติของก๊าซธรรมชาติ

ก๊าซธรรมชาติเป็นสารประกอบไฮโดรคาร์บอน ซึ่งประกอบด้วย ธาตุคาร์บอน (C) กับธาตุไฮโดรเจน (H) จับตัวกันเป็นโมเลกุล โดยเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ จากการทับ

ถมของซาก สิ่งมีชีวิตตามชั้นหิน ดิน และในทะเลหลายร้อยล้านปีมาแล้ว เช่นเดียวกับน้ำมัน และเนื่องจากความร้อนและความกดดันของผิวโลกจึงแปรสภาพเป็นก๊าซ

คุณสมบัติของก๊าซธรรมชาติไม่มีสี ไม่มีกลิ่น (ยกเว้นกลิ่นที่เติมเพื่อให้รู้เมื่อเกิดการรั่วไหล) และไม่มีพิษในสถานะปกติมีสภาพเป็นก๊าซ หรือไอที่อุณหภูมิและความดันบรรยากาศ โดยมีค่าความถ่วงจำเพาะต่ำกว่าอากาศ จึงเบากว่าอากาศ เมื่อเกิดการรั่วไหลจะฟุ้งกระจายไปตามบรรยากาศอย่างรวดเร็ว จึงไม่มีการสะสมลุกไหม้บนพื้นราบ การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ได้สรุปไว้ว่าระหว่างก๊าซธรรมชาติ (natural gas: NG) และก๊าซปิโตรเลียมเหลว (liquefied petroleum gas: LPG) มีความแตกต่างก็คือ

ก๊าซธรรมชาติเป็นสารประกอบไฮโดรคาร์บอนซึ่งมีองค์ประกอบของก๊าซมีเทน (methane) เป็นส่วนใหญ่จึงเป็นก๊าซที่มีน้ำหนักเบากว่าอากาศ การขนส่งไปยังผู้ใช้จะขนส่งผ่านทางท่อในรูปก๊าซภายใต้ความดันสูง จึงไม่เหมาะสำหรับการขนส่งไกล ๆ หรืออาจบรรจุใส่ถังในรูปก๊าซธรรมชาติอัดโดยใช้ความดันสูง หรือที่เรียกว่า CNG แต่ปัจจุบันมีการส่งก๊าซธรรมชาติในรูปของเหลวโดยทำก๊าซให้เย็นลงถึง -160 องศาเซลเซียส จะได้ของเหลวที่เรียกว่า liquefied natural gas หรือ LNG ซึ่งสามารถขนส่งทางเรือไปที่ไกล ๆ ได้ และเมื่อถึงปลายทางก่อนนำมาใช้ก็จะทำให้ของเหลวเปลี่ยนสถานะกลับเป็นก๊าซอย่างเดิม ก๊าซธรรมชาติมีค่าออกเทนสูงถึง 120 RON จึงสามารถนำมาใช้เป็นเชื้อเพลิงในยานยนต์ได้

ก๊าซปิโตรเลียมเหลว LPG เป็นสารประกอบไฮโดรคาร์บอน ซึ่งมีองค์ประกอบของก๊าซโพรเพน (Propane) เป็นส่วนใหญ่ จึงเป็นก๊าซที่หนักกว่าอากาศ โดยตัว LPG เองไม่มีสี ไม่มีกลิ่น เช่นเดียวกับก๊าซธรรมชาติ แต่เนื่องจากเป็นก๊าซที่หนักกว่าอากาศจึงมีการสะสมและลุกไหม้ได้ง่าย ดังนั้น จึงมีข้อกำหนดให้เติมสารมีกลิ่น เพื่อเป็นการเตือนภัยหากเกิดการรั่วไหล LPG ส่วนใหญ่จะใช้เป็นเชื้อเพลิงในครัวเรือนและกิจการอุตสาหกรรม โดยบรรจุเป็นของเหลวใส่ถังที่ทนความดันเพื่อให้ขนถ่ายง่าย นอกจากนี้ ยังนิยมใช้แทนน้ำมันเบนซินในรถยนต์ เนื่องจากราคาถูกกว่า และมีค่าออกเทนสูงถึง 105 RON รายละเอียดตามตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 เปรียบเทียบคุณสมบัติของก๊าซ NGV และLPG

คุณสมบัติ	NGV	LPG
สถานะปกติ	ก๊าซ (เบากว่าอากาศ)	ก๊าซ (หนักกว่าอากาศ)
จุดเดือด (องศาเซลเซียส)	-162	-50 ถึง 0
อุณหภูมิจุดระเบิดในอากาศ (องศาเซลเซียส)	540	400
ช่วงติดไฟในอากาศ (ร้อยละ โดยปริมาตร)	ค่าสูง 15	15
	ค่าต่ำ 5	1.5
ค่าออกเทน 1/	RON2/ 120	105
	MON3/ 120	97

ที่มา: พงษ์พันธุ์ ชมภูเพชร (2549: 27)

ยานยนต์ที่ใช้ก๊าซธรรมชาติกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

จากปัญหาสถานะที่อุณหภูมิของโลกร้อนขึ้น และนานาประเทศก็มุ่งไปสู่การลดปัญหาภาวะเรือนกระจก รวมทั้งการให้ความใส่ใจกับปัญหามลพิษ และคุณภาพอากาศในประเทศของตน จึงทำให้มีการปรับปรุง มาตรฐานการระบายมลสารจากยานพาหนะที่เข้มงวดขึ้น แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อการปรับปรุงคุณภาพอากาศให้ดีขึ้น จนกว่าจะมีการเลือกใช้เชื้อเพลิงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วย

ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงที่มีการเผาไหม้ที่สะอาดกว่าเชื้อเพลิงประเภทฟอสซิลทุกชนิดในหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก จึงส่งเสริมและสนับสนุน ให้มีการใช้ยานยนต์ที่ใช้ก๊าซธรรมชาติ เป็นเชื้อเพลิงด้วยข้อได้เปรียบ ของการเป็นเชื้อเพลิงที่สะอาด ไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม โดยประเทศที่มีการใช้ยานยนต์ที่ใช้ก๊าซธรรมชาติอยู่แล้ว ก็มีแนวโน้มที่จะขยายการใช้มากขึ้น ได้แก่ ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น อินโดนีเซีย เกาหลี เป็นต้น ส่วนประเทศที่ยังไม่เริ่มใช้ รัฐบาลก็กำลังส่งเสริมให้มีการใช้ในอนาคต ได้แก่ สอังก และสิงคโปร์

รัฐบาลในหลาย ๆ ประเทศ ได้ส่งเสริมและสนับสนุน ให้มีการใช้ยานยนต์ที่ใช้ก๊าซธรรมชาติโดยมีมาตรการลดภาษีนำเข้า ทั้งในส่วนที่เป็นอุปกรณ์ดัดแปลงเครื่องยนต์ คอมเพรสเซอร์

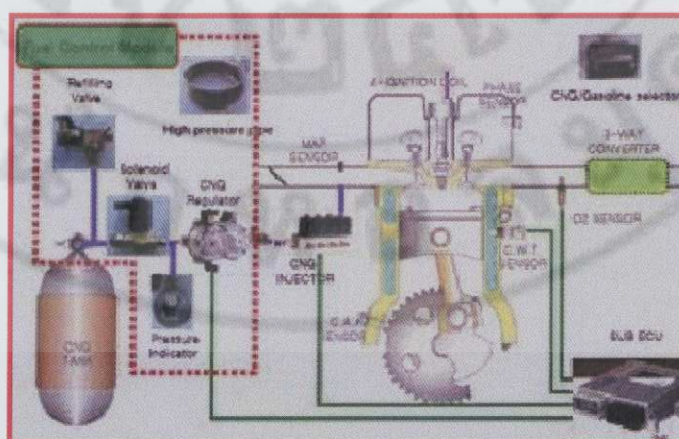
ตลอดจนการยกเว้นภาษีการค้า ให้แก่อุตสาหกรรมยานยนต์ที่ใช้ก๊าซธรรมชาติ ปัจจุบัน ณ สิ้นปี พ.ศ. 2542 มีการใช้ยานยนต์ที่ใช้ก๊าซธรรมชาติ (NGV) ทั่วโลกเป็นจำนวน 1,250,886 คัน

ปริมาณคาร์บอนมอนนอกไซด์ ไฮโดรคาร์บอน ไนโตรเจนออกไซด์ และ คาร์บอนไดออกไซด์ ที่ปลดปล่อยออกมาจากเชื้อเพลิงน้ำมัน มีปริมาณที่มากกว่าที่ถูกปลดปล่อยออกมาจากก๊าซธรรมชาติ และก๊าซโตรเลียมเหลว ซึ่งปริมาณก๊าซเหล่านี้ จะมีผลกระทบโดยตรงต่อสภาพแวดล้อมและเป็นเหตุใหญ่ ๆ ที่ทำให้อุตสาหกรรมในโลกลุกล่ม รวยละเอียดการเปรียบเทียบมวลสารจากไอเสียของเครื่องยนต์ที่ใช้ NGV, LPG, Gasoline ดังแสดงในตาราง 2 และระบบการทำงานของเครื่องยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยก๊าซดังภาพ 1

ตาราง 2 เปรียบเทียบมวลสารจากไอเสียของเครื่องยนต์ที่ใช้ NGV LPG และ gasoline ที่ความเร็ว 300 รอบต่อนาที

ชนิดมวลสาร	ก๊าซธรรมชาติ (NGV)	ก๊าซปิโตรเลียม เหลว(LPG)	เบนซิน (Gasoline)
คาร์บอนมอนนอกไซด์ (ร้อยละโดยปริมาตร)	0.04	0.04	0.08
ไฮโดรคาร์บอน (ส่วนในล้านส่วน)	1,700	1,600	2,200
ไนโตรเจนออกไซด์ (ส่วนในล้านส่วน)	300	900	1,400
คาร์บอนไดออกไซด์ (ร้อยละโดยปริมาตร)	8.5	11.7	14.5

ที่มา: พงษ์พันธุ์ ชมภูเพชร (2549: 29)

ภาพ 1 ระบบการทำงานของเครื่องยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยก๊าซ

ที่มา: Australian Natural Gas Vehicles Council (1997)

แนวโน้มการใช้ก๊าซสำหรับยานพาหนะภายในประเทศและต่างประเทศ

การใช้ก๊าซ NGV ภายในประเทศได้มีการกำหนดเป็นนโยบายด้านพลังงานของประเทศที่ต้องการให้มีการขยายการใช้ก๊าซ NGV ภาคคมนาคมขนส่ง เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเนื่องจากปัญหาราคาน้ำมันที่สูงขึ้น และปัญหาด้านมลพิษด้วย และขณะนี้ได้มีรถแท็กซี่ในกรุงเทพมหานครที่ติดตั้งเครื่องยนต์ใช้ NGV แล้วจำนวนหนึ่ง ซึ่งในอนาคตข้างหน้าจะมีการติดตั้งเพิ่มขึ้นอีก เพื่อรองรับการขยายตัว การเปิดสถานีบริการ NGV โดยปัจจุบัน ปตท. จำกัด (มหาชน) ได้เปิดให้บริการสถานีบริการ NGV แล้วจำนวน 8 สถานี ในกรุงเทพฯ ได้แก่

1. สถานีบริการ NGV รังสิต ที่อุไร ขสมก. รังสิต
2. สถานีบริการ ปตท. หจก. ศรีเจริญภัณฑ์ ถนนวิภาวดีรังสิต
3. สถานีบริการ ปตท. กิมจิ้น ถนนพหลโยธิน
4. สถานีบริการ ปตท. สวัสดิการรถไฟ ถนนกำแพงเพชร 2
5. สถานีควบคุมความดันก๊าซฯ ปตท. ถนนสุขุมวิท จังหวัดสมุทรปราการ
6. สถานีบริการ ปตท. ถนนกรุงเทพ-นนทบุรี
7. สถานีบริการ ปตท. ถนนพัฒนาการ
8. สถานีบริการ ปตท. ถนนพระรามที่ 3

จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงการขยายตัว และการสนับสนุนให้มีการใช้ก๊าซกับยานพาหนะเพิ่มมากยิ่งขึ้น และจากข้อมูลของโครงการก๊าซธรรมชาติ สำหรับยานยนต์บริษัท ปตท. จำกัด(มหาชน) พบว่า จะมีการเพิ่มจำนวนสถานีบริการ NGV เป็น 120 สถานี ภายในปี 2551 เพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของจำนวนรถยนต์ที่ใช้ก๊าซ NGV ในอนาคต ส่วนการขยายจำนวนรถยนต์ใช้ก๊าซ NGV ปตท. มีโครงการที่จะทำการดัดแปลงรถแท็กซี่และรถยนต์ของหน่วยงานราชการ โดยจะเริ่มจากรถโดยสาร ขสมก. และรถเก็บขยะของกทม. ก่อน และจึงจะขยายจำนวนไปยังรถ กลุ่มอื่นต่อไป ในขณะเดียวกัน LPG ก็ได้มีการส่งเสริมภายในประเทศเป็นอย่างมากเพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายในเรื่องของการใช้พลังงาน

ในทวีปยุโรปและสหรัฐอเมริกา มีการใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงมานานแล้ว โดยมีการวางท่อส่งก๊าซธรรมชาติไปตามบ้านเรือน ในลักษณะ เช่นเดียวกับการวางท่อประปา และการนำก๊าซธรรมชาติมาใช้เป็นเชื้อเพลิงในรถยนต์ มีมานานแล้ว เช่นกัน โดยประเทศอิตาลีเป็นประเทศแรกมีรถยนต์ใช้ก๊าซกว่า 300,000 คัน สหรัฐอเมริกา 90,000 คัน แคนาดา 20,000 คัน อาร์เจนติน่า 500,000 คัน ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ 14,000 คัน อียิปต์ 20,000 คัน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้ก๊าซธรรมชาติ LPG

จากสถานการณ์ปัจจุบันราคาน้ำมันเชื้อเพลิงได้ปรับตัวสูงขึ้นและยังคงมีแนวโน้มจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากปริมาณการบริโภคน้ำมันที่เพิ่มมากขึ้น ขณะเดียวกันอาจเกิดจากการผันผวนทางธุรกิจหรือการเก็งกำไรของประเทศที่มีอิทธิพลในอุตสาหกรรมน้ำมัน ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิง ทำให้ไม่สามารถควบคุมปัจจัยผลกระทบต่างๆเหล่านั้นได้ แต่หากรู้จักเลือกใช้พลังงานทดแทนได้ จะทำให้ลดการพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงหรือพลังงานจากต่างประเทศได้ ก๊าซธรรมชาติ LPG จึงเป็นพลังงานธรรมชาติทางเลือกหนึ่ง ซึ่งหากมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพฤติกรรมของผู้บริโภค ที่เปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์โดยน้ำมันมาใช้เป็นระบบการขับเคลื่อนด้วยก๊าซ สามารถที่จะส่งผลให้เกิดประโยชน์ที่ได้รับจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ คือ

1. ประโยชน์ที่เกิดกับบุคคล

เกิดการประหยัดค่าใช้จ่าย เนื่องจากก๊าซ LPG เป็นพลังงานธรรมชาติที่สามารถผลิตขึ้นเองได้ในประเทศ จึงมีราคาถูกกว่าน้ำมันเกือบ 3 เท่าตัว ซึ่งส่งผลให้เกิดการประหยัดในการใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงชนิดอื่น และสามารถคำนวณให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการใช้้ำมันเบนซินและก๊าซ LPG ได้ ดังตาราง 3

ตาราง 3 การเปรียบเทียบการใช้น้ำมันเบนซินกับก๊าซ LPG

รายการ	น้ำมันเบนซิน 95 (ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ณ 18 ก.ค. 2549)	ก๊าซ LPG (ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ณ 18 ก.ค. 2549)
จำนวนลิตร	43 ลิตร	43 ลิตร
ราคา/ลิตร	30.19 บาท	9.50 บาท
จำนวนเงิน	1,298.17 บาท	408.50 บาท
ระยะทาง	440 กม.	439 กม.

หมายเหตุ อัตราการใช้เชื้อเพลิง (ระยะทางต่อลิตร) ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของเครื่องยนต์แต่ละคัน และในกรณีของอัตราการใช้เชื้อเพลิงก๊าซ LPG (ระยะทางต่อลิตร) นั้นขึ้นอยู่กับ การปรับจูนการจ่ายก๊าซของรถยนต์แต่ละคันที่มีความหนา – บางที่ต่างกัน

ดังนั้น การใช้เชื้อเพลิงในปริมาณที่เท่ากัน สามารถประหยัดเงินได้ถึง 889.67 บาท/ระยะทาง 440 กม. ถ้ามีต้นทุนการติดตั้งก๊าซ LPG 17,000 บาท รถยนต์วิ่งวันละ 100 กิโลเมตร/วัน ดังนั้นจุดคุ้มทุนการติดตั้งอุปกรณ์ LPG กับเครื่องยนต์เบนซินจะอยู่ที่ 3 เดือนเท่านั้น (ตามตารางระยะคืนทุนก๊าซ LPG เปรียบเทียบ กับน้ำมันเบนซิน 95)

วิธีการคำนวณอย่างง่ายทำได้โดยจกอัตราการใช้น้ำมันและก๊าซด้วยระยะทางที่เท่ากัน แล้วนำมาเปรียบเทียบเพื่อหาจุดคุ้มทุนในการติดตั้ง ดังตาราง 4

ตาราง 4 การคำนวณจุดคุ้มทุนระหว่างการใช้้ำมันเบนซินกับก๊าซ LPG

	น้ำมันเบนซิน 95	ก๊าซ LPG
ระยะทาง/วัน(กม.)	100	100
ใช้เชื้อเพลิง(ลิตร)	9.77	9.79
ราคา(บาท/ลิตร)	30.19	9.5
ค่าเชื้อเพลิง/วัน	294.96	93
ค่าเชื้อเพลิง/เดือน	8,848.80	2,790

จำนวนเงินที่สามารถประหยัดเงินได้เท่ากับ 6,058.80 บาท/เดือน (8,848.80 – 2,790) โดยมีจุดคุ้มทุนภายในเวลา 3 เดือน ดังรายละเอียดการเปรียบเทียบจุดคุ้มทุนในการติดตั้งด้วยระยะทางที่ใช้ต่อวัน ระยะทาง 50 กม. 100 กม. และ 150 กม. ดังตาราง 5

ตาราง 5 ระยะเวลาคืนทุนก๊าซ LPG เปรียบเทียบกับน้ำมันเบนซิน 91

ระยะทางที่ใช้ต่อวัน	50 กม.	100 กม.	150 กม.
ระยะเวลาคืนทุน	8-10 เดือน	2.5-3	2 เดือน

2. ประโยชน์ที่เกิดกับประเทศชาติ

2.1 ช่วยลดปริมาณมลพิษที่ปล่อยมาจากไอเสียรถยนต์ โดยเฉพาะปริมาณควันดำ ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาปริมาณควันดำสูง เนื่องจากก๊าซ LPG มีคาร์บอนน้อยกว่าเชื้อเพลิงชนิดอื่น และมีคุณสมบัติเป็นก๊าซ ทำให้การเผาไหม้สมบูรณ์มากกว่าเชื้อเพลิงชนิดอื่น ซึ่งทำให้ลดปัญหามลพิษทางอากาศได้

2.2 เป็นเชื้อเพลิงที่สามารถผลิตได้ในประเทศ จึงมีราคาถูกกว่าน้ำมัน และสามารถประหยัดเงินตราต่างประเทศจากการลดการนำเข้าน้ำมันดิบ ช่วยประเทศไทยลดการพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันดิบจากต่างประเทศ และช่วยลดการขาดดุลทางการค้าได้ส่วนหนึ่ง

2.3 สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการใช้ก๊าซธรรมชาติ

2.4 ให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากการใช้ก๊าซธรรมชาติโดยตรง

2.5 สร้างธุรกิจใหม่ให้กับประเทศไทย

3. ประโยชน์ที่เกิดกับโลก

จากปัญหาสถานะอุณหภูมิของโลกที่ร้อนขึ้นเนื่องจากภาวะเรือนกระจก ซึ่งปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากการปล่อยไอเสียของเครื่องยนต์ที่เพิ่มสูงขึ้น จากกระแสพระราชดำรัสพระราชทานแก่คณะบุคคลที่เข้าเฝ้าถวายพระพรเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2532 ความว่า “...น้ำจะท่วมจากทะเลเพราะว่าสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลง เพราะว่ามีสารคาร์บอนขึ้นไปในอากาศมากจะทำให้เหมือนเป็นตู้กระจกครอบ แล้วโลกนี้ก็จะร้อนขึ้น เมื่อโลกร้อนขึ้น มีหวังว่าน้ำแข็งจะละลายลงทะเล...” ซึ่งเป็นกระแสพระราชดำรัสบางส่วนที่ทรงห่วงใยและตรัสเตือนประชาชนให้ตระหนักถึงความสำคัญเรื่องภาวะโลกร้อน ขณะเดียวกัน มณฑิพย์ ศรีรัตนทานุกานอน อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ให้ข้อมูลว่า จากการคาดการณ์ในอีก 100 ปีข้างหน้า หรือประมาณปี 2643 อุณหภูมิผิวโลกจะสูงขึ้นจากปัจจุบันราว 4.5 องศาเซลเซียส เนื่องจากจะมีการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ถึงร้อยละ 63 และก๊าซมีเทนร้อยละ 27 ของก๊าซเรือนกระจก สำหรับประเทศไทยจะมีอุณหภูมิสูงขึ้นประมาณ 1 องศาเซลเซียส ในช่วง 40 ปี ดังนั้นหากอุณหภูมิสูงขึ้น 2 – 4 องศาเซลเซียส จะทำให้พายุได้พายุเปลี่ยนทิศทางเกิดความรุนแรงและมีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 – 20 ในอนาคต นอกจากนี้ ฤดูร้อนจะขยายเวลายาวนานขึ้นในขณะที่ฤดูหนาวจะสั้นลง เพราะฉะนั้น ปัญหาโลกร้อนในปัจจุบันจึงอยู่ในขั้นวิกฤติ (องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น, 2550) สำหรับการแก้ปัญหา มีหลายแนวทาง แต่หนึ่งในแนวทางการแก้ปัญหา คือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้บริโภค และการหาทางเลือกจากการใช้พลังงานทดแทนที่มาจากก๊าซธรรมชาติ เนื่องจากก๊าซธรรมชาติ เป็นเชื้อเพลิงที่มีการเผาไหม้ได้สมบูรณ์ ปราศจากเขม่าและกำมะถัน สะอาดกว่าเชื้อเพลิงประเภทอื่น ๆ ไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม จากข้อมูลการเปรียบเทียบมลสารจากไอเสียของเครื่องยนต์ที่ใช้ ก๊าซ LPG กับ Gasoline ที่ความเร็ว 300 รอบต่อนาที

จากข้อมูลของปตท. ที่ได้เปรียบเทียบรถยนต์ที่ใช้น้ำมันกับรถยนต์ที่ใช้ก๊าซ LPG พบว่า รถยนต์ที่ใช้ก๊าซ LPG สามารถลดก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ได้ถึงร้อยละ 50 – 80

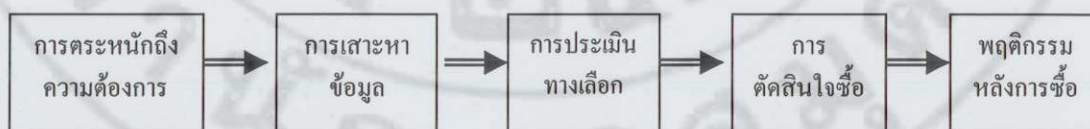
ลดก๊าซไนโตรเจนออกไซด์ได้ร้อยละ 60 – 90 ลดก๊าซไฮโดรคาร์บอนได้ร้อยละ 60 – 80 ส่วนฝุ่นละอองนั้น แทบจะไม่มีฝุ่นละอองปล่อยออกมาเลย (พงษ์พันธ์ ชมภูเพชร, 2549: 29)

กระบวนการตัดสินใจ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะได้มีการศึกษาถึงปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยความมีเหตุมีผล ในด้านสิ่งกระตุ้นทางการตลาด (4Ps) การมีภูมิคุ้มกัน นั่นคือ การประหยัดที่จะเกิดผลดีต่อชีวิตในปัจจุบันและอนาคต การพอประมาณตามแนวพระราชดำริซึ่งหมายถึงการใช้จ่ายเงินและการใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่าและคุ้มค่า การมีความรู้ในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านพลังงานน้ำมันที่กำลังอยู่ในภาวะวิกฤตทั่วโลกในการปรับราคา และในด้านคุณธรรมที่คนไทยทุกคนต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมและการเลือกบริโภคของที่ผลิตได้เองในประเทศ ปัจจัยเหล่านี้จะกระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจเปลี่ยนระบบขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยระบบน้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบก๊าซ ในการนี้จะได้เปรียบเทียบกับแนวคิดตามพระราชดำริในแง่มุมของเศรษฐกิจพอเพียงด้วย

มีนักคิดหลายท่านได้เขียนทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจขึ้นมา แล้วสามารถนำมาใช้ประยุกต์ในหลาย ๆ ธุรกิจเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการเพื่อจะได้นำไปปรับปรุงในการจัดจำหน่ายสินค้าและบริการให้กับผู้มาใช้บริการ

Kotler, Philip (2003) อธิบาย กระบวนการตัดสินใจซื้อ ว่าหลังจากที่ทราบถึงปัจจัยที่กระทบต่อผู้ซื้อ ทำให้ทราบว่า ผู้บริโภคทำการตัดสินใจซื้ออย่างไร โดยประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือ

จะเห็นได้ว่ากระบวนการซื้อเริ่มต้นก่อนข้างยาวนานกว่าการซื้อจริงจะเกิดขึ้นและต่อเนื่องไปจนถึงหลังการซื้อ

พิบูล ทิปะปาล (อ้างใน นพพร ประยูรวงศ์, 2541: 35-37) อธิบายกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภคว่า คือลำดับขั้นตอน ของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้กระทำเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการเหล่านี้ ผู้รับบริการหรือผู้บริโภคจะนำมาใช้ในการแสวงหาข้อมูลเพื่อช่วยในการตัดสินใจในการซื้อหรือขอรับบริการจากผู้ให้บริการ กระบวนการต่าง ๆ จะมีลำดับและ

ขั้นตอนต่าง ๆ และเพื่อเป็นการได้ข้อมูลที่สามารถจะช่วยตอบสนองได้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และจะได้มีระเบียบขั้นตอนในการศึกษากระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภค และเพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนในการดำเนินงานของผู้ให้บริการหรือผู้ประกอบการ ขั้นตอนต่าง ๆ ที่จะต้องทำการศึกษาเพื่อให้เข้าใจถึงพฤติกรรมของผู้บริโภค จะต้องมีการศึกษาในแต่ละระดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สิ่งเร้า หมายถึงสิ่งกระตุ้นหรือแรงขับ เพื่อจูงใจให้บุคคลเกิดความต้องการที่จะกระทำบางสิ่งบางอย่าง

ขั้นตอนที่ 2 การรับรู้ถึงปัญหา หมายถึง ผู้บริโภคยอมรับว่าผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้น ๆ อาจแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการได้

ขั้นตอนที่ 3 การค้นหาข้อมูล เป็นขั้นตอนที่ผู้บริโภคจะเกิดการแสวงหาข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ ซึ่งโดยทั่วไป ผู้บริโภคจะมีการเสาะแสวงหาข้อมูลจากแหล่งภายในก่อนหากข้อมูลไม่เพียงพอจะมีการเสาะแสวงหาข้อมูลจากแหล่งภายนอกเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลทางเลือก ผู้บริโภคนำผลของข้อมูลที่ได้มาจัดรวบรวมไว้เป็นหมวดหมู่และมีการประเมินวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย เพื่อหาทางเลือกที่คุ้มค่าที่สุด ได้แก่ ลักษณะ สี สัน ราคา รูปแบบ คุณภาพ ความปลอดภัย ความคุ้มค่า เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 5 การตัดสินใจซื้อ ในกระบวนการนี้ ผู้บริโภคจะมีการตัดสินใจ ซึ่งเกิดขึ้นภายหลังจากที่ได้มีการประเมิน โดยมากจะเกิดจากประสบการณ์ที่เคยได้รับเพื่อเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินผลภายหลังการซื้อ ผู้บริโภคนำเอาผลิตภัณฑ์ที่ซื้อหรือรับบริการ มาประเมินถึงความคุ้มค่ากับเงินที่ได้ลงทุนไป สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้จริง หากพอใจจะเกิดการซื้อและบอกต่อในเชิงบวก

จะสังเกตเห็นว่ากระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและไม่ได้หยุดลงไปในทันทีภายหลังจากที่เกิดกระบวนการซื้อขึ้นไปแล้วนั้น การที่ลูกค้าหรือผู้บริโภคจะได้มีการตัดสินใจในการใช้บริการ เปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยเชื้อเพลิงน้ำมัน มาเป็นระบบการใช้ก๊าซ ลูกค้าหรือผู้บริโภคโดยมากจะมีพฤติกรรมไปในทำนองเดียวกัน คือเสาะแสวงหาข้อมูล เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับการลงทุนเปลี่ยนแปลงระบบการขับเคลื่อนรถยนต์ ภายหลังจากนั้น ก็จะมีการประเมินความคุ้มค่าที่เกิดขึ้นภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงระบบ ระดับความพึงพอใจของลูกค้าแต่ละคนมีระดับที่แตกต่างกันออกไป แต่มีหมายในทำนองเดียวกันคือเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเรื่องเชื้อเพลิงในการเดินทางในแต่ละเดือน

จากการวิเคราะห์กลยุทธ์และการตัดสินใจ ของ พิษณุ จงสถิตวัฒนา (2542: 89) ที่ว่า ทำไมบุคคลจึงซื้อผลิตภัณฑ์และบริการ มีสาเหตุหรือข้อจูงใจในการซื้อที่สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประการ ประการแรกคือ ข้อจูงใจด้านอารมณ์ (emotion motives) ประการที่ 2 คือ ข้อจูงใจในด้านเหตุผล (economic motives) ได้แก่ ความสะดวกสบายในการใช้ ประสิทธิภาพ ความเชื่อถือในคุณภาพ ความทนทานและความประหยัดในการใช้

ศรีสุรางค์ ทิณะกุล และคณะ (2542: 183) สรุปกระบวนการตัดสินใจว่า ปัญหาส่วนใหญ่ถ้าเกิดทางเลือกขึ้นมากกว่า 1 ทางและผู้ทำการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่คิดว่าดีที่สุดหรือเหมาะสมที่สุด ผู้ตัดสินใจอาจตัดสินใจโดยการใช้ข้อมูลเท่าที่มีอยู่ ข้อมูลในอดีต หาข้อมูลเพิ่มเติมหรืออาจใช้ข้อมูลหลาย ๆ ทางมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจ และการตัดสินใจดังกล่าวอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ให้ผลดีที่สุดสำหรับตนเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คาราพร วงศ์จิตร (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมการเลือกซื้อเนื้อสุกรของผู้บริโภคจาก ตลาดเมืองใหม่และบริษัทโอของเชียงใหม่ จำกัด เพื่อรับทราบถึง ปัจจัยที่มีผลเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรของผู้บริโภคระหว่างการซื้อจากตลาดเมืองใหม่และบริษัทโอของเชียงใหม่ รวมทั้งปัญหาของผู้บริโภคในการเลือกซื้อเนื้อสุกร ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ของทั้งสองแห่งเป็นเพศหญิง ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี การเลือกวันซื้อที่ตลาดเมืองใหม่จะซื้อในวันธรรมดาสัปดาห์ถึงศุกร์ ในขณะที่การเลือกซื้อที่บริษัทโอของเชียงใหม่จะซื้อในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ สำหรับปัญหาในการเลือกซื้อพบว่า ผู้บริโภคจากตลาดเมืองใหม่ส่วนใหญ่พบปัญหาในการปรับราคาของสินค้าบ่อยและความสะอาดของสถานที่ ส่วนปัญหาของบริษัทโอของเชียงใหม่จะพบปัญหามีสินค้าไม่ครบ

พิมพา ชินเมธิพิทักษ์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออูมูเนียมเส้น หน้าตัดของผู้ค้าส่ง (ยี่ปั่ว) ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ เช่น การต้อนรับ การให้ข้อมูล ความสุภาพ การแต่งกาย ความจริงใจ ของพนักงานขาย จะมีส่วนกระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจซื้อ รวมทั้งปัจจัยภายนอกคือสิ่งกระตุ้นทางการตลาด (5P) ที่จะสามารถกระตุ้นให้เกิดการตกลงซื้อจนเกิดความภักดีต่อตราสินค้าระดับต่ำ จากการศึกษาพบว่าผู้ค้าส่งอูมูเนียมเส้นหน้าตัดในเขตกรุงเทพมหานครจัดอันดับปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออูมูเนียม หน้าตัดมีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับหนึ่งคือ ปัจจัยในด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ระดับมากที่สุดคือการส่งของได้ตรงตามเวลา อันดับสองคือ ปัจจัยด้านราคามีระดับสูงสุดได้แก่ความ

เหมาะสมของราคาและกรณีซื้อสดก็มีส่วนลดที่เหมาะสม อันดับสามคือ ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ คือพนักงานมีความรู้ในตัวสินค้าเป็นอย่างดี อันดับสี่คือ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ได้แก่ความสม่ำเสมอของสีที่เกิดจากขบวนการชุบสี และปัจจัยที่ห้าคือ ปัจจัยด้านส่งเสริมการตลาด ได้แก่ระบบการแจกแคตตาล็อก

นพพร ประยูรวงศ์ (2541: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาถึงทัศนคติและพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อน้ำมันพืชของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อทราบถึงข้อพิจารณาที่ผู้บริโภคใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจซื้อน้ำมัน รวมทั้งทราบถึงทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อน้ำมันพืชในด้านต่าง ๆ ทราบถึงพฤติกรรมการเปิดรับสื่อโฆษณาในด้านน้ำมันพืช ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ใช้พิจารณาในการตัดสินใจซื้อคือ ชนิดของวัตถุดิบที่ใช้สกัดเป็นน้ำมันพืชและการมีคุณค่าดีต่อสุขภาพ ไม่มีกลิ่นหืนและโคเลสเตอรอล สำหรับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ จะเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์และวิทยุ

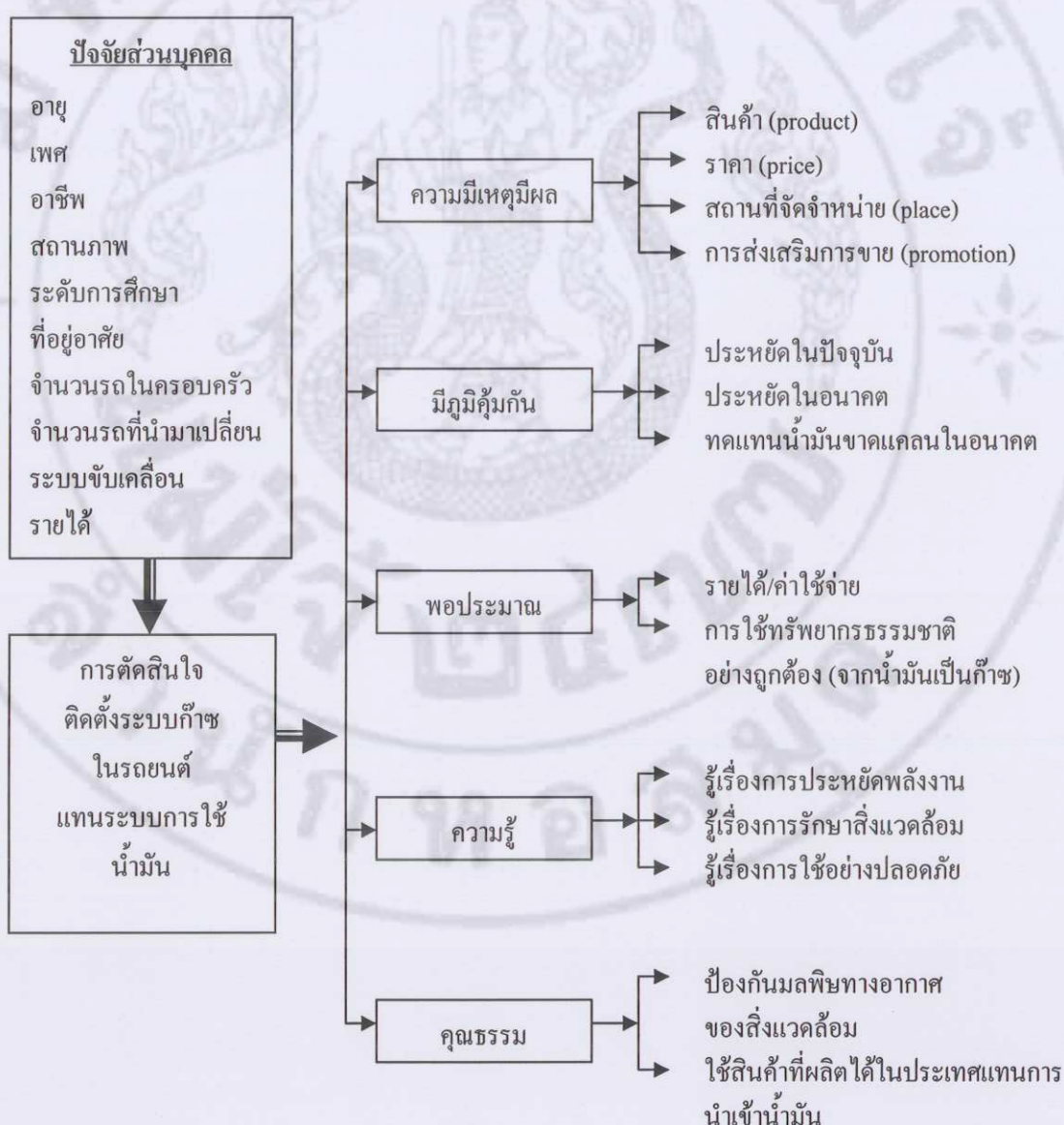
อรสุดา เจริญรัตน์ (2542 อ้างใน ภาคินวัฒน์ สุทธิสุข, 2549: 54) ได้ศึกษา “การเกิดขึ้น การดำรงอยู่และการปรับตัวของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย” โดยเลือกพื้นที่ที่มีคุณลักษณะ ตามนิยามและขอบเขตของเศรษฐกิจพอเพียงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ 4 ประการ คือ การผลิต การบริโภค การแลกเปลี่ยนและการจัดสรรผลผลิต ตามที่ได้กำหนดไว้ ผลการวิจัยพบว่า เงื่อนไขที่สำคัญที่สุดของการเกิดขึ้น การดำรงอยู่และการปรับตัวของเศรษฐกิจพอเพียงก็คือ การที่ชุมชนหรือหมู่บ้านยังคงมีอำนาจในการควบคุมดูแลจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ของตนเอง อำนาจดังกล่าวนับเป็นรากฐานสำคัญที่นำไปสู่การสร้างและพัฒนาระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพสำหรับการดำรงชีวิตด้านต่าง ๆ ในรูปแบบบรรทัดฐานของหมู่บ้าน ที่ปรากฏอยู่ในจารีต ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อหรือพิธีกรรม ซึ่งเป็นผลเชื่อมโยงจากอิทธิพลของโลกทัศน์และระบบคุณค่าของชุมชน ปัจจัยดังกล่าวนี้เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจพอเพียง สามารถปรับตัวไปตามบริบทสังคมที่เปลี่ยนผ่านจากสังคมประเพณีเข้าสู่สังคมทันสมัยต่าง ๆ เช่น การที่มีถนนตัดผ่านเข้ามา การมีสาธารณูปโภคที่สะดวกสบาย หรือการเข้ามาแทรกแซงของอำนาจรัฐ รวมทั้งระบบทุนนิยมการค้าที่มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมหลายด้าน ทำให้อำนาจในการจัดการทรัพยากรของชุมชนต้องถูกกระทบกระเทือน ผลที่เกิดขึ้นก็คือ บรรทัดฐานที่เคยมีบทบาทในการกำหนดและควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจเหล่านี้ไว้ จำเป็นต้องปรับตัว ภายใต้การจัดระเบียบสังคมใหม่ที่มีลักษณะแตกต่างไปจากเดิม เป็นต้นว่า การสร้างบรรทัดฐานแบบพึ่งพาอาศัยกัน (norm of reciprocal) และการสร้างเครือข่ายที่ทำให้บุคคลมาสัมพันธ์กันในเรื่องเกี่ยวกับชุมชน (networks of civic endement) ขึ้นมา เพื่อสนับสนุนและทดแทนความสัมพันธ์แบบพึ่งพา ในระบบเครือข่ายที่มีบทบาทน้อยลงเพื่อเทียบกับในอดีต ดังนั้นจึงพบว่าภายในหมู่บ้านได้เกิดการรวมกลุ่ม

กันในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งคณะกรรมการป่าชุมชน กลุ่มเกษตรนิเวศ กลุ่มทอผ้า กลุ่มธนาคารข้าว รวมทั้งกลุ่มออมทรัพย์ ภายใต้ระบบการจัดการรูปแบบใหม่ที่เกิดจากความร่วมมือ ทั้งกับหน่วยงานรัฐ สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชนหรือองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อสร้างศักยภาพในการปรับตัว โดยระดมหลากหลายทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ทักษะ เทคโนโลยี ฯลฯ จากแหล่งต่าง ๆ นำมาสร้างกระบวนการเรียนรู้ใหม่ร่วมกันของชุมชน ที่มีได้ตัดตอนจากภูมิปัญญาเดิม แต่กลับได้นำความรู้สมัยใหม่มาบูรณาการกันได้อย่างเหมาะสม ปัจจัยเหล่านี้เป็นเงื่อนไขสำคัญ ที่ทำให้เศรษฐกิจพอเพียงยังคงสามารถดำรงอยู่ในชุมชนท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของบริบทแวดล้อมได้อย่างยั่งยืนตลอดมา อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากระบวนการปรับตัวเพื่อดำรงอยู่ของเศรษฐกิจพอเพียง จะมีได้อยู่บนเส้นทางที่ราบรื่น ปราศจากอุปสรรคและปัญหาใด ๆ ตรงกันข้ามกลับพบว่า ยังคงมีอุปสรรคและปัญหามานับประการ ที่ชาวบ้านจะต้องร่วมกันเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิธีการต่อสู้และเอาชนะปัญหาเหล่านี้ต่อไป รัฐในฐานะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือและสนับสนุนชุมชนเหล่านี้สามารถส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพดังกล่าวได้โดย การกำหนดนโยบายที่เอื้อต่อการกระจายอำนาจจากส่วนกลางให้มากขึ้น พร้อม ๆ กับการช่วยเหลืและสนับสนุนให้ชุมชนสามารถพัฒนาความเข้มแข็งของตนเอง ด้วยการสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายร่วมกัน ตามแต่สภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวนี มีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้น บนความสัมพันธที่อยู่บนพื้นฐานของทุนทางสังคม (social capital) ของชุมชน

สมศรี จินะวงษ์ (2544: 350-357) ซึ่งศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ในชุมชน ที่ใช้แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง” ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวคิดการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียงในอดีตและปัจจุบัน มีทั้งสิ่งที่เป็นจุดร่วมและจุดต่าง สำหรับจุดร่วมคือ การเน้นในเรื่องพออยู่ พอกิน การพึ่งตนเอง การพึ่งพาซึ่งกันและกัน การมีความสุขตามอัธยาศัย โดยไม่เบียดเบียนตนเอง ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม จุดต่างคือ ในสภาพปัจจุบัน การผลิตเป็นไปเพื่อสนองความต้องการในการดำรงชีวิต และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต การแลกเปลี่ยนเป็นไปทั้งในระดับชุมชน ระดับประเทศและระดับโลก การจัดสรรหรือการแบ่งปันเป็นไปทั้งในระดับชุมชนและในระดับรัฐ 2) กระบวนการเรียนรู้กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอาศัยปัจจัยการเรียนรู้ ทั้งปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกและปัจจัยสภาพแวดล้อม โดยมีลักษณะการเรียนรู้ทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและการรวมกลุ่ม จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกชุมชน โดยชุมชนบ้านสุขใจ จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้ศรัทธาที่มีต่อบุคคลและชุมชนพอเพียง จังหวัดมหาสารคาม ใช้ความศรัทธาตนเองและกระบวนการมีส่วนร่วม เป็นเครื่องหนุนนำการเรียนรู้ 3) เพื่อพิจารณาจากแหล่งที่มาของรายได้ ทั้งรายได้หลักและรายได้เสริม พบว่า หลังจากที่ชุมชนใช้แนวทางการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียง การกระจายรายได้ของคนในชุมชนดีขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ก่อนที่ผู้บริโภคจะได้มีการตัดสินใจในการบริโภค หรือมีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นมีความเชื่อกันมาว่าเกิดจากสิ่งเร้าและสิ่งกระตุ้นบางอย่าง สิ่งเร้าที่เกิดขึ้นมาจากปัจจัยภายนอกที่รวมเรียกกันว่าเป็นปัจจัยทางการตลาดและปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วผ่านกระบวนการความนึกคิดของผู้บริโภคจึงเกิดการตอบสนองของผู้บริโภค โดยสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน มีความพอประมาณและมีความรู้คู่คุณธรรม ดังนั้น รูปแบบของกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภคและเศรษฐกิจพอเพียง จะถูกนำมาใช้เป็นกรอบเพื่อทำการศึกษาถึงกระบวนการความคิดและตัดสินใจดังนี้

ภาพ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. การตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยระบบน้ำมันเชื้อเพลิง มาเป็นระบบก๊าซของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ มีความสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
2. ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับความพอเพียง

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษา ความสอดคล้องของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยระบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบใช้ก๊าซของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาความสอดคล้องของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์แบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่และศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณกับกลุ่มประชากรที่ศึกษาโดยวิธีการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและแนวคิดของบุคคลเพื่อให้ได้ผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

สถานที่ดำเนินการวิจัย

สถานที่ในการวิจัย ที่บริษัทเชียงใหม่ยานยนต์เซอร์วิส จำกัด ตั้งอยู่เลขที่ 1/5 หมู่ 1 ถนนชุปเปอร์ไฮเวย์ เชียงใหม่-ลำปาง ต.ท่าศาลา อ.เมือง จ.เชียงใหม่ เนื่องจากเป็นสถานที่บริการปรับเปลี่ยนระบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบใช้ก๊าซ และมีจำนวนผู้บริโภคมารับบริการเป็นจำนวนมาก การศึกษาจะทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มผู้มาใช้บริการในบริษัทเชียงใหม่ยานยนต์เซอร์วิส จำกัด เท่านั้น ซึ่งข้อมูลทั่วไปของบริษัทจึงเป็นส่วนสำคัญหนึ่งที่จะประกอบการศึกษาในครั้งนี้ คือ

บริษัทเชียงใหม่ยานยนต์เซอร์วิส จำกัด เริ่มก่อตั้งมาตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2539 โดยเจ้าของบริษัท คือ นายเกียรติศักดิ์ สิงห์ครา ก่อนหน้านี้ใช้ชื่อว่า ร้านเชียงใหม่ผ้าเบรก ดำเนินการภายใต้วัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งบริษัท คือ

1. ให้บริการซ่อมแซม บำรุงรักษา ตรวจสอบ อัศจรรย์ พ่นยา กันสนิม สำหรับยานพาหนะทุกประเภท รวมทั้งการติดตั้ง ตรวจสอบ แก้ไขอุปกรณ์
2. ประกอบกิจการค้าอะไหล่ บริการรับติดตั้งและซ่อมเบรก เครื่องยนต์ หม้อน้ำรถยนต์ ท่อไอเสีย ไดนาโม
3. ประกอบกิจการเคาะ พ่นสี จำหน่ายอุปกรณ์และรับประกอบตัวถังรถยนต์
4. บริการติดตั้งระบบใช้ก๊าซ LPG

บริษัทมีพื้นที่ทั้งสิ้น 2 ไร่ ประกอบด้วยส่วนที่ตั้งอาคารบริษัทและส่วนบริการลูกค้าที่นำยานพาหนะมารับการบริการและติดต่อธุรกิจ มีพนักงานบริษัท 24 คน แยกเป็น

- ผู้จัดการบริษัท 1 คน
- พนักงานบัญชีและการเงิน 1 คน
- พนักงานฝ่ายการตลาด 1 คน
- วิศวกรผู้กำกับดูแลการดำเนินงาน 1 คน
- พนักงานฝ่ายบำรุงรักษา ตรวจเช็คและซ่อมแซม 20 คน

ในการดำเนินการด้านรถยนต์ เจ้าของบริษัทได้ดำเนินการมากกว่า 30 ปี มีความรู้ความชำนาญ และมีประสบการณ์มากมาย จนเป็นที่ยอมรับในวงการด้านขนตรกรรมของจังหวัดเชียงใหม่ อีกทั้งสถานศึกษาหลายแห่งที่มีการเรียนการสอนในด้านช่างยนต์ ก็จะนำนักเรียนนักศึกษา มาศึกษาดูงาน เพื่อการเรียนรู้ฝึกงาน หาประสบการณ์เป็นประจำทุกปี นอกเหนือจากการบริหารจัดการแล้ว ยังมีแผนการพัฒนาบุคลากรประจำปี ด้วยการส่งพนักงานของบริษัทไปรับการอบรมและศึกษาดูงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาเทคโนโลยีด้านขนตรกรรมรุ่นต่าง ๆ รวมทั้งการเรียนรู้อบรมการประกอบและติดตั้งอุปกรณ์ที่ใช้ในระบบก๊าซ LPG ทั้งนี้เพื่อให้พนักงานทุกคน มีการพัฒนาตนเอง ให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ ให้มีความเชี่ยวชาญ และให้มีประสบการณ์ ในการดำเนินงานในการเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยระบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบใช้ก๊าซ LPG อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด อันเป็นการสร้างความเชื่อถือ เชื่อมั่นต่อลูกค้าที่มาขอคำแนะนำ คำปรึกษา และส่งผลมาถึงการมาใช้บริการอย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลของบริษัท พบว่า มีลูกค้ามาใช้บริการในแต่ละปีไม่ต่ำกว่า 1,000 ราย โดยแยกเป็นลูกค้าใหม่ ร้อยละ 30 ลูกค้าเดิมร้อยละ 70 เป็นลูกค้าที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ 85 เป็นลูกค้าจากจังหวัดใกล้เคียงร้อยละ 10 และเป็นลูกค้าที่เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวที่จังหวัดเชียงใหม่ และเกิดปัญหาในด้านรถยนต์ร้อยละ 5

ส่วนข้อมูลจำนวนลูกค้าที่มาใช้บริการเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยระบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบใช้ก๊าซ ในระหว่างทำการศึกษา มีจำนวน 120 คน แต่ในปัจจุบัน (พ.ศ. 2550) มีจำนวน 300 ราย เฉลี่ยวันละ 1 ราย ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มผู้ใช้บริการที่อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นกลุ่มผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ และ จังหวัดใกล้เคียง ที่นำเอารถยนต์มาเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนด้วยน้ำมันมาเป็นระบบการขับเคลื่อนด้วยก๊าซ ที่บริษัทเชียงใหม่ยานยนต์เซอร์วิส จำกัด ผู้ศึกษาได้เลือกกลุ่มประชากรใน 2 กลุ่มคือกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยแต่เป็นกลุ่มที่สุ่มตัวอย่างเพื่อทดลองการใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลทั่วไป จากการที่ใช้แบบสอบถาม จำนวน 20 ราย และกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย จำนวน 120 ราย (ข้อมูลในขณะที่ยังทำการศึกษานี้) ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ระหว่างเดือนกันยายน – ธันวาคม 2549

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยของผู้ศึกษา ซึ่งอีกบทบาทหนึ่งเป็นผู้ประกอบการธุรกิจที่ทำให้เห็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับกลุ่มคนที่กำลังศึกษาอยู่แล้ว จากนั้นผู้ศึกษาได้ไปศึกษาค้นคว้าจากเอกสารเพิ่มเติมตามแหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งทั้งนี้ทั้งนั้นด้วยบทบาทของการทำงานของผู้ศึกษาที่ต้องเกี่ยวข้องกับกลุ่มประชากรที่กำลังศึกษา จึงทำให้การศึกษานี้เป็นเรื่องปกติที่จะทำการศึกษากับกลุ่มประชากร ดังนั้นผู้ศึกษาจึงใช้วิธีการใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรที่ศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มประชากรประกอบการศึกษาในการตัดสินใจ โดยจัดทำแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ซึ่งได้แบ่ง เป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยในการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยระบบน้ำมันเชื้อเพลิง มาเป็นระบบก๊าซของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีความสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในการใช้แบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้ออกแบบสอบถาม และทดลองการใช้แบบสอบถามกับลูกค้าผู้ใช้บริการที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายที่จะทำการศึกษา เพื่อให้แบบสอบถามเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์มากที่สุด ซึ่งผู้ศึกษาได้ทดสอบแบบสอบถามลูกค้าผู้ใช้บริการ จำนวน 20 ราย จนสามารถทำให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุดในการใช้เพื่อการศึกษา จากนั้นผู้ศึกษา ได้ใช้แบบสอบถามที่ผ่านการทดลองมาใช้ในการศึกษากับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 120 ราย ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ระหว่างเดือนกันยายน – ธันวาคม 2549 รวมเวลาในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม รวม 4 เดือน

การทดสอบแบบสอบถาม

การทดสอบแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วได้นำเสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขให้มีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นที่ศึกษาตลอดจนพิจารณาความหมายและความถูกต้องของการใช้ภาษาที่เหมาะสม หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดสอบกับกลุ่มผู้ใช้บริการที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 ชุด แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขได้สมบูรณ์จนสามารถนำไปสอบถามกลุ่มผู้บริโภครได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษานำเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) รวบรวมโดยใช้แบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นมาแล้วนำไปสอบถามจากผู้บริโภคที่นำเอารถยนต์มารับบริการเปลี่ยนระบบจากการขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยน้ำมันมาเป็นระบบการขับเคลื่อนด้วยก๊าซในจังหวัดเชียงใหม่ สถานที่คือบริษัท เชียงใหม่ยานยนต์เซอร์วิส จำกัด เพื่อให้ได้จำนวนที่ระบุไว้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้
2. การหาข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นการค้นคว้าข้อมูลที่จากเอกสาร หนังสือ ตำราเรียน บทความ นิตยสาร และอินเทอร์เน็ต ที่เกี่ยวข้องให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษา

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ในการศึกษา ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ สถิติที่ใช้จะถูกนำมาใช้ประมวลโดยเชิงพรรณนา โดยใช้สถิติร้อยละ (percentage) ความถี่ (frequency) และค่าเฉลี่ย (mean) สำหรับจัดระดับความพอเพียง แบ่งระดับคะแนนออกเป็น 3 ระดับ (ประจักษ์ สุคประเสริฐ, 2531: 35) ดังนี้

ตอบถูก 1 – 11 ข้อ = คะแนนร้อยละ 0 – 49	หมายถึง ไม่พอเพียง
ตอบถูก 12 – 18 ข้อ = คะแนนร้อยละ 50 – 79	หมายถึง เกือบพอเพียง
ตอบถูก 19 – 23 ข้อ = คะแนนร้อยละ 80 – 100	หมายถึง พอเพียง

โดยคำนวณจากภาพรวมของความพอเพียงซึ่งมีคำถาม 23 ข้อ ดังนี้

ถ้าตอบถูก 23 ข้อ	= คะแนนร้อยละ	100
ถ้าตอบถูก 22 ข้อ	= คะแนนร้อยละ	96
ถ้าตอบถูก 21 ข้อ	= คะแนนร้อยละ	91
ถ้าตอบถูก 20 ข้อ	= คะแนนร้อยละ	87
ถ้าตอบถูก 19 ข้อ	= คะแนนร้อยละ	83
ถ้าตอบถูก 18 ข้อ	= คะแนนร้อยละ	78
ถ้าตอบถูก 17 ข้อ	= คะแนนร้อยละ	74
ถ้าตอบถูก 16 ข้อ	= คะแนนร้อยละ	70
ถ้าตอบถูก 15 ข้อ	= คะแนนร้อยละ	65
ถ้าตอบถูก 14 ข้อ	= คะแนนร้อยละ	61
ถ้าตอบถูก 13 ข้อ	= คะแนนร้อยละ	57
ถ้าตอบถูก 12 ข้อ	= คะแนนร้อยละ	52
ถ้าตอบถูก 11 ข้อ	= คะแนนร้อยละ	48
ถ้าตอบถูก 10 ข้อ	= คะแนนร้อยละ	43
ถ้าตอบถูก 9 ข้อ	= คะแนนร้อยละ	39
ถ้าตอบถูก 8 ข้อ	= คะแนนร้อยละ	35
ถ้าตอบถูก 7 ข้อ	= คะแนนร้อยละ	30
ถ้าตอบถูก 6 ข้อ	= คะแนนร้อยละ	26
ถ้าตอบถูก 5 ข้อ	= คะแนนร้อยละ	22
ถ้าตอบถูก 4 ข้อ	= คะแนนร้อยละ	17
ถ้าตอบถูก 3 ข้อ	= คะแนนร้อยละ	13
ถ้าตอบถูก 2 ข้อ	= คะแนนร้อยละ	9
ถ้าตอบถูก 1 ข้อ	= คะแนนร้อยละ	4

เมื่อแยกพิจารณาแต่ละส่วนและแต่ละเงื่อนไขมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้
ความพอประมาณ ทั้งหมด 3 ข้อ

ตอบถูก 3 ข้อ	= คะแนนร้อยละ 100	หมายถึง พอประมาณ
ตอบถูก 2 ข้อ	= คะแนนร้อยละ 67	หมายถึง เกือบพอประมาณ
ตอบถูก 1 ข้อ	= คะแนนร้อยละ 33	หมายถึง ไม่พอประมาณ

ความมีเหตุมีผล ทั้งหมด 8 ข้อ

ตอบถูก 8 ข้อ	= คะแนนร้อยละ 100
ตอบถูก 7 ข้อ	= คะแนนร้อยละ 88
ตอบถูก 6 ข้อ	= คะแนนร้อยละ 75
ตอบถูก 5 ข้อ	= คะแนนร้อยละ 63
ตอบถูก 4 ข้อ	= คะแนนร้อยละ 50
ตอบถูก 3 ข้อ	= คะแนนร้อยละ 38
ตอบถูก 2 ข้อ	= คะแนนร้อยละ 25
ตอบถูก 1 ข้อ	= คะแนนร้อยละ 13

ดังนั้น

ตอบถูก 1-3 ข้อ	คือให้คะแนนร้อยละ 0-49	หมายถึง ไม่มีเหตุมีผล
ตอบถูก 4-6 ข้อ	คือได้คะแนนร้อยละ 50-79	หมายถึง เกือบมีเหตุมีผล
ตอบถูก 7-8 ข้อ	คือได้คะแนนร้อยละ 80-100	หมายถึง มีเหตุมีผล

ความมีภูมิคุ้มกัน/มีความรู้/มีคุณธรรม แบ่งเป็นประเด็นละ 4 ข้อ

ตอบถูก 4 ข้อ	= คะแนนร้อยละ 100
ตอบถูก 3 ข้อ	= คะแนนร้อยละ 75
ตอบถูก 2 ข้อ	= คะแนนร้อยละ 50
ตอบถูก 1 ข้อ	= คะแนนร้อยละ 25

ดังนั้น

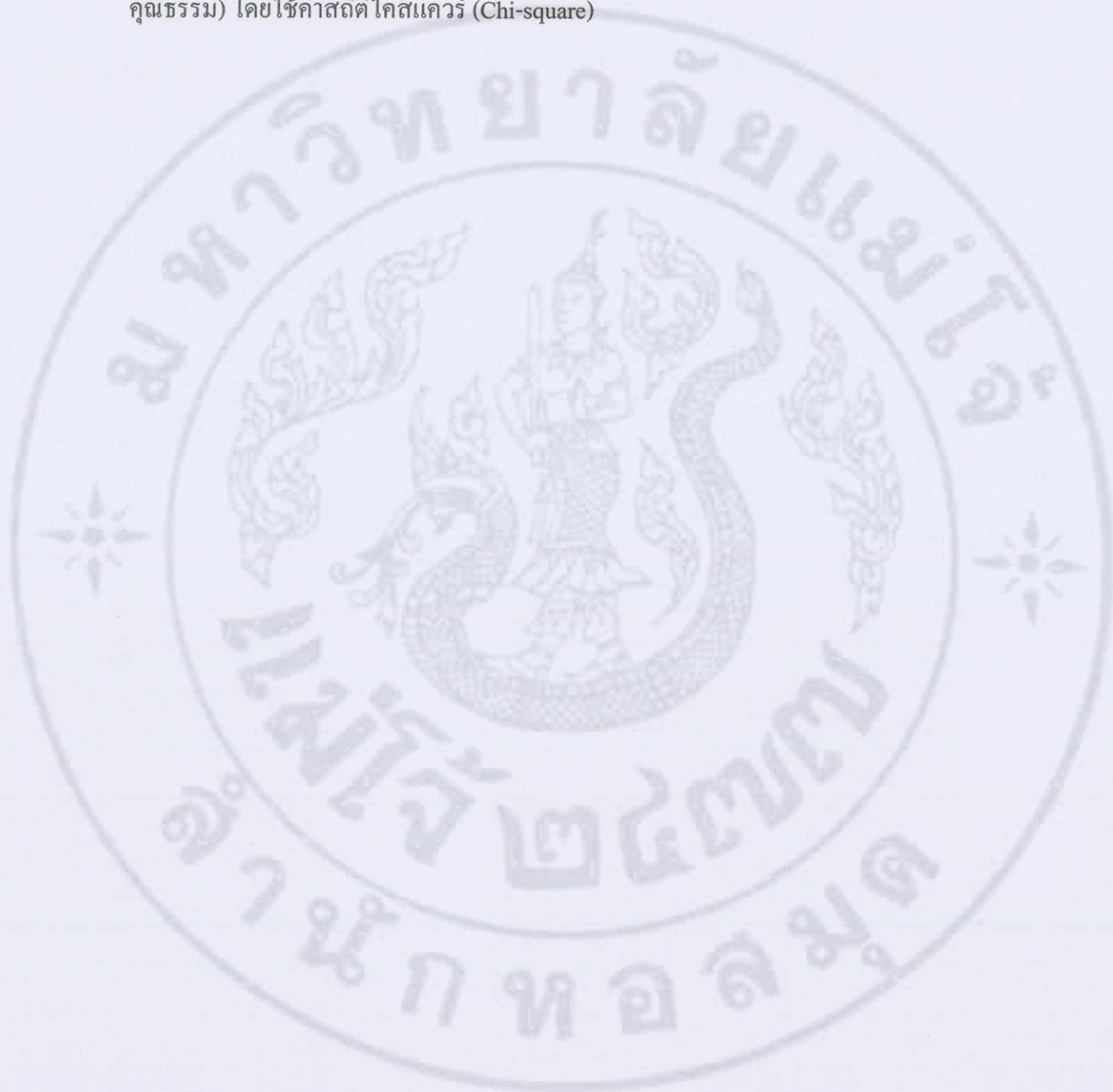
ตอบถูก 4 ข้อ	ได้คะแนนร้อยละ 80-100	หมายถึง มีภูมิคุ้มกัน/มีความรู้/มี
--------------	-----------------------	------------------------------------

คุณธรรม

ตอบถูก 2-3 ข้อ ได้คะแนนร้อยละ 50-79 หมายถึง เกือบมีภูมิคุ้มกัน/เกือบมีความรู้/เกือบมีคุณธรรม

ตอบถูก 1 ข้อ ได้คะแนนร้อยละ 0-49 หมายถึง ไม่มีภูมิคุ้มกัน/ไม่มีความรู้/ไม่มีคุณธรรม

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล (อายุ เพศ อาชีพ สถานภาพ ระดับการศึกษา ที่อยู่อาศัย จำนวนรถในครอบครัว จำนวนรถที่นำมาเปลี่ยนระบบขับเคลื่อน และ รายได้) กับระดับความพอเพียง (ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน ความพอประมาณ ความรู้ คุณธรรม) โดยใช้ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-square)

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

การศึกษาความสอดคล้องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยระบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบใช้ก๊าซของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้มุ่งเน้นที่จะศึกษาความสอดคล้องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจ ดังนั้นการที่จะต้องทำความเข้าใจพัฒนาการและการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อศึกษาความสอดคล้องในการตัดสินใจ จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการศึกษาในบทนี้จึงได้แบ่งผลการศึกษาออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีรากฐานจากพุทธธรรม

ส่วนที่ 2 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีรากฐานจากพระราชกรณียกิจในการแก้ปัญหาของชาติ

ส่วนที่ 3 การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล

ตอนที่ 2 ความสอดคล้องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์แบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่แบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ความสอดคล้องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์แบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซของผู้บริโภค

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความพอเพียง

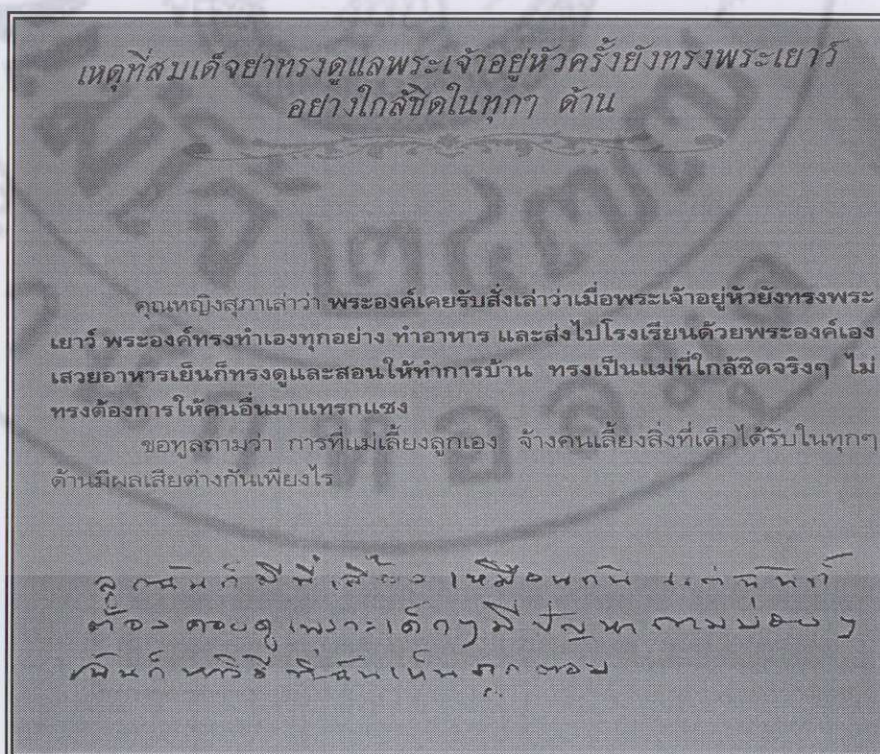
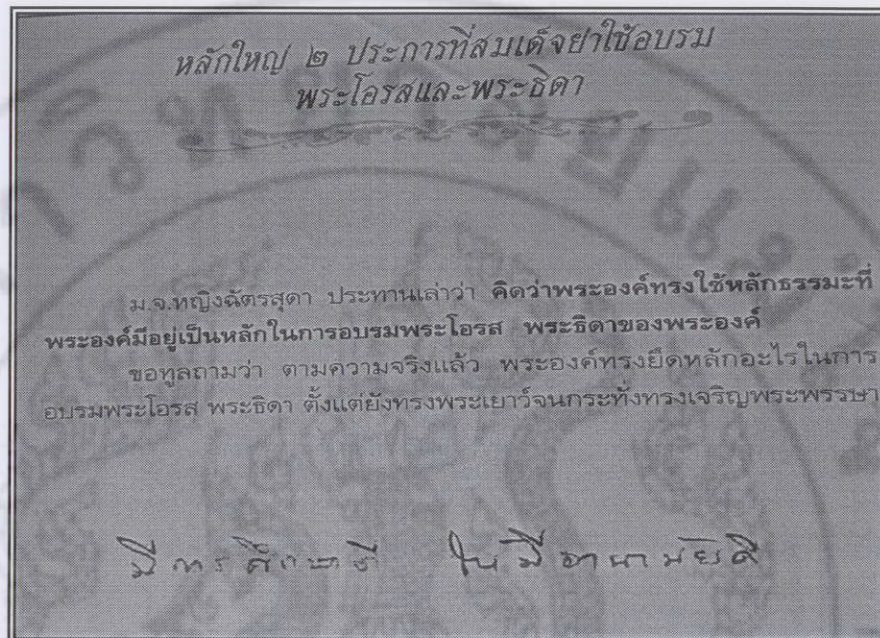
ตอนที่ 1 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีรากฐานจากพุทธธรรม

จากการศึกษาค้นคว้าแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช ทั้งจากพระราชกรณียกิจ การทรงงาน เอกสาร งานวิจัย พบว่า แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการดำรงชีวิตที่ตกผลึกจากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีประสบการณ์ในการพัฒนาประเทศ ทรงเข้าพระราชหฤทัยในคนไทย สังคมไทย ทรงรู้จักภูมิประเทศของไทย ทั้งหมด รวมถึงประสบการณ์ส่วนพระองค์ในการพัฒนาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และพระองค์ทรงตกผลึกทางความคิดว่า หลักคิด หลักปฏิบัติ และหลักการดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงเหมาะสมกับคนไทยมากที่สุด ดังที่ปรียานุช พิบูลสรารุณ (2549: 30-34) หัวหน้าโครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้กล่าวถึงหลักเศรษฐกิจพอเพียงว่า จากพระปฐมบรมราชโองการที่เป็นพระราชสัตยาธิษฐานในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ พระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พุทธศักราช 2493 ความว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” คือต้นกำเนิดของหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพราะ ความเป็นธรรม ก็คือ ความสมดุลนั่นเอง เพื่อประโยชน์สุข ก็คือทั้งมีประโยชน์ด้วย และมีความสุขด้วย คือ สุขทั้งกายและทางใจต้องไปด้วยกัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเน้นเสมอว่าถ้าเอาแต่ประโยชน์แต่ไม่เกิดความสุขก็ไม่ได้ แห่งมหาชนชาวสยาม ประโยชน์นี้เป็นตัวตัดสินเลยว่าหากทำอะไรก็ตามแต่ ถ้าคนส่วนใหญ่ในประเทศได้รับผลประโยชน์ มีความสุข ก็สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ขณะเดียวกัน หลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียงมีพื้นฐานความคิดมาจากพระพุทธศาสนา คือมองทุกอย่างในโลกล้วนเป็นอนิจจัง มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การเตรียมตัวและเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ตามแนวทางพุทธศาสนา คือการให้ทาน การรักษาศีล การต้องจิตตั้งมั่นหรือมีสมาธิในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และการพัฒนาปัญญาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้รู้เท่าทัน

จากแนวคิดที่เริ่มจากพระปฐมบรมราชโองการดังกล่าว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมุ่งมั่น ปฏิบัติพระราชจริยวัตรและราชกรณียกิจปกครองราชอาณาจักรไทย ในฐานะที่ทรงเป็นองค์ประมุขของประเทศทรงมั่นคงในทศพิธราชธรรมและจักรวรรดิวัตรธรรม พระองค์ทรงได้รับการปลูกฝังความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนามาตั้งแต่ครั้งยังทรงพระเยาว์จากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ดังปรากฏข้อมูล ที่อัครวัฒน์ โอสุกานะเกราะให้ได้รับรวบรวมจากที่บุคคลสำคัญได้ขอพระราชทานสัมภาษณ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ระหว่างวันที่ 19 - 21

มิถุนายน พ.ศ. 2521 ณ ประเทศสวีเดน ซึ่งทรงได้พระราชทานสัมภาษณ์ด้วยลายพระหัตถ์ของพระองค์เอง เช่น หลักการที่ทรงใช้อบรมพระโอรสและพระธิดา คือ มีการศึกษาดีและให้มีอนามัยดีดังภาพ 3

ภาพ 3 ภาพลายพระหัตถ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่ได้พระราชทาน

และ เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2521 สมเด็จพระบรมราชชนนี ทรงมีพระราชดำรัส ณ กรุงโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ความว่า “...ฉันอบรมบุตรให้เป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ มีทั้งการศึกษาและสุขภาพดี มีจิตใจดีด้วย นี่คือหลักในการเลี้ยงดูบุตรของฉัน ตอนเขายังเด็ก ๆ ฉันก็ทำหน้าที่เป็นทั้งพ่อและแม่ของลูก ต้องคอยดูแลสุขภาพ ดูสมุดพกให้ ตรวจสอบการบ้านให้เขา ให้เขาท่องหนังสือเพื่อให้สอบได้ดีตั้งแต่เขาอายุยังน้อยทีเดียว...” และทรงมีหลักการที่ปลูกฝังให้พระราชโอรสและพระราชธิดาเลื่อมใสหรือปฏิบัติตามวัฒนธรรมหรือแบบแผนการครองชีวิตลักษณะไทย ๆ “...ฉันได้พาไปเที่ยวตามวัดต่าง ๆ ในวันอาทิตย์ และได้ถ่ายหนังไว้ทั้งตอนเล่นและตอนไปไหน ๆ ด้วย...” และอีกตัวอย่างหนึ่ง ที่ทรงมีการอบรมสั่งสอนเรื่องพระพุทธศาสนา คือให้อิสระในการตัดสินใจด้วยตนเอง ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเล่าพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ความว่า “...เรื่องศาสนา สมเด็จพระย่าไม่ได้สอนเกี่ยวเชียว ไม่จู้จี้จ๋าอะไรเป็นพิเศษ ไม่ใช่บังคับจนดียวเหยียด ทรงสอนให้สวดมนต์ไหว้พระ ขอให้พระพุทธรูปเจ้าคุ้มครองให้เป็นเด็กดี...” และทรงให้สวดเป็นคำไทยง่าย ๆ ที่เด็ก ๆ สามารถเข้าใจได้ เป็นความว่า “ขอให้พระพุทธรูปเจ้ามาคลอใจให้เรา (พระนามพระราชโอรสธิดา) เป็นเด็กดี ไม่รังแกคน” (อัครวัฒน์ โอสถานุเคราะห์, 2549: 47-49)

ส่วนการทรงอบรมพระราชอุปนิสัยให้เปี่ยมไปด้วยคุณธรรมหลายประการที่ปรากฏอยู่ในทศพิธราชธรรม และทรงสอนให้ทรงรู้จักการทำทาน การบริจาคเสียสละ ซึ่งครั้งหนึ่งเมื่อพระราชโอรสธิดายังทรงพระเยาว์ พระอาจารย์ที่มาถวายสอนพิเศษได้ทูลสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชินีว่า รู้จักครอบครัวหนึ่งที่จนมากมีลูก 3 คน ลูก ๆ ไม่ค่อยสบายควรได้พักบนภูเขา แต่พ่อแม่ไม่มีเงินจะส่งไปหรือซื้ออาหารดี ๆ ที่ทำให้แข็งแรง เช่น กล้วย สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชินีทรงเล่าเรื่องนี้ให้พระราชโอรสธิดา ฟังต่อ ซึ่งก่อนหน้านั้น ทรงสอนให้ทรงมีเมตตากรุณา ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงทูลถามว่า เมตตากรุณาคืออะไร เช่น ซื้อกล้วยให้เด็ก หรือช่วยเด็กพวกนี้ให้ไหม สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชินีทรงถามพระราชโอรสธิดาว่าจะทรงบริจาคค่าใช้จ่ายส่วนพระองค์มาช่วยเหลือเด็กเหล่านี้หรือไม่ ทรงให้ตัดสินใจพระราชหฤทัยกันเอง ในที่สุดทุกพระองค์ก็ทรงบริจาคทรัพย์องค์ละเล็กน้อย ช่วยเหลือครอบครัวดังกล่าว

ดังเช่น สมเด็จพระญาณสังวรวิจิตรเวศวิหาร ทรงตรัสเล่าว่า “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจทางพุทธศาสนาอย่างสมบูรณ์มาตั้งแต่พระชนมพรรษาอย่างน้อยดังที่เคยได้ทราบว่า ได้ทรงพอพระราชหฤทัยในการฟังเทศน์ที่มีอยู่เป็นประจำ ในคราวบำเพ็ญพระราชกุศลถวายที่บรมศพ รัชกาลที่ 8 แม้จะเป็นเทศน์กัณฑ์ยาว ก็ทรงพอพระราชหฤทัยในพระพุทธศาสนา เมื่อได้ทรงพบปะกับพระเถระผู้ใหญ่ก็มีพระราชปฐา และทรงแสดงสดับข้อธรรมนั้น ๆ อยู่เนือง ๆ โดยเฉพาะได้ทรงมีโอกาสเฝ้าสมเด็จพระสังฆราชเจ้าวัดบวรนิเวศวิหาร โดย

ทรงสดับฟังธรรมเป็นครั้งคราวตลอดมา ทำให้ทรงเข้าพระราชหฤทัยในธรรมและสนพระราชนิพนธ์ในพระพุทธศาสนามากขึ้น” (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2539: 36-37)

ทรงมีพระราชศรัทธาอันหนักแน่นมั่นคงในพระพุทธศาสนาและพระราชประเพณีอันดีงามของชาติ ได้เสด็จออกผนวชเป็นพระภิกษุในบวรพระพุทธศาสนา ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ระหว่างวันที่ 22 ตุลาคม ถึง วันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2499 เป็นเวลา 15 วัน ทรงได้รับถวายพระฉายานามว่า “ภูมิพล โลก ภิกขุ” (สมบัติ จำปาเงิน, 2542: 59)

จากการศึกษา มีข้อควรพิจารณาอีกประการหนึ่งถึงความเป็นอัจฉริยคุณวิเศษที่ทรงมีความละเอียดประณีตยิ่งนัก กล่าวคือในการเสด็จทรงเยี่ยมเยียนราษฎรทุกแห่งจะมีพสกนิกรล้วนชื่นชมในพระบุญญาบารมี โดยต่างทูลเกล้าฯ ถวายดอกไม้และพวงมาลัยจำนวนมาก พระองค์จะทรงนำดอกไม้และพวงมาลัยเหล่านี้ ไปบูชาพระในท้องทรงนมัสการ และเมื่อดอกไม้เหล่านั้นเหี่ยวเฉาลงจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นำไปตากแห้งแล้วบดเป็นผงเก็บไว้ในห้องนมัสการที่ทรงใช้ประทับสมาธิเป็นประจำ ซึ่งถือว่า ผงดอกไม้ตากแห้งเหล่านี้ได้รับพลังที่ทรงแผ่เมตตา และมักจะมีพสกนิกรมาขอพระราชทานผงดอกไม้ตากแห้งนี้ไปเป็นส่วนผสมในการสร้างวัตถุมงคลต่าง ๆ อยู่เสมอ ทรงมีพระวิริยะอุตสาหะและใฝ่พระทัยในการเรียนรู้สนทนาปรัชญาธรรมทางพระพุทธศาสนาจากพระอาจารย์ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบหลายรูป อาทิ เช่น ทรงนมัสการหลวงปู่ฝั้น อาจาโร ณ วัดป่าอุดมสมพร จังหวัดสกลนคร เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2515 และทรงได้สนทนาธรรม ความตอนหนึ่งว่า

พระเจ้าอยู่หัว : ทำอย่างไรจึงจะทำให้คนสามัคคีกัน

หลวงปู่ฝั้น : คนเราต้องนึกถึงตน ถ้าตนไม่ชอบก็ไม่ปฏิบัติกับคนอื่น
ต้องนึกว่าหากตนไม่ชอบ คนอื่นก็ไม่ชอบเช่นกัน ถ้าทำเช่นนั้น
คนก็สามัคคีกัน

พระเจ้าอยู่หัว : ถ้าอยากให้คนเข้าวัดมาก ๆ จะทำอย่างไร

หลวงปู่ฝั้น : ถ้าอยากให้คนเข้าวัด มหาบพิตรต้องเข้าก่อน

พระเจ้าอยู่หัว : อยากเข้า แต่วัดอยู่ไกลจะทำอย่างไรดี

หลวงปู่ฝั้น : สร้างวัดที่ใจ นั่งอยู่ในรถก็เข้าวัดได้

(มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2539: 36-37)

นอกจากนั้น พระราชกรณียกิจทางด้านการศาสนา นับว่าเป็นพระราชกรณียกิจที่สำคัญอีกด้านหนึ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบำเพ็ญปฏิบัติมาโดยตลอด เนื่องจากมีพระราชดำริว่า ศาสนานั้นเป็นหลักปฏิบัติที่ดี เป็นแนวทางอบรมศีลธรรมจรรยา เป็นที่พึ่งทางใจของคนทั้งชาติ และจะนำมาซึ่งความสุขแก่ผู้ปฏิบัติตนได้ตามหลักธรรม พระราชกรณียกิจทางด้าน

ศาสนาที่ทรงบำเพ็ญปฏิบัติมีมากมาย ดังเช่น บรรจบ บรรณรุจิ และน้ำเพชร สายบุญเรือง (2549: 21 – 33) ได้รวบรวมไว้ สรุปได้ คือ

ทรงอุปถัมภ์การเผยแผ่พระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้กว้างไกลไปสู่ชนหมู่มาก โดยทรงอุปถัมภ์ให้คณะสงฆ์ไทยได้ปรับปรุงพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับหลวง 80 เล่ม ที่พิมพ์เมื่องานฉลอง 25 ศตวรรษ เป็น 45 เล่ม เท่าจำนวนพระพรรษาของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และพิมพ์ออกเผยแผ่ ต่อมาจัดพิมพ์ซ้ำและมีการแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์อีก ในภายหลังมหาวิทยาลัยมหิดลได้มีการนำเอาข้อความในพระไตรปิฎกภาษาบาลีอักษรไทยบันทึกลงในคอมพิวเตอร์ นับเป็นครั้งแรกของโลก และเป็นเกียรติประวัติสูงสุดของประเทศไทย ที่มีพระไตรปิฎกภาษาบาลีฉบับคอมพิวเตอร์ทรงส่งเสริมและเอาพระราชหฤทัยใส่พระภิกษุผู้ปฏิบัติปฏิบัติชอบ โดยทรงถวายเครื่องราชสักการะปัจจัยการดำรงชีพแก่พระภิกษุอยู่เสมอ อีกทั้งทรงยกย่องถวายสมณศักดิ์แก่พระสงฆ์ที่มีความเพียรศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรม มีความรู้แตกฉานในพระไตรปิฎก และมีความมั่นคงในพระธรรมวินัย นอกจากนี้ ยังทรงรับสถาบันที่ทำประโยชน์แก่พุทธศาสนาไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ เช่น พุทธสมาคมแห่งประเทศไทย ยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และสิ่งหนึ่งที่ทรงถือว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อพระพุทธศาสนา คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสร้างพระพุทธรูปเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญ ซึ่งถือว่าเป็นอานิสงส์ที่ยิ่งใหญ่ อาทิเช่น พระพุทธรูปปางประทานพร ภปร. หลวงพ่อจิตรลดา พระพุทธรูปราชูปถัมภ์ พระพุทธรูปนิพนธ์ ทรงเป็นพุทธมามกะ องค์อัครศาสนูปถัมภก ทุก ๆ วันสำคัญพระองค์จะเสด็จพระราชดำเนินบำเพ็ญพระราชกุศลในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา เป็นต้น และเสด็จไปถวายผ้าพระกฐิน ณ พระอารามหลวงต่าง ๆ มีการบูรณปฏิสังขรณ์วัดวาอารามหลายทบวง เช่น พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างวัดญาณสังวรารามมหาวihar จังหวัดชลบุรี และวัดพระราม 9 กาญจนาภิเษก กรุงเทพมหานคร พระราชกรณียกิจนี้พระองค์ทรงพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อนำไปสร้าง

นอกจากนั้น ยังทรงศึกษาค้นคว้าตำราที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและทรงพระราชนิพนธ์ พระมหาชนก ซึ่งเป็นวรรณคดีพุทธศาสนาเรื่องสำคัญที่ทรงแสดงถึงการบำเพ็ญวิริยบารมี คือความเพียรยั้งยวดของพระมหาชนก ที่ทรงมีพระวิริยะอุตสาหะ ในการพระราชนิพนธ์ ทรงใช้เวลาค้นคว้าเรื่องพระมหาชนกในพระไตรปิฎก (พระสุตันตปิฎก ขุททกนิกายชาดก เล่มที่ 4 ภาคที่ 2) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 ทรงพระราชนิพนธ์เป็นของพระองค์เอง ทรงแปลเป็นภาษาอังกฤษและกำกับอักษรเทวนาครีแล้วเสร็จใน พ.ศ. 2531 ซึ่งทรงมีพระราชดำรัส ณ พระที่นั่งดุสิตาลัย สวนจิตรลดา เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2539 ว่า “...หนังสือนี้เป็นที่รักของข้าพเจ้า...หนังสือนี้ไม่มี

ที่เทียมและจะเป็นที่เรงใจของผู้อ่าน... ต้องการให้เห็นว่าสำคัญที่สุด คนเราทำอะไรต้องมีความเพียร...ของมีความเพียรที่บริสุทธิ์ ปัญญาที่เฉียบแหลม กำลังกายที่สมบูรณ์...” (สมบัติ จำปาเงิน, 2542: 59)

ในส่วนนี้ ผู้ศึกษา จึงขอยกเนื้อหาบางตอนในหนังสือมหาชนก ในส่วนที่เข้าหลักเศรษฐกิจพอเพียง มาเพื่อประกอบการศึกษา คือ ตอนที่มหาชนกจะเดินทางไปสุวรรณภูมิ โดยเรือพาณิชย์ แต่ขณะอยู่กลางมหาสมุทร เกิดคลื่นใหญ่ ทำให้เรือแตกและจมลงในมหาสมุทร มหาชนทั้งหลายก็ร้องไห้คร่ำครวญ กราบไหว้เทวดา แต่มหาชนกไม่ทรงกันแสง ไม่ทรงคร่ำครวญ ไม่ไหว้เทวดาทั้งหลาย แต่เมื่อทรงทราบว่าเรือจะจม พระองค์ทรงคลุกน้ำตาลกรวดกับเนย เสรวยจนเต็มท้อง แล้วชุบน้ำเนื้อเกลี้ยงสองผืนด้วยน้ำมันจนชุ่ม ทรงนุ่งให้มัน แล้วขึ้นเสาศระโคง กระโดดลงสู่มหาสมุทร กำหนดทิศไปทางเมืองมิลิตา ว่ายนํ้าอยู่กลางมหาสมุทรอยู่ 7 วัน ด้วยความเพียร และอดทน จนเทพธิดา ชื่อเมขลา มาตรวจตรามหาสมุทรพบเข้า และได้สนทนากัน ซึ่งมหาชนกได้กล่าวถึงความเพียรว่า “ดูก่อนเทวดา เราได้ตรองเห็นปฏิบัติแห่งโลก และอานิสงส์แห่งความเพียร เพราะฉะนั้น ถึงจะมองไม่เห็นฝั่ง เราก็ต้องพยายามว่ายอยู่ท่ามกลางมหาสมุทร” และ“บุคคลเมื่อกระทำความเพียร แม้จะตายก็ชื่อว่าไม่เป็นหนี้ในระหว่างหมู่ญาติ เทวดา และบิดามารดา อนึ่งบุคคลเมื่อทำกิจอย่างถูกผู้ชาย ย่อมไม่เดือดร้อนภายหลัง” และได้กล่าวถึงความพยายามอีกว่า “การงานอันใดยังไม่ถึงที่สุดด้วยความพยายาม การงานอันนั้นก็ไร้ผล มีความลำบากเกิดขึ้น การทำความพยายามในฐานะอันไม่สมควรใดจนความตายปรากฏขึ้น ความพยายามในฐานะอันไม่สมควรนั้นจะมีประโยชน์อะไร” และสุดท้ายได้กล่าวย้ำว่า “ผู้ใดรู้แจ้งว่า การงานที่ทำการจะไม่ลุล่วงไปได้จริงๆ ชื่อว่าไม่รักษาชีวิตของตน ถ้าผู้นั้นละความเพียรในฐานะเช่นนั้นเสีย ก็จะไม่รู้ผลแห่งความเกียรจรร้าน” (ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา, 2543: 48-67)

สรุปได้ว่า มหาชนกทรงใช้สติที่มั่นคง วางแผนการเอาตัวรอดได้เป็นอย่างดี อีกทั้งทรงใช้ความอดทน เพียรพยายามในการว่ายน้ำเพื่อให้ถึงฝั่งโดยไม่ต้องฝ่าฟันกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักเศรษฐกิจพอเพียง ที่ให้ใช้ความอดทน ความเพียร อย่างมีสติ ปัญญา และความรอบคอบ ในการจัดการกับปัญหาหรือสิ่งที่มากระทบ และเนื้อหาอีกส่วนหนึ่ง คือ ตอนที่ผู้คน โคนต้นมะม่วง เพื่อเอาผลมะม่วงสุก ซึ่งมหาชนกทรงไม่ทำโทษคนเหล่านั้น แต่ทำให้ทรงต้องคิดหาวิธีฟื้นฟูดินมะม่วง และได้สอนวิธีฟื้นฟูดินมะม่วง 9 อย่าง อย่างผู้ที่มีความรู้ หลังจากนั้นก็ทรงให้ตั้งสถาบันเพื่อการศึกษา คือโพธิยาลัย ซึ่งได้กล่าวว่า “พวกนี้ขาดทั้งความรู้วิชาการ ทั้งความรู้ทั่วไป คือความสำนึกธรรมดา พวกนี้ไม่รู้แม้แต่ประโยชน์ส่วนตน พวกนี้ชอบผลมะม่วง แต่ก็ไม่ทำลายต้นมะม่วง” (ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา, 2543: 98-109)

มหาชนทรงใช้ความมีเมตตาแก่คน ความมีเหตุผลในการคิดฟุ้งฟุ้งนวม่วง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ความรอบคอบ และความรอบรู้ในการนำวิชาการมา เพื่อจัดการ กับสิ่งที่เกิดขึ้น ขณะเดียวกัน ทรงมีการสร้างภูมิคุ้มกันให้คน โดยการตั้งสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนา ความรู้

นอกจากการปฏิบัติพระองค์ ภายใต้อหลักพุทธรธรรม มาโดยตลอดแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นแบบอย่างและทรงเสริมสร้าง จริยธรรมของบุคคลและสังคมไทยส่วนรวม โดยการสอนให้คนเป็นคนดี หากบุคคลเป็นคนดี การ พัฒนาสังคมและประเทศชาติก็จะเจริญรุ่งเรือง ซึ่ง คนดี ตามแนวพระราชดำริ ที่ภักทรพร สิริกาญจน (2549: 323 – 333) รวบรวมไว้ สรุปได้ คือ

1. คนดี คือผู้มีจิตใจดี ซึ่งทรงเน้นเรื่องสภาวะของจิตใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ดังพระราชดำรัส พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย ในโอกาสขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช 2530 เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2539 ความว่า “...ความสงบภายในหรือจิตใจที่ปลอดโปร่งจากสิ่งรบกวนนี้ สำคัญมากควรจะทำให้มีขึ้นเพราะ ผู้มีจิตใจสงบจะใช้ความคิดพิจารณาของตนได้อย่างกว้างขวาง และถูกต้องดีขึ้น ความคิดที่ประกอบด้วยความสงบนี้มีศักยภาพสูง อาจนำไปใช้คิดอ่านสร้างสรรค์ สิ่งที่จะอำนวยความสะดวก ความเจริญก้าวหน้า ตลอดจนชื่อเสียงเกียรติคุณ อันเป็นสิ่งที่แต่ละคน ปรารถนาให้สัมฤทธิ์ผลได้...”
2. คนดีคือคนที่ทำหน้าที่ของตนอย่างมุ่งมั่นและครบถ้วน ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นคนดี นั้นต้อง ไม่ทอดทิ้งภาระหน้าที่ของตนเอง แต่มุ่งมั่นทำหน้าที่ของตนให้สำเร็จเรียบร้อย และยอม ไม่หลงใหลในคำสรรเสริญเยินยอ ดังพระราชดำรัสเป็นแนวทางว่า “...ทำงานทำการในหน้าที่ใน ฐานะของแต่ละคนที่จะต้องทำให้ทำอย่างดี ๆ ทำเรื่อยไป ไม่ใช่อยากดีเด่น ทำให้ดีแล้วก็จะ ดีเด่นเอง...”
3. คนดีต้องมั่นคงในการทำความดี ในโลกปัจจุบันที่มีสิ่งชั่วร้ายและชักชวนให้ คนเราหลงผิดอยู่ตลอดเวลา นั้น หากเราไม่มีความมั่นคงและความศรัทธาในการทำความดีแล้ว เรา ต้องหลงทำความชั่วได้ง่ายมาก ดังที่ทรงเตือนให้สติประชาชนว่า “...ในการดำเนินชีวิตของเรา เรา ต้องข่มใจไม่กระทำความชั่วใด ๆ ที่เรารู้สึกด้วยใจจริงว่าชั่วว่าเสื่อม เราต้องฝืนต้องต้านความคิดและ ความประพฤติทุกอย่างที่รู้สึกว่าจะขัดกับธรรมะ เราต้องกล้าและบากบั่นที่จะกระทำสิ่งที่เราทราบว่าเป็นความดีเป็นความถูกต้องและเป็นธรรม ถ้าเราร่วมกันทำเช่นนั้นให้ได้จริง ๆ ให้ผลของความดี บังเกิดมากขึ้น ๆ ก็จะช่วยคำจูนส่วนรวมไว้มิให้เสื่อมลงไปและจะช่วยให้ฟื้นคืนดีขึ้นได้ เป็นลำดับ...”

4. คนคีย่อมมีใจหนักแน่นปลอดอคติและมีปัญญา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงวางแนวของ คนดี ไว้ว่า ต้องเป็นผู้รู้จักประหยัด มีใจหนักแน่น รอบคอบ ปลอดอคติ และพัฒนา ปัญญา ดังพระราชดำรัส ความว่า “...ทางปฏิบัติที่จำเป็นสำหรับทุกคนในขณะนี้ นอกจากจะตั้งใจ พยายามทำตัว ทำงานให้มีระเบียบโดยเต็มความสามารถและเป็นอยู่โดยประหยัดแล้ว ยังจะต้อง พยายามตั้งใจตั้งใจไว้ให้ถูก ด้วยการตั้งใจให้ถูกนั้น คือทำจิตใจให้สงบหนักแน่น ไม่ว่าวาม ไม่ปล่อย ให้อคติต่าง ๆ เข้าครอบงำได้โดยง่าย ฝึกหัดคิดพิจารณาเรื่องราวและปัญหาทั้งปวง ด้วยความ สะเอียดรอบคอบ และด้วยใจบริสุทธิ์เป็นกลางเสมอทุกครั้ง...การที่มีความคิด จิตใจอันกระฉ่างแจ่ม แฉ่งและหนักแน่นอยู่เสมอดังกล่าว จักเป็นคุณธรรมสำคัญประการหนึ่งของแต่ละบุคคล อันเป็น เครื่องนำพาบุคคลไปให้ประสบความสำเร็จสวัสดิ...”

5. คนดี คือคนที่สละความเห็นแก่ตัวและมุ่งประโยชน์ของชาติ สิ่งที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงห่วงใยมากที่สุดในการณปัจจุบัน คือ การขาดความสามัคคี ของคนในชาติ พระองค์จึงทรงเน้นอยู่เสมอว่า ให้คนไทยสามัคคีกันเพื่อความอยู่รอด และความ เจริญก้าวหน้าของชาติ ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งความว่า “...ทางที่เราช่วยกัน ได้ ก็คือ การทำ ความคิดให้ถูกและแน่วแน่ในอันที่จะยึดถือชาติบ้านเมืองเป็นที่หมาย ต้องเพลาการคิดถึงประโยชน์ เฉพาะตัว และความขัดแย้งกันในสิ่งที่มีสาระลง ผู้ใดมีภาระหน้าที่อันใดอยู่ ก็เร่งกระทำให้สำเร็จ ลุล่วงไป โดยเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ด้วยความเมตตา ด้วยความปรองดองกัน และด้วยความปรารถนาดีต่อกันที่สุด ผลงานของทุกคนนั้นจะประมวลกันเข้าเป็นความสำเร็จ และ ความวัฒนาถาวรของประเทศชาติได้ไม่นานเกินคอย...”

นอกจากนั้น ปิยนาด บุนนาค (2550: 498-501) ได้กล่าวว่า พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว ทรงเป็นกษัตริย์นักปราชญ์ ที่ทรงมีกระบวนทัศน์ในการมองมนุษย์และโลก ในเรื่อง คุณธรรม ได้แก่ความเมตตา ความเท่าเทียมกันของมนุษย์ในสังคม ด้วยการมองการพัฒนาด้วยวิถี แห่งความพอเพียง ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความสามัคคี และการสร้างความรู้จากประสบการณ์จริง ที่ได้จากท้องถิ่น จะเห็นได้จากแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีได้อิงอยู่กับการที่ประเทศ ไทยจะต้องเป็นผู้นำกับการที่ประเทศไทยจะต้องเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจในภูมิภาค แต่ให้ความสำคัญ กับการที่ประชาชนจะต้องมีความเป็นอยู่ที่พอเพียง เรียบง่าย และสมถะ คำว่า ความพอเพียงนั้น ไม่ได้หมายถึงความสามารถในการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่หมายรวมถึงความพอเพียงใน ทักษะคติต่อการดำรงชีวิต เช่น การรู้จักประมาณตน การไม่เบียดเบียนผู้อื่น การรู้จักเลือกทางสาย กลางและการเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ด้วยเหตุนี้ ทักษะคติเรื่องความพอเพียงจึงตั้งอยู่บนรากฐาน ของความเชื่อว่า ทุกสิ่งทุกอย่างในธรรมชาติเชื่อมโยงสอดประสานกัน การดำรงชีวิตจึงต้องตั้งอยู่

ในกรอบของความพอดีและความเคารพในสิ่งอื่น ๆ ที่แวดล้อม ไม่เบียดเบียน หรือทำให้เครือข่ายใด
 สะบั้นลง

จากพระราชดำรัสที่สืบเนื่องมาจากพระราชอุปนิสัยพื้นฐาน และพระราชดำริ
 เกี่ยวกับการพัฒนาดังกล่าว นำสู่การประกอบพระราชกรณียกิจเพื่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน
 โดยเน้นที่การทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรดีขึ้น และพึ่งตนเองได้ เป็นการพัฒนาทางกายภาพ
 และจิตใจไปพร้อมๆ กัน ซึ่งพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ทรงมีหลักในการดำเนินงาน คือ

1. การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเน้นเสมอว่า
 โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มุ่งช่วยเหลือแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าที่ราษฎรกำลังประสบอยู่
 ดังทรงกล่าวว่า “...ถ้าปวดหัวคิดอะไรไม่ออก...ต้องแก้ไขการปวดหัวนี้ก่อน แต่ปวดหัวใช้ยาแก้ปวด
 ...หรือยาอะไรก็ตามแก้ปวดหัว มันไม่ได้แก้อาการตรง แต่ต้องแก้ปวดหัวก่อน เพื่อที่จะให้อยู่ใน
 สภาพที่จะคิดได้...”

2. การพัฒนาต้องเป็นไปตามขั้นตอน ทรงมีพระราชดำริว่า การพัฒนาต้อง
 เป็นไปตามขั้นตอน คือ สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรในลักษณะของการพึ่งตนเอง แล้วจึงค่อย
 ออกมาสู่สังคมภายนอก ไม่ใช่เอาความเจริญ หรือบุคคลจากสังคมภายนอกเข้าไปหาชุมชน ดังพระ
 ราชดำรัสว่า “... การพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมี
 พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่
 ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อใดพื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควร และปฏิบัติได้แล้วจึงค่อยสร้าง
 ค่อยเสริมความเจริญ และฐานะเศรษฐกิจขั้นสูงโดยลำดับต่อไป...”

3. การพึ่งตนเอง ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะช่วยเหลือราษฎรตามความจำเป็น
 เหมาะสมกับสภาพ เพื่อให้ราษฎรสามารถพึ่งตนเองได้ และออกสู่สังคมภายนอกได้อย่างไม่
 ลำบาก ดังทรงกล่าวว่า “...ในการช่วยเหลือนั้น ควรยึดหลักสำคัญที่ว่า เราจะช่วยเขาเพื่อให้เขา
 สามารถช่วยตนเองได้ต่อไป...”

4. การส่งเสริมความรู้และเทคนิควิชาการสมัยใหม่ที่เหมาะสม เนื่องจากทรงมี
 พระราชดำริว่า ความรู้ในการทำมาหากิน โดยเฉพาะการเกษตรกรรมจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยี
 สมัยใหม่ และต้องมีตัวอย่างของความสำเร็จ ให้ราษฎรในภูมิภาคต่าง ๆ ได้มีโอกาสรู้เห็นและเรียนรู้
 เพื่อที่จะนำไปปฏิบัติเองได้ จึงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
 ขึ้นในทุกภูมิภาค โดยเน้นเรื่องการประหยัด สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และการประกอบอาชีพ
 ของชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

5. การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ สืบเนื่องมาจากทรงมีพระราชดำริ
 ว่า ในการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาเน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ มีการใช้

ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติกันอย่างฟุ่มเฟือย ขณะเดียวกันก็มิได้มีการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งในที่สุดก็เสื่อมโทรมลงอย่างเห็นได้ชัด จึงทรงมุ่งให้มีการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแบบยั่งยืน อันจะเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ

6. การส่งเสริมและปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม การพัฒนาที่มุ่งการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและการบริการเป็นหลัก ก่อให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม จึงทรงมีพระราชดำริในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยการส่งเสริมและปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น การกำจัดน้ำเสียในกรุงเทพฯ และในเมืองหลักต่างๆ ด้วยวิธีการหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้ผักตบชวาช่วยกรองความสกปรกในน้ำเสีย การใช้กังหันชัยพัฒนาบำบัดน้ำเสียและการกำจัดขยะอย่างถูกต้อง

สรุปผลการศึกษาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีรากฐานจากพุทธธรรม

สุเทพ สุวีรางกูร (2550) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงแนวพุทธ ว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นหลักการดำเนินชีวิตทางสายกลาง มีความพอประมาณ มีเหตุผล มั่นคงยั่งยืน เป็นการบริหารจัดการทรัพยากร ทรัพย์สมบัติหรือสิ่งต่าง ๆ ทั้งหลายที่มีอยู่อย่างถูกต้อง พอดี พอประมาณ ประหยัด โปร่งใส มีประสิทธิภาพประสิทธิผล เพื่อให้อยู่ได้ก้าวหน้าอย่างมั่นคงต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกทางสังคม เป็นหลักการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องพอดีมีความสุขของประชาชนทุกระดับชั้น ให้เป็นอยู่และเป็นไปอย่างพอประมาณ มีเหตุผล พึ่งตนเองได้ มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์การเปลี่ยนแปลงของสิ่งทั้งหลาย

ตามทัศนะของพุทธศาสนา “เศรษฐกิจพอเพียง” ก็คือการเป็นอยู่อย่างพอประมาณ มีเหตุผล มั่นคงยั่งยืน (สมชีวิตา) การรู้จักประมาณในการบริโภคใช้สอย (มัตตัญญูตาหรือโภชนมัตตัญญูตา) การประกอบอาชีพที่สุจริตถูกต้องตามกฎหมายและศีลธรรม (สัมมาอาชีวะ) ความยินดีพอใจในสิ่งของที่ตนได้มาโดยถูกต้องชอบธรรม หรือยินดีพอใจในสิ่งที่ตนได้มีและเป็น (สันโดษ) เป็นการบริหารจัดการระเบียบชีวิตให้สอดคล้องสัมพันธ์กับสิ่งทั้งหลายที่มีอยู่อย่างพอดี มีเหตุผล และมีความสุขไร้ปัญหา

ตามหลัก “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นหลักการดำเนินชีวิตทางสายกลาง มีพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน มีสองเงื่อนไข คือการมีความรู้ รอบรู้ และมีคุณธรรมที่มั่นคงยั่งยืน ส่วนคุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จ คือ “อิทธิบาท 4” ก็คือ ฉันทะ คือ ความชอบใจความรัก ความพอใจในงานในสิ่งที่เราจะกระทำวิริยะ คือ ความขยันหมั่นเพียร ความอุตสาหะพยายามทำงานของเราให้สมบูรณ์ จิตตะ คือ ความจดจ่อใส่ใจ หรือความตั้งมั่นของจิตใจ คือการมีสมาธิในการทำงานนั้น ๆ

หรือทำสิ่งนั้น ๆ ด้วยความจดจ่อใส่ใจ และวิมิงสา คือ ความใคร่ครวญ การใช้เหตุผล ใช้สติ ใช้ปัญญา

ตัวอย่างการใช้เศรษฐกิจพอเพียง และคุณธรรม อิทธิบาท 4

จากพระราชจริยวัตรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงใช้หลักธรรมของพระพุทธศาสนาในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจ เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน ดังปรากฏตามคำบรรยาย โดย พลตำรวจเอกวิมล สุขุมบุตร ว่า “พระเจ้าอยู่หัวนั้น ท่านทรงงานอย่างขุเดือดอย่างไม่ทิ้งขวาง แล้วก็ไม่เบื่อหน่าย ผมได้กราบบังคมทูลถามท่านว่า ท่านทรงทำได้อย่างไร ท่านก็รับตอบว่า ฉันใช้อิทธิบาท ตัวแรกที่ทรงใช้นั้น คือ ฉันทะ เพราะเหตุว่าทรงรักสิ่งที่ทรงทำจึงได้ทำสิ่งที่เห็นได้อยู่ในขณะนี้ และเมื่อฉันมีฉันทะแล้ว ท่านทรงวิริยะ คือความพรากรเพียร ความพยายามไม่ย่อท้อ อันนี้เห็นได้ชัดที่สุดในรัชกาลนี้ แล้วก็ข้อที่สาม ท่านมีจิตตะ คือ ความเอาพระทัยจดจ่อในสิ่งที่ทรงทำ เพราะฉะนั้นท่านจึงทำได้ คำมีดึกคั่นเที่ยงคืนไม่ทรงวาง แล้วที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันในเรื่องสุดท้าย คือทรงมีวิมิงสา ทำงานแล้วไม่ทิ้งต้องคอยตรวจสอบ ทบทวน ใคร่ครวญพิจารณา ถ้าผิดพลาดก็เตรียมตัวแก้คราวต่อไป นี่เป็นธรรมะที่ทรงยึดถือมาอย่างเคร่งคัดตลอดรัชกาล”

ผลจากการศึกษาสรุปได้ว่าหลัก“เศรษฐกิจพอเพียง” และ“อิทธิบาท 4” เป็นการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงานทางสายกลาง เป็นเรื่องการจัดระเบียบชีวิตบริหารจัดการเศรษฐกิจที่ดีถูกต้องพอเพียงมีเหตุผลประหยัดเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุด เป็นการดำเนินชีวิตที่ดีงามถูกต้องเกิดความสุขไร้ปัญหา เป็นการจัดการทรัพยากรและทรัพย์สินสมบัติที่อยู่ในสังคมอย่างเป็นธรรมมีประสิทธิภาพประสิทธิผล เพื่อสนับสนุนส่งเสริมเกื้อหนุนการศึกษาเรียนรู้พัฒนาคนและสังคม ให้เจริญพัฒนาด้านร่างกายและจิตใจ สามารถคิดเป็นทำถูก มีคุณธรรม ดำเนินชีวิตพึ่งตนเองได้อย่างมั่นคงยั่งยืน มีการเป็นอยู่ที่มีความสุขมีคุณค่าความหมายและมีประโยชน์ เกิดความเจริญรุ่งเรืองพัฒนาก้าวหน้าที่ยั่งยืนของชีวิตเศรษฐกิจสังคมประเทศ ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์การเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

ขณะเดียวกันหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญยิ่งต่อโลกในยุคนี้ที่มีความผันผวน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและเป็นแนวทางใหม่ในการพัฒนาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการแก้ปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ในขอบเขตที่กว้างขวาง ซึ่งเป็นแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยจากประสบการณ์อันยาวนานในงานพัฒนาของพระองค์ ประการสำคัญเป็นแนวคิดที่เข้าใจได้ง่ายและปฏิบัติได้จริงทั้งในประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ ที่มีสถานการณ์ในการพัฒนาที่คล้ายคลึงกัน ดังที่เมื่อวันที่ 26

พฤษภาคม 2549 นายโคฟี อานัน เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชและได้กล่าวสดุดีพระองค์ว่า

“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระองค์ มีความหมายอย่างยิ่งต่อชุมชนทุกหนแห่งในยุคโลกาภิวัตน์ที่การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ปรัชญาดังกล่าวซึ่งเน้นแนวทาง “การเดินสายกลาง” มีความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคนของสหประชาชาติที่เน้นการให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและการใช้กระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน พระราชปณิธานในการพัฒนาประเทศของพระองค์และพระราชดำริที่แสดงถึงพระวิสัยทัศน์อันชาญฉลาด ได้สร้างแรงบันดาลใจให้แก่พสกนิกรของพระองค์และประชาชนทั่วทุกแห่ง” (โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย, 2550: 16)

จึงสรุปได้ว่า พุทธธรรมที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงศึกษา และปฏิบัติเป็นรากฐานของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 2 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีรากฐานจากพระราชกรณียกิจในการแก้ปัญหาของชาติ

1. เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516

ประมาณปี พ.ศ. 2513 -2516 ประชาชนไม่พอใจการปฏิรูปประชาธิปไตยที่ดำเนินไปอย่างเชื่องช้า และการที่มีการจับกุมผู้นำนักศึกษา 13 คน เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2516 นำไปสู่การชุมนุมประท้วงครั้งใหญ่ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2516 จอมพลถนอม กิตติขจร ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ได้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เพื่อกราบบังคมทูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ล่าสุดที่ดำเนินอยู่ และขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชประสงค์ให้รัฐบาลหลีกเลี่ยงการใช้กำลัง และทรงแนะนำทางยุติความขัดแย้งอย่างสันติ รัฐบาลก็ยอมทำตามข้อเรียกร้องของผู้ชุมนุมทุกข้อ แต่เหตุการณ์มิได้คลี่คลายไปโดยง่าย เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2516 ยังมีการชุมนุมเพิ่มขึ้นนอกมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และประชาชนจำนวนมากไม่เชื่อคำสัญญาของรัฐบาล จึงถึงคราวที่ผู้นำนักศึกษาเป็นฝ่ายเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทเพื่อกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยบ้าง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงขอให้นักศึกษาพอใจในสิ่งที่รัฐบาลสัญญาว่าจะปฏิบัติตามและสลายตัวอย่างสงบ เช้าตรู่ของวันที่ 14 ตุลาคม 2516 ขณะที่กลุ่มผู้ชุมนุมสลายตัวและกำลังมุ่งหน้ากลับบ้าน ได้เกิดปะทะกันระหว่างผู้ชุมนุมกลุ่มหนึ่งกับเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งไม่ต้องการให้ฝูงชนเข้าใกล้ที่ตั้งหน่วยทหารใกล้กับพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัว ระหว่างการปะทะ ดำรงใช้กระบองและแก๊สน้ำตาเพื่อสลายฝูงชน คนเหล่านั้นต่างตื่นตระหนก จึงพากันหนีภัยว่ายน้ำข้ามคูเข้าไปในเขตพระราชฐาน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ทหารรักษาพระองค์เปิดประตูวังรับฝูงชนประมาณ 2,000 คน เข้าหลบภัยในวัง มีบางคนได้รับบาดเจ็บและบางคนอยู่ในภาวะตื่นตลึง ข่าวกลือได้แพร่สะพัดไปทั่วกรุงเทพฯ ว่าทหารดำรงโจมตีและฆ่าผู้ชุมนุม จึงเกิดเหตุการณ์จลาจลขึ้นที่ถนนราชดำเนินเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2516 (สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ, 2548: 405-406)

ซึ่งหลังจากนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานพระราชดำรัสเตือนสติ เพื่อให้ประชาชนมีความรักสามัคคี ประองคองกันให้มาก จะเห็นได้จากพระราชดำรัสที่ทรงพระราชทานมาอย่างต่อเนื่องในเรื่องของความสามัคคี เพื่อให้เห็นความชัดเจน ผู้ศึกษาจึงได้รวบรวมมาเป็นลำดับดังนี้

ปี พ.ศ. 2517

“...สามัคคีกัน ประองคองกัน นี่ความหมายของความสามัคคี ใครๆ ก็บอกว่าให้สามัคคีประองคองกัน ช่วยเหลือเพื่อประเทศชาติ แต่แปลว่าอะไรก็ไม่รู้ ถ้าคนใดคนหนึ่งในที่ประชุมนี้ เรียกร้องพื้นที่สำหรับยื่นเกินจำเป็น โดยอ้างความสุขส่วนตัว คนอื่นก็ต้องประท้วง เราทั้งหลายอยู่ได้ก็เพราะว่ามีความสามัคคีกัน...” (พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม 2517)

ปี พ.ศ. 2519

“...ที่เป็นสิ่งสำคัญที่สุดเพราะว่า ตามที่กล่าวเมื่อตะกี้ว่า แต่ละคนจะตั้งอยู่ในความสามัคคี ช่วยร่วมแรงกันเพื่อปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ เป็นประโยชน์ต่ออะไร ตอนนั้นก็ต้องบอกว่า เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือต่อชาติบ้านเมือง เชื่อว่าท่านทั้งหลายก็มีความปรารถนาดีโดยแท้ ไม่ใช่ดีบ้างไม่ดีบ้าง ว่าตั้งใจที่จะเข้าหากัน ร่วมแรงกันปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมเพื่อประเทศชาติ...” (พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม 2519)

ปี พ.ศ. 2521

“...คำว่า “สามัคคี” นี้ขอวิเคราะห์ศัพท์ ว่าเป็นการกระทำของแต่ละคนทำความดีเว้นจากความไม่ดี มีความเข้าใจซึ่งกันและกันของแต่ละบุคคล อย่างนี้ถ้าชาติสามัคคี ชาติก็ไม่แตกสลาย คุณไว้คิด คำว่าคุณนี้ อาจจะไมชอบกันเพราะเหมือนควบคุณ เหมือนคุณขัง แต่คุณหมายความว่าอยู่ติด อยู่เป็นชาติได้...” (พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม 2521)

2. เหตุการณ์ เมื่อปี พ.ศ. 2534 – 2535

เมื่อปี พ.ศ. 2534 ขณะที่ปวงชนชาวไทยเริ่มเชื่อว่าการปฏิวัติรัฐประหาร โดยกองทัพเป็นอดีตไปแล้ว นายทหารชั้นผู้ใหญ่ของกองทัพบกกลุ่มหนึ่ง ได้ยึดอำนาจจากรัฐบาลที่ได้รับเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ และแต่งตั้งให้นายอานันท์ ปันยารชุน ซึ่งเป็นพลเรือนเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งขณะเดียวกัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสพระราชทานอย่างต่อเนื่องในเรื่องของความสามัคคี ดังเช่น

ปี พ.ศ. 2534

“...อีกอย่างหนึ่งที่จะแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ก็ได้พูดแล้วท่านก็คงได้ฟังแล้ว ได้พูดเมื่อวานนี้เองในพิธีสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ ตอนแรกได้พูดว่า คนไทยเราที่รักษาเอกราชอธิปไตยไว้ได้ก็โดยอาศัยการที่รู้จักความสามัคคีและรู้จักหน้าที่ของแต่ละฝ่ายให้ประสานส่งเสริมกัน ความจริงเขียนไว้ว่า รู้รักสามัคคี.....การที่จะรู้จักสามัคคีก็ลำบากมาก เพราะคนมาก ๆ รู้จักกันทั่วถึงไม่ค่อยได้ แต่รู้รักสามัคคีควรจะใช้ได้ เพราะหมายความว่า ทุกคนถือว่าตนเป็นคนไทยมีอะไรเกิดขึ้นก็ตาม ทุกคนรู้ว่าจะต้องมีความสามัคคี รู้ ก็คือทราบ ทราบความหมายของสามัคคี รัก คือนิยม นิยมความสามัคคี เพราะเหตุใดคนไทยจึง รู้รักสามัคคี ก็เพราะคนไทยนี้ฉลาด ไม่ใช่ไม่ฉลาด คนไทยนี้ฉลาดรู้ว่า ถ้าหากเมืองไทยไม่ใช้ความสามัคคี ไม่เห็นนอกเห็นในกัน ไม่ใช้อะไรที่จะพอรับกันได้ พอที่จะใช้ได้ ก็คงจะไม่ได้ทำอะไร หมายความว่า ทำมาหากินก็ไม่ได้ ทำมาหากิน เพราะว่าไม่มีอุปกรณ์ ไม่มีความสงบ จะต้องรู้รักสามัคคี หมายความว่า รู้จักการอะลุ่มอล่วยกัน แม้จะไม่ถูกต้องเต็มที่ ก็หมายความว่า ไม่ถูกหลักวิชาเต็มที่ ก็จะต้องใช้ เพราะว่าถ้าไม่ใช่ ก็ไม่มีอะไรใช้ อาจมีสิ่งที่มีอยู่แล้วที่จะใช้ไปได้ชั่วคราว คุณภาพอาจไม่ค่อยดีนัก ทุกสิ่งทุกอย่างไม่มีอะไรที่ดีร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ว่าต้องใช้อะไรที่พอใช้ได้ไป ไม่อย่างนั้นไม่มีวันที่จะมีชีวิตรอดได้...” (พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม 2534)

ปี พ.ศ. 2535 มีการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภา พรรคการเมืองซึ่งเป็นแกนนำได้เชิญให้พลเอกสุจินดา คราประยูร ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี ประชาชนชั้นกลางในกรุงเทพมหานครเห็นว่าความก้าวหน้าของระบอบประชาธิปไตยที่ดำเนินต่อมาเป็นเวลาสี่สิบปี (หลังจากวิกฤตการณ์เมื่อ พ.ศ. 2516) กำลังถูกคุกคาม มีการชุมนุมประท้วงโดยผู้คนจำนวนมากอีกครั้งหนึ่งในกรุงเทพฯ เพื่อเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออกเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2535 สถานการณ์บ้านเมืองทวีความเลวร้ายขึ้นจนถึงจุดที่ฝูงชนเคลื่อนจากสนามหลวงซึ่งอยู่หน้าพระบรมมหาราชวัง มุ่งหน้าไปยังรัฐสภาเพื่อเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการเมือง หน่วยทหารซึ่งตั้งอยู่ที่ปลายถนนราชดำเนินเชื่อว่าฝูงชนกำลังพยายามมุ่งไปยังพระราชวังดุสิต จึงเปิดฉากยิงฝูงชนที่ไม่มีอาวุธด้วยปืนขนาดเล็ก ผู้คนนับพันพยายามหนีเอาตัวรอด หลายคนเสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บ ขณะที่กำลังหนีภัย กองทัพประกาศ

กฎอัยการศึก และมีรายงานว่าถนนหนทางอยู่ในภาวะไร้กฎระเบียบ ผู้คนนับล้านได้รับฟังรายงานที่ขัดแย้งกันจากสื่อมวลชนในประเทศและต่างประเทศ ในสถานการณ์เช่นนี้ ประชาชนได้ประจักษ์ในพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2535 ขณะที่สถานการณ์ทุกอย่างกำลังเลวร้ายยิ่งขึ้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาช่วยให้ประเทศรอดพ้นจากสงครามกลางเมืองอีกครั้งหนึ่ง โดยได้พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ผู้นำทั้งสองฝ่ายเข้าเฝ้าละอองธุลีพระบาท สถานที่ทั่วประเทศได้ถ่ายทอดสดเหตุการณ์สำคัญครั้งนี้ให้ประชาชนทั่วประเทศได้รับชม...พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเริ่มพระราชดำรัสด้วยพระสุรเสียงเรียบ ๆ แต่หนักแน่น (พระบรมราโชวาทพระราชทานแก่พลเอก สุจินดา คราประยูร และ พลตรี จำลอง ศรีเมือง วันที่ 20 พฤษภาคม 2535)

ปี พ.ศ. 2535

“...คงไม่เป็นที่แปลกใจทำไมถึงเชิญให้ท่านมาพบกันอย่างนี้...ก็มีความเสียหาย ในทางจิตใจ และในทางเศรษฐกิจของประเทศชาติอย่างที่จะนับคณนาไม่ได้ ซึ่งเดี๋ยวนี้ประชาชนทั่วไปทุกแห่งทุกหน มีความหวาดระแวงว่าจะเกิดอันตราย มีความหวาดระแวงว่าประเทศชาติจะล่มจม โดยที่จะแก้ไขลำบาก...แล้วก็ใครจะชนะ ไม่มีทางชนะ อันตรายทั้งนั้น มีแต่แพ้ คือต่างคนต่างแพ้ ผู้ที่เผชิญหน้าก็แพ้ แล้วก็ที่แพ้ที่สุดก็คือประเทศชาติ...”

ผู้นำทั้งสองฝ่ายละทิ้งมานะยอมปฏิบัติตามพระราชดำรัส ความรุนแรงที่แบ่งแยกบ้านเมืองออกเป็นสองฝ่ายจึงสิ้นสุดลงได้ทันที

สรุปได้ว่า จากช่วงวิกฤติของบ้านเมืองนับตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2516 – 2535 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง มาแก้ปัญหาบ้านเมืองที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการใช้สติ การใช้เหตุผล พุดคุยกับผู้บริหารบ้านเมือง เพื่อให้เห็นถึงประโยชน์ส่วนรวม ใช้หลักการ รู้ รัก สามัคคี ความปรองดอง ของคนทั้งชาติ ประการสำคัญพระองค์ทรงใช้หลักความเมตตาธรรมแก่ทุก ๆ ฝ่าย เพื่อจัดการกับสิ่งที่มากระทบกับคนและประเทศชาติ

3. วิกฤติการณ์เศรษฐกิจในปี 2539 – 2540

ความเป็นมาของวิกฤติการณ์เศรษฐกิจในปี 2539 – 2540

จากการศึกษาของธนาคารโลก การเคลื่อนย้ายเงินตราของภาคเอกชนได้ครอบงำการเคลื่อนย้ายทั้งหมดที่เข้าไปยังประเทศที่กำลังพัฒนา จากจำนวนทั้งหมด 285,000 ล้านเหรียญในปี 2539 เป็นของภาคเอกชน 244,000 ล้านเหรียญ คิดเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนการเคลื่อนย้าย โดยประเทศที่กำลังพัฒนามากลายเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการเคลื่อนย้ายทุนเข้ามาหาถ้าไร ธนาคารโลกประเมินว่า การเคลื่อนย้ายเงินทุนพุ่งไปที่ 18 ประเทศที่กำลังพัฒนาเท่านั้น รวม

ศูนย์อยู่ใน 10 ประเทศ (ที่สำคัญ) ซึ่งได้รับเกือบ 3 ใน 4 ของยอดทั้งหมดในระหว่างปี 2533 ประเทศเหล่านี้ได้แก่ จีน (ร้อยละ 24) เม็กซิโก (ร้อยละ 12.4) เกาหลี (ร้อยละ 7.2) กลุ่มประเทศยุโรปตะวันออก ที่แตกออกมาจากรัสเซีย (7.1) อาเจนตินา (ร้อยละ 6.6) มาเลเซีย (ร้อยละ 6.0) ปอตุกัล (ร้อยละ 5.7) บราซิล (ร้อยละ 4.7) ไทย (ร้อยละ 4.0) เดอร์รี่ (ร้อยละ 3.3) เวเนซุเอลล่า (ร้อยละ 2.5) ประเด็นสังเกตในการวิเคราะห์การปล่อยกู้ของธนาคารพาณิชย์ก็คือ เกือบครึ่งหนึ่งใช้ไปในโครงการปล่อยกู้เพื่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานส่วนล่าง แต่การเคลื่อนย้ายทุนที่ไปยังแถบเอเชียลดลงในปี 2540 อันเป็นผลจากผลพวงของภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศที่ได้รับผลกระทบสูงสุด 5 ประเทศในครั้งนี้ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย เกาหลีใต้ ไทย และฟิลิปปินส์ ซึ่งทั้งหมดนี้เคยได้รับเงินทุนไหลเข้าถึง 93,000 ล้านดอลลาร์ แต่ในปี 2540 เงินทุนไหลเข้าเปลี่ยนไปเป็นการไหลออกที่คิดลบเป็นจำนวน 12,000 ล้านดอลลาร์ เมื่อรวมเงินทุนไหลออกอย่างฉับพลันภายในเวลาเพียง 1 ปี มียอดสูงถึง 100,500 ล้านดอลลาร์ หรือคิดเป็นร้อยละ 10 ของผลผลิตรวม (GDP) ของประเทศทั้งห้านี้ พันธะสัญญาของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund or IMF) หลังจากประเทศไทยเข้าภายใต้เงื่อนไขของ IMF โดยจำเป็นต้องฟื้นฟูเศรษฐกิจในระยะเวลาอันสั้น ซึ่งการดำเนินการภายใต้เงื่อนไขที่ถูกกำหนดเหล่านั้น ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่า ส่งผลซ้ำเติมให้หน่วยงานธุรกิจทั้งหลายประสบปัญหาในการดำเนินธุรกิจ องค์กรทางธุรกิจจำนวนมากต้องลดขนาดกิจการลง หรือประสบภาวะล้มละลายและปิดดำเนินการ ในที่สุดจากรายงานของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2549) ปี 2540 - 2542 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ได้เสนอขายหุ้นเพิ่มทุนให้ผู้ลงทุนต่างประเทศเป็นจำนวน 45 บริษัท โดยมีมูลค่ารวมกันแล้วมียอดสูงถึง 560,000 ล้านบาท หรือครึ่งหนึ่งของงบประมาณแผ่นดิน โดยต่างชาติถือหุ้นคิดเป็นร้อยละ ดังนี้ ภาคการธนาคาร ร้อยละ 50.67, อุตสาหกรรมชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ร้อยละ 89, การสื่อสาร ร้อยละ 44, ด้านพลังงาน ร้อยละ 33, ด้านการพาณิชย์ ร้อยละ 42, ด้านบันเทิง ร้อยละ 38 นอกจากนี้ อัมมาร สยามวาลา นักวิชาการเกียรติคุณ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (อัมมาร สยามวาลา, 2549) ได้กล่าวว่า “สืบเนื่องมาจากวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 คือ สัดส่วนของธนาคารของรัฐในเงินของธนาคารทั้งหมดได้เพิ่มขึ้นอย่างมาก ปัญหาของนายทุนไทย ปัญหาของระบบทุนของเมืองไทยเปลี่ยนแปลงไป คือว่าระบบการเงินของเรานั้นเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก สมัยก่อนนั้นระบบทุนนิยมในประเทศไทยก็ตามลักษณะของมันถูกกำหนดโดยสนองตอบต่อคำถามหนึ่ง ก็คือ ใครเป็นผู้จัดสรรทุน ระบบทุนนิยมของไทยก่อนปี 2540 นั่นคือ นายธนาคาร ถ้าถามว่าใคร ก็ต้องตอบว่านายธนาคาร ที่มีบทบาทสูงมาก แต่ช่วงฟองสบู่ที่นายธนาคารทำลายตนเอง ทำลายบทบาทของตนเองโดยการไปกู้เงินจากต่างประเทศแล้วมาแย่งกันปล่อยกู้จนทั้งระบบพังทลายไป รวมถึงตัวเองด้วย ปัญหาของฟองสบู่ที่นั่นก็คือปัญหาการที่

เรามีเศรษฐกิจที่ไม่พอเพียง ทุกคนลงทุนเกินตัว ทุกคนใช้จ่ายเงินเกินตัว ระบบธนาคารที่สนับสนุนอันนั้นมาไม่ใช่ด้วยเงินของประชาชนคนไทยเท่านั้น แต่ด้วยการกู้เงินจากต่างประเทศเข้ามาปล่อยกู้ต่อ ทำให้เราสามารถลงทุนในอัตราที่สูงมากเมื่อเทียบกับเงินออมของเรา พอเกิดวิกฤตแล้วตัวที่เคยเชื่อมระหว่างเงินออมของพวกเราทั้งหลาย กับการลงทุนที่นายทุนทั้งหลายลง อย่าลืมนายทุนเมืองไทยไม่โง่งที่จะใช้เงินของตัวเอง หรือจะใช้เงินของตัวเองไม่มาก ส่วนใหญ่ใช้เงินของคนอื่นทั้งนั้น แล้วก็มีระบบที่จะรวบรวมเงินออมของประชาชนคนไทยเข้าไปให้พวกเหล่านี้นำลงทุน ระบบเชื่อมต่อกันนั้นมันขาดสะบั้นลงหลังปี 2540 อันนี้เป็นโจทย์นอกกรอบประชานิยมซึ่งประชานิยมไม่ได้พูดถึง เพราะรัฐบาลที่อ้างตัวเองว่าเป็นประชานิยม ตั้งหน้าตั้งตาที่จะใช้ระบบที่หลงเหลืออยู่นั้นเป็นประโยชน์ของตัวเอง เพื่อตัวเอง” นอกจากนี้ สาเหตุที่เศรษฐกิจไทยเข้าสู่ภาวะวิกฤติ คือ

1. การเปิดเสรีทางการเงินโดยไม่ได้ปรับเปลี่ยนอัตราแลกเปลี่ยนให้มีความยืดหยุ่น เมื่อเศรษฐกิจของประเทศขยายตัวอย่างร้อนแรงในปี 2537 – 2539 ธนาคารแห่งประเทศไทยก็พยายามจะชะลอเศรษฐกิจลง โดยการปรับดอกเบี้ยให้สูงขึ้น จนกระทั่งดอกเบี้ยเงินกู้ในประเทศไทยสูงถึง 13 % เมื่อเทียบกับดอกเบี้ยในต่างประเทศ ซึ่งอยู่ที่ระดับ 7 – 8 %

2. ธนาคารแห่งประเทศไทยปรับดอกเบี้ยขึ้นมาก เมื่อเป็นเช่นนั้น ก็เหมือนกับยิ่งว่ายิ่งยุ คือ ธนาคารแห่งประเทศไทยปรับดอกเบี้ยขึ้นมากเท่าไร นักธุรกิจก็กู้ยืมเงินจากต่างประเทศมากขึ้นเท่านั้น เพราะดอกเบี้ยถูกกว่าดอกเบี้ยในประเทศอย่างมาก หนี้ต่างประเทศของภาคเอกชนไทยจึงเพิ่มขึ้นจาก 35,000 ล้านดอลลาร์ ในปี 2536 มาเป็น 90,000 ล้านดอลลาร์ ในปี 2540

3. จากการที่นักธุรกิจไทยสร้างหนี้ต่างประเทศ โดยไม่กลัวความเสี่ยงนั้น ก็เป็นเพราะประเทศไทยมีนโยบายตรึงอัตราแลกเปลี่ยนที่ 25 บาท ต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ และทางการก็ออกมามอดอกยันนโยบายดังกล่าวบ่อยครั้ง เพื่อให้เกิดความมั่นใจ ซึ่งความมั่นใจดังกล่าวคือสาเหตุหลักที่ทำให้นักธุรกิจกล้ายืมเงินดอลลาร์สหรัฐ ทั้ง ๆ ที่ธุรกิจของตนไม่ได้สร้างรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศแต่อย่างใด

4. การประกาศลอยตัวค่าเงินบาท เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 จึงทำให้ค่าเงินบาท จาก 25 บาท มาเป็น 40 – 45 บาทต่อ 1 ดอลลาร์ จึงทำความเสียหายอย่างมากต่อธุรกิจไทย เพราะเท่ากับว่าธุรกิจมีหนี้สินเพิ่มขึ้น 1.3 - 1.8 ล้านล้านบาท ภายในเวลาไม่กี่สัปดาห์ หลังการลอยตัวค่าเงินบาท

5. นักธุรกิจในขณะนั้น คาดการณ์เหมือนกันหมดว่า เศรษฐกิจจะขยายตัวในอัตราสูง (6 – 7 % ต่อปี) อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ในเมื่อตลาดขยายตัวในระดับสูง สิ่งที่นักธุรกิจจะต้องทำ คือ รีบขยายธุรกิจ เพื่อแย่งชิงส่วนแบ่งของตลาดมาครอบครอง หมายความว่า

จะต้องรีบกู้ยืมเงินเป็นจำนวนมากมาโดยเร็ว (แม้จะเป็นการกู้เงินระยะสั้นก็ต้องยอม) โดยเฉพาะหนี้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ และไม่ได้คาดการณ์ว่า ปัญหาของไทยจะลุกลามไปถึงอินโดนีเซียและเกาหลีใต้ ทำให้นักลงทุนและเจ้าหน้าที่ต่างประเทศถอนเงินออกจากภูมิภาคอย่างตื่นตระหนก ซึ่งเมื่อประกอบกับนโยบายดอกเบี้ยสูง และการขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่มที่ไทยถูกชี้หน้าโดยไอเอ็มเอฟ ยิ่งทำให้สถานการณ์วิกฤติมากขึ้นไปอีก

และ ศุภวุฒิ สายเชื้อ (2546: 3) ยังได้กล่าวต่อว่า เราได้บทเรียนอะไรจากวิกฤติเศรษฐกิจ เมื่อปี 2540 หลายคนจะบอกว่า บทเรียนคือ ความโลภของนักธุรกิจและความฟุ้งเฟ้อของประชาชนเป็นบ่อเกิดทางวิกฤติ บางคนก็คิดว่า เราถูกนักเก็งกำไรต่างชาติกลั่นแกล้งให้ล้มสลาย เพื่อสกัดดาวรุ่ง หรือแม้กระทั่งว่าวิกฤติของไทยเกิดจากการบ่อนทำลายโดยซีไอเอของสหรัฐที่ไม่พอใจนโยบายของไทยต่อพม่า หมายความว่า ธุรกิจของไทยจะมีหนี้สินมาก เมื่อเทียบกับทุนและหนี้สินส่วนใหญ่ก็เป็นหนี้ระยะสั้น ดังนั้น เมื่อค่าเงินบาทลดลง ธุรกิจส่วนใหญ่ของประเทศไทย จึงเข้าสู่สภาวะหนี้สินท่วมสูงกว่าทรัพย์สิน (insolvency) ในทันที ในยุคปัจจุบันที่ค่าเงินบาทลอยตัว และมีความผันผวนค่อนข้างสูง ประกอบกับบทเรียนที่นักธุรกิจได้จดจำจากวิกฤติปี 2540 ทำให้เชื่อว่า วิกฤติเศรษฐกิจจะไม่เกิดขึ้นจากภาคธุรกิจอีก ตรงกันข้ามนักธุรกิจได้เรียนบทเรียนอย่างดียิ่ง จนกระทั่งการลงทุนในขณะนี้ยังอยู่ในระดับที่ต่ำ เพราะนักธุรกิจและนายธนาคารมีความระมัดระวังอย่างมากซึ่งเป็นสิ่งที่ดี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับบทความของณรงค์ชัย อัครเศรณี จากบทความเรื่อง 10 ปีหลังวิกฤติเศรษฐกิจไทย: ปฏิรูปและความพร้อมที่ยั่งยืน วันที่ 9 - 10 ธันวาคม 2549 พบว่าสาเหตุที่เศรษฐกิจไทยเข้าสู่สภาวะวิกฤติ คือ

1. มีการออมต่ำกว่าการลงทุนต่อเนื่องจากปี 2533 - 2539 ในปี 2533 มีการออมอยู่ในระดับ 721.08 ล้านบาท ในปี 2539 การออมของประชาชนอยู่ในระดับ 1,580.22 ล้านบาท ส่วนการลงทุนในปี 2533 มีการลงทุนอยู่ในระดับ 902.98 ล้านบาท ส่วนการลงทุนในปี 2539 การลงทุนของประชาชนสูงขึ้นอยู่ในระดับ 1,580.22 ล้านบาท
2. การลงทุนมีส่วนสำคัญมาจากต่างประเทศ พบว่า ในปี 2538 มีการกู้เงินจากต่างประเทศเป็นเงินสูงถึง 15,000 ล้านดอลลาร์ เป็นการลงทุนเกินขนาด เช่น โรงกลั่นปิโตรเคมี เหล็ก โทรคมนาคม และอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น
3. การนำเข้าทุนจากต่างประเทศเข้ามามาก เพราะสะดวก ดันทุน (อัตราแลกเปลี่ยนและดอกเบี้ย) ต่ำกว่าทุนในประเทศไทย ดอกเบี้ยเงินกู้ในปี 2539 อยู่ในระดับ 13.00 - 13.25 ดอกเบี้ยเงินกู้ในต่างประเทศ อยู่ในระดับ 5.78

4. ในปี 2539 พบว่า หนี้ต่างประเทศภาคเอกชนไทยเพิ่มขึ้น จาก 32,000 ล้านดอลลาร์ มาเป็น 110,000 ล้านดอลลาร์ ส่วนมากเป็นหนี้ระยะสั้น

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ รายงานสัมมนาวิชาการประจำปีของ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย หรือทีดีอาร์ไอ เป็นการถอดบทเรียนวิกฤติประเทศไทย โดยใช้ชื่อว่า “คู่หนึ่งทศวรรษหลังวิกฤติเศรษฐกิจ: ได้เรียนรู้และปรับปรุงอะไรบ้าง?” (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2549) ในแง่ของเศรษฐกิจและภาคธุรกิจได้มีการปรับตัวรองรับภาวะสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้เป็นอย่างดี ซึ่งในส่วนของ การดำเนินเศรษฐกิจ ทางธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ถอดบทเรียนวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี 2540 ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยในหลายด้าน ทั้งในแง่ของการขยายตัวของเศรษฐกิจ เสถียรภาพภายในประเทศ เช่น ความมั่นคงของสถาบันการเงินหรือปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และเสถียรภาพด้านต่างประเทศ เช่น ปัญหาเงินทุนไหลออก หรือการลดลงของระดับเงินสำรองระหว่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งภายหลังจากวิกฤติเศรษฐกิจ ประเทศไทยได้มีการปรับตัวในหลายด้านเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาประเทศที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยน อาทิ นโยบายการเงินและอัตราแลกเปลี่ยน ในช่วงก่อนวิกฤติเศรษฐกิจที่มุ่งรักษาค่าเงินบาทเพื่อสนับสนุนการส่งออก มาเป็นการมุ่งเน้นการรักษาเสถียรภาพของเศรษฐกิจภายในประเทศเพื่อสนับสนุนการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพ นอกเหนือจากนโยบายดังกล่าว สิ่งที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญมาก ๆ ในการดำเนินนโยบายการเงินคือความโปร่งใส และธรรมาภิบาลมากกว่าในอดีต วิกฤติเศรษฐกิจที่ผ่านมา ภาคเศรษฐกิจ/ธุรกิจมีการถอดบทเรียนของตัวเองออกมาแล้วว่า จะต้องปรับเปลี่ยนอย่างไร แต่ที่น่าเป็นห่วงก็คือในส่วนภาคการเมืองยังไม่มี การถอดบทเรียนและยังไม่มีปรับเปลี่ยนแต่อย่างใด ขณะที่โลกมีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว จึงเป็นเรื่องที่น่ากังวลว่าวิกฤติจะกลับมาเยือนอีกหรือไม่ดังที่ นายอานันท์ ปันยารชุน ประธานสภาสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ได้กล่าวอย่างชัดเจนว่า “แม้ประเทศไทยเกิดมา 10 ปีแล้ว แต่เรื่องการขาด จริยธรรมเป็นปัญหาของสังคมไทยมาก ผมได้ฟังชาวต่างชาติก็รู้สึกทั้งงำ และอนาใจ ต่างประเทศวิเคราะห์กันว่าคนไทยมีนิสัยอยู่ 4 อย่างคือ ขี้เกียจ ขี้โอ่ ขี้โกง และขี้ฉ้อฉล ซึ่งหากข้อวิเคราะห์นี้เป็นจริง ถือว่าเป็นเรื่องที่น่าเศร้ามาก ไม่เฉพาะขี้โกง ถ้าเป็นทั้ง 4 อย่างตามที่พูด ก็ต้องร้องไห้ 4 เท่า และความเจ็บปวดที่ผ่านมาจะสูญเปล่า ไม่ได้ไปสู่การเรียนรู้อย่างยั่งยืน ถ้าเราไม่ได้เรียนรู้ ก็แสดงว่าเราไม่มีสติ และต้องถามว่า เรียนรู้พอหรือยัง เพราะเศรษฐกิจกลับมา 10 ปีแล้ว แต่พฤติกรรมที่เป็นต้นตอของปัญหายังเห็นกันอยู่ โดยเฉพาะในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมา การดำเนินงานของรัฐบาลที่แล้ว รวมถึงข้าราชการ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ยังไม่เห็นว่าจะต่างจากช่วงก่อนวิกฤติเลย และคราวนี้จะเป็นวิกฤติทางการเมือง ดังนั้นสิ่งสำคัญคือเราต้องเรียนรู้จาก

ตัวเอง แนวทางแก้ไขควรจะอยู่บนพื้นฐานการมองสังคมไทยว่ามีความหลากหลาย เพื่อให้ปัญหาได้ถูกเยียวยาอย่างถูกต้อง ไม่ใช่ยึดติดอยู่กับรูปแบบ แต่ให้ยึดติดกับสาระและหลักการที่จะสามารถเข้ากับสภาพพื้นฐานของสังคมไทยได้” แต่โดยรวมทุกคนต่างมุ่งประเด็นเดียวกันและเรียกร้องให้ทุกฝ่ายในสังคมต้องยึดมั่นในคุณธรรม ศีลธรรม และจริยธรรม รวมทั้งจะต้องนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงมาปฏิบัติ โดยเน้นย้ำว่าประเด็นเหล่านี้จะนำมาซึ่งการเจริญเติบโตของประเทศที่มีเสถียรภาพและเป็นภูมิคุ้มกันวิกฤติในอนาคตได้เป็นอย่างดี แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นจะต้องไม่ประมาท เพราะปัจจัยเสี่ยงมีมากมายและพร้อมที่จะนำไปสู่การเกิดวิกฤติซ้ำ ๆ ได้อีก

ผลจากการศึกษาวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศไทย ปี 2539 – 2540

ประเทศไทยได้คิดและทบทวนผลจากวิกฤติที่ผ่านมา และได้้นำแนวคิดและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นแผนพัฒนาประเทศ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10) ในการแก้ไขวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยได้นำเอาการพัฒนาด้วยวิถีแห่ง “ความพอเพียง” มาปรับใช้ได้ ดังนี้ คือ

ปิยนารถ บุนนาค (2550: 498-501) ได้กล่าวถึงการพัฒนาด้วยวิถีแห่ง “ความพอเพียง” ว่า พระราชดำริที่เน้นความเป็นองค์รวมของสรรพสิ่ง นับเป็นส่วนหนึ่งของการวางรากฐานความคิดและกรอบใหม่แก่การพัฒนาประเทศ กล่าวคือ เป็นการปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจจากการนิยามความสำเร็จของการพัฒนาว่าเป็นสิ่งที่นำมาซึ่งวัตถุไปสู่แนวทางที่เน้นวิถีชีวิตแบบพอเพียง ดังนั้น แม้ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศจะมีอยู่อย่างจำกัด แต่การพัฒนาประเทศก็ประสบความสำเร็จได้อยู่ที่การยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ของคนในสังคมโดยใช้ดัชนีการบริโภคเป็นตัวชี้วัด แต่อยู่ที่การปรับคุณค่าพื้นฐานของคนในสังคมเองโดยเน้นความผาสุกทางจิตใจ ความรู้จักพอ ความเพียรในการสร้างสรรค์และใช้ทรัพยากรอย่างรอบคอบเพื่อให้ได้ประโยชน์มากที่สุด ในลักษณะของการประหยัด มัธยัสถ์และอดออม รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมโดยคำนึงถึงการเก็บออมทรัพยากรไว้ใช้ในระยะยาว ตลอดจนรู้จักการใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย สมถะ ในลักษณะการพึ่งตนเองทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และสังคมขนาดเล็ก การพัฒนาในลักษณะนี้มักเน้นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ชุมชนย่อยเพื่อลดรายจ่ายต่าง ๆ

จะเห็นได้ว่าแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มิได้อิงอยู่กับการที่ประเทศไทยจะต้องเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจในภูมิภาค แต่ให้ความสำคัญกับการที่ประชาชนจะต้องมีความเป็นอยู่ที่พอเพียง เรียบง่าย และสมถะพระองค์ทรงอธิบายว่า คำว่า พอเพียงนั้นไม่ได้หมายถึงความสามารถในการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่รวมถึงทัศนคติความพอเพียงต่อการดำรงชีวิต เช่น การรู้จักประมาณตน การไม่เบียดเบียนผู้อื่น การรู้จักเลือกทางสายกลางและการเคารพความคิดเห็นของคนอื่น ด้วยเหตุนี้ ทัศนคติเรื่องความพอเพียงจึงตั้งอยู่บน

รากฐานความเชื่อที่ว่าทุกสิ่งทุกอย่างในธรรมชาติเชื่อมโยงประสานกัน การดำรงชีวิตจึงต้องตั้งอยู่ในกรอบของความพอดีและความเคารพในสิ่งอื่น ๆ ที่แวดล้อม ไม่เบียดเบียนหรือทำให้เครือข่ายใดขาดสะบั้นลง

ดังนั้น ตามแนวคิดและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถประยุกต์ให้เข้ากันได้กับทุกธุรกิจ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับเรื่องต่าง ๆ ได้มากมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการดำเนินชีวิตประจำวัน การเมือง กฎหมาย เศรษฐกิจ หรือแม้แต่การลงทุนในตลาดหุ้นคำว่า “พอเพียง” สามารถนำมาปรับปรุงใช้ได้โดยยึดหลักดังต่อไปนี้

หนึ่ง อย่าโลภ ความโลภเป็นศัตรูตัวร้ายของทั้งนักลงทุนและนักเก็งกำไร เมื่อไหร่ที่คนรู้สึกโลภจะทำให้ความระมัดระวังตัวน้อยลง เมื่อคนลืมนึกถึงเหตุผลในการลงทุน โอกาสผิดพลาดก็เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และเมื่อความผิดพลาดเกิดขึ้นก็สามารถทำให้ขาดทุนจากการลงทุนนั้นได้

สอง ตั้งเป้าหมายในการลงทุนที่สมเหตุสมผล นักลงทุนจำนวนมากตั้งเป้าหมายในการลงทุนไว้สูงเกินกว่าที่จะเป็นไปได้ การตั้งเป้าหมายที่สูงเกินไปทำให้นักลงทุนต้องเสี่ยงมากกว่าปกติ รวมทั้งโอกาสที่จะขาดทุนก็จะสูงตามขึ้นไปด้วย ตัวอย่างเช่น แทนที่นักลงทุนจะลงทุนในหุ้นพื้นฐานดี ก็จะหันไปลงทุนในหุ้นเก็งกำไรเพื่อที่ความต้องการผลตอบแทนให้มากขึ้นในระยะเวลาดสั้น ซึ่งนักลงทุนส่วนใหญ่ที่เข้าไปเก็งกำไรมักจะขาดเจ็บออกมาเสียมากกว่า เป็นเพราะความผันผวนของราคาหุ้นที่สูงมาก ถ้าเข้าออกผิดจังหวะเพียงนิดเดียวก็หมายถึงการขาดทุนทันที

สาม ไม่เครียดกับการลงทุน ถ้าการลงทุนในตลาดหุ้นทำให้ผู้ลงทุนต้องวิตกกังวลหรือนอนไม่หลับ นั่นหมายความว่าผู้ลงทุนเครียดกับการลงทุนมากเกินไปแล้ว ถ้าผู้ลงทุนรู้สึกวิตกกังวลกับการลงทุน วิธีหนึ่งที่จะช่วยได้คือ ลดจำนวนเงินที่ซื้อขายลงจนอยู่ในระดับที่ผู้ลงทุนไม่ต้องกังวล นั่นหมายถึงว่า ถ้าไรที่ผู้ลงทุนจะได้รับก็จะลดลงตามไปด้วย แต่ก็ช่วยให้ผู้ลงทุนไม่ต้องคิดมากจนนอนไม่หลับ

ดังพระราชดำรัสที่ได้พระราชทาน

“...คนอื่นเขาต้องมีการเศรษฐกิจที่ต้องมีการแลกเปลี่ยน เรียกว่า เป็นเศรษฐกิจการค้า ไม่ใช่เศรษฐกิจความพอเพียง เลยรู้สึกว่าไม่หรูหรา แต่เมืองไทยเป็นประเทศที่มีบุญอยู่ว่าผลิตให้พอเพียงได้.....ที่เกิดวิกฤตการณ์ขึ้นมา ก็เพราะว่าขยายการผลิตมากเกินไป และไม่มีใครซื้อ เพราะไม่มีใครมีเงินพอที่จะซื้อ ต้องถอยหลังเข้าคลอง จะต้องอยู่อย่างระมัดระวัง และต้องกลับไปทำกิจการที่อาจจะไม่ค่อยซับซ้อนนัก คือ ใช้เครื่องมืออะไรที่ไม่หรูหรา แต่ก็อย่างไรรู้ตามมีความ

จำเป็นที่จะต้องถอยหลังเพื่อที่จะก้าวหน้าต่อไป ถ้าไม่ทำอย่างที่ว่านี้ก็จะแก้ไขวิกฤตการณ์นี้ยาก...”
(พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม 2540)

ปี พ.ศ. 2541

“...ถ้าเศรษฐกิจล่มส่อมดี มีแต่ดีขึ้นได้ จึงต้องรักษาความเป็นอยู่ที่ดี สถานการณ์ที่ดีต่อไป โดยรักษาอัตราแลกเปลี่ยนที่ล่มส่อม ไม่มีปัญหาว่าประเทศชาติจะรอดพ้นจากวิกฤตการณ์ ทั้งนี้เพราะวิกฤตการณ์นี้มาจากความฟุ้งเฟ้อ หรือความโลภ ไม่อยากจะพูดว่าความทุจริต เพราะไม่จำเป็นที่จะต้องมีความทุจริตก็แย่ได้เหมือนกัน ยังมีทุจริตก็ยิ่งแย่ เพราะว่าถ้ามีความทุจริต ไม่มีใครทำงานอะไรได้ ไม่มีใครเชื่อใคร แล้วผู้ที่จะพยายามทำงานก็ไม่สามารถทำงานเพราะกลัวทุจริต ข้อสำคัญอยู่ที่ว่า ถ้าไม่มีความล่มส่อม ผู้ที่เป็นนักธุรกิจหรืออุตสาหกรรมที่ทุจริต ก็ไม่สามารถกะบประมาณงบของตัวเองจึงต้องคำกำไรเกินควร เพื่อไม่ให้ขาดทุน แต่มีหลายคนที่ยพยายามทำงานด้วยความไม่ฟุ้งเฟ้อ...” (พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม 2541)

ปี พ.ศ. 2542

“...เศรษฐกิจพอเพียงเขาตีความว่าเป็นเศรษฐกิจชุมชนคือหมายความว่าให้พอเพียงในหมู่บ้านหรือในท้องที่ที่สามารถที่จะพอมีพอกินมันเริ่มด้วย พอมีพอกิน พอมีพอกินได้พูดมาหลายปี 10 กว่าปีมาแล้วให้พอมีพอกิน แต่ว่าให้เป็น พอมีพอกิน มันเป็นเริ่มต้นของเศรษฐกิจเมื่อปีที่แล้วบอกว่าถ้าพอมีพอกิน Self – sufficiency คือพอมีพอกินของตัวเองนั้นมันเป็นเศรษฐกิจสมัยหินมันไม่ใช่เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเศรษฐกิจสมัยหิน สมัยหินเป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน แต่ว่าค่อยๆพัฒนาขึ้นมา ก็ต้องมีการแลกเปลี่ยนกัน มีการช่วยเหลือระหว่างหมู่บ้านหรือระหว่างอำเภอ จังหวัด ประเทศ ก็ต้องมีการแลกเปลี่ยน มีการไม่พอเพียงกัน ถึงบอกว่ามีเศรษฐกิจ เพียง 1 ส่วน 4 ก็จะพอแล้ว จะใช้ได้ เพราะถ้ามีเศรษฐกิจพอเพียงเพียงเศษ 1 ส่วน 4 ถ้าสมมุติว่าปีนี้ไฟดับ ถ้าไม่มีเศรษฐกิจพอเพียง ไฟฟ้าหลวงหรือไฟฟ้าฝ่ายผลิตก็ดับหมด จะทำอะไร ที่ต้องใช้ไฟฟ้าก็ต้องแย่ไป...” (พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม 2542)

ปี พ.ศ. 2543

“...เศรษฐกิจพอเพียงนี้ ขอย้ำว่า เป็นการทั้งเศรษฐกิจ หรือความประพฤติที่ทำอะไรเพื่อให้เกิดผล โดยมีเหตุและผล คือเกิดผลมันมาจากเหตุ ถ้าทำเหตุที่ดี ถ้าคิดให้ดีให้ผลที่ออกมา คือสิ่งที่ติดตามเหตุการณ์กระทำ ก็จะเป็นการกระทำที่ดี และผลของการกระทำนั้น ก็จะเป็นการกระทำที่ดี ดี แปลว่ามีประสิทธิภาพ ดี แปลว่ามีประโยชน์ ดีแปลว่าทำให้มีความสุข...” (พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม 2543)

4. เรือชุด ต. 91 เป็นแนวเศรษฐกิจพอเพียง

ความเป็นมาของโครงการ"เรือตรวจการณ์ใกล้ฝั่งเฉลิมพระเกียรติ"

เนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา กองทัพเรือ ได้อนุมัติให้จัดโครงการจัดหา เรือตรวจการณ์ใกล้ฝั่งเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 3 ลำ เพื่อน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายในนามพสกนิกรชาวไทย โดยเรือตรวจการณ์ใกล้ฝั่งชุดนี้ มีคุณสมบัติครบถ้วนและสอดคล้องแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เรือชุดนี้ได้รับการพัฒนามาจากแบบเรือในชุด ต.91 ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงออกแบบและจัดสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2510 – 2530 โดยเรือตรวจการณ์ใกล้ฝั่งชุดล่าสุดคือ ต.991 ต.992 และ ต.993 มีชื่อของเรือชุด ต.991-992-993 ตัวเลขแต่ละหลักล้วนมีความหมายทั้งสิ้น ดังนี้ คือ หมายเลขแรก หมายถึงเรือชุดนี้ ซึ่งถอดแบบมาจากเรือชุด ต.91 และขยายแบบเพิ่มอีก 10% เพื่อให้ มีความคงทนทางทะเลมากขึ้น หมายเลขลำดับที่ 2 หมายถึงรัชกาลที่ 9 และหมายเลขลำดับที่ 3 หมายถึง ลำดับที่ของเรือแต่ละลำ

เรือชุดล่าสุดนี้กองทัพเรือได้มอบหมายให้กรมอุทการเรือเป็นหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการสร้างเรือ 1 ลำ ส่วนอีก 2 ลำ ได้ว่าจ้างบริษัท มาร์ชัน จำกัด ทำการจัดสร้างเพื่อเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมการต่อเรือในประเทศ ทั้งนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีวางกระดูกงูเรือ ณ อุทยานเลข 1 กรมอุทการเรือ เมื่อที่ 9 กันยายน 2548 และได้ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีปล่อยเรือ ต.991 ลงน้ำ เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2550

เรือตรวจการณ์ใกล้ฝั่งชุดนี้มีภารกิจของเรือตรวจการณ์ใกล้ฝั่ง ซึ่งมีระวางขับน้ำ 207 ตัน ความเร็วสูงสุด 27 นอต สังกัดกองเรือตรวจอ่าว กองเรือยุทธการ ณ ฐานทัพเรือสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ส่วนขอบเขตของภารกิจโดยทั่ว ๆ ไป เช่น การตรวจตราการกระทำผิดกฎหมายทางทะเล การถวายอารักขาพระบรมวงศานุวงศ์ การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติทางทะเล โดยจะปฏิบัติหน้าที่ลาดตระเวนอยู่บริเวณใกล้ฝั่ง

ในด้านพระอัจฉริยภาพด้านการต่อเรือของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงเคยมีพระราชกระแสรับสั่งกับผู้บังคับหมู่เรือ ซึ่งถวายการอารักขาในบริเวณพระราชวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ว่า การใช้เรือรบขนาดใหญ่ในการลาดตระเวนมีค่าใช้จ่ายสูง กองทัพเรือควรใช้เรือให้มีขนาดที่เหมาะสม โดยควรต่อเรือขึ้นใช้เอง แล้วค่อยขยายขนาดให้ใหญ่ขึ้น ต่อมาเมื่อที่ 19 กุมภาพันธ์ 2547 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชวินิจฉัยเรื่องของขนาด รูปร่าง น้ำหนัก รวมถึงการคำนวณการใช้เชื้อเพลิงของเรือแก่ผู้บัญชาการทหารเรือและคณะ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายรายงานในวันนั้น โดยมีพระบรมราชวินิจฉัยให้ปรับแก้แบบ

ห้องเรือช่วงท้าย ซึ่งโดยปกติทั่วไปจะมีลักษณะแบนราบ แต่เนื่องจากคลื่นในอ่าวไทยสับสน ไม่เป็นระบบ ประกอบกับพระองค์ทรงมีประสบการณ์ทรงเรือใบในอ่าวไทยมาก่อน จึงทรงแนะนำให้ปรับแก้แบบห้องเรือให้มีลักษณะโค้งมนแทน เพราะเรือที่ออกแบบไม่จำเป็นต้องใช้ความเร็วสูงมาก และห้องเรือแบนราบก็ไม่เหมาะสมในการยกตัว ซึ่งผลการคำนวณก็พบว่า ลักษณะเรือแบบนี้สามารถลดแรงต้านได้ถึง 6% และประหยัดเชื้อเพลิงด้วย

สัณชัย จงวิศาล ประธานเจ้าหน้าที่ผู้บริหารบริษัทมาร์ชัน จำกัด ผู้รับผิดชอบการต่อเรือทั้ง 2 ลำนี้ กล่าวถึงรายละเอียดงบประมาณในการจัดสร้างเรือชุดนี้ ว่างบประมาณในการจัดสร้างจะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรก วัสดุอุปกรณ์และการสนับสนุนความรู้ทางวิศวกรรมในการต่อเรือ ต.991 ให้กองทัพเรือ ส่วนที่สองค่าใช้จ่ายในการต่อเรือ ต.992 และ ต.993 ณ ผู้ต่อเรือ มาร์ชัน เมื่อรวมงบประมาณทั้ง 2 ส่วนเข้าด้วยกันจะใช้งบประมาณทั้งสิ้นราว 720 ล้านบาท เฉพาะเรือ ต.992 และ ต.993 ที่ต่อขึ้นมาเองทั้งลำ ก็ใช้งบประมาณไป ลำละ 270 ล้านบาท งบประมาณในการจัดสร้างเรือชุดนี้ถือว่ามี “ราคาถูกลงมาก” เมื่อเทียบกับการสั่งซื้อจากต่างประเทศ อย่างเรือตรวจการณ์ปิ่นซึ่งส่งมอบให้ประเทศปากีสถาน และมีขนาดระวางขับน้ำ 250 ตัน ใกล้เคียงกับเรือชุดนี้ ซึ่งหากเป็นการต่อขึ้นที่ประเทศเยอรมนีทั้งลำ จะมีมูลค่าสูงถึงลำละ 600 ล้านบาท และภทวิน จงวิศาล ทายาทผู้ต่อเรือมาร์ชัน และหนึ่งในทีมวิศวกรประจำเรือ กล่าวว่า การต่อเรือชุดนี้สอดคล้องกับปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ดังนี้ คือ เรือลำนี้ใช้ชั่วโมงการทำงานไปกว่า 2 แสนชั่วโมง ซึ่งถ้าเป็นอัตราค่าแรงในต่างประเทศ โดยเฉพาะในยุโรป หรือสหรัฐอเมริกา ถ้าเราใช้ไป 10 ล้าน เขาก็จะต้องใช้ถึง 100 ล้าน ซึ่งก็พอจะคำนวณได้ว่า เรือที่ต่อออกมาจะมีราคาต่างกันมากแค่ไหน ตรงกับแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า การต่อเรือใช้เองจะทำให้อุตสาหกรรมการต่อเรือในประเทศมีการพัฒนาขึ้น โดยกรรมวิธีในปัจจุบันก็ทำให้ผู้ต่อเรือในไทยสามารถต่อเรือที่มีระวางขับน้ำเป็นหมื่น ๆ ตันได้ ปัจจุบันจะมีการต่อเรือแบบแบ่งเป็นบล็อก เช่น เรือลำหนึ่งอาจหนัก 1,000 ตัน แต่ปรับเป็นต่อบล็อกละ 100 ตัน จากนั้นก็นำมาประกอบกันเป็นลำเรือ ซึ่งในอนาคตอันใกล้นี้ผู้ต่อเรือในเมืองไทยหลายอู่มีศักยภาพที่จะต่อเรือที่มีระวางสูงถึง 2 หมื่นตัน และจากแนวพระราชดำริได้นำความเจริญก้าวหน้ามาสู่กิจการต่อเรือในประเทศไทยทั้งทางตรงและทางอ้อมคือ ทุกวันนี้ผู้ต่อเรือของไทยสามารถแข่งขันกับผู้ต่อเรือในประเทศทางยุโรป เช่น เนเธอร์แลนด์ ฝรั่งเศส อิตาลีฯ ได้บ้างแล้ว

ผลจากการศึกษาบทความเรือชุด ต.91 (อาคม ไชยสร, 2550)

พบว่า กองทัพเรือ ผู้ผลิต และทีมวิศวกรประจำเรือได้น้อมนำพระอัจฉริยภาพด้านการต่อเรือของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมราชวินิจฉัย พัฒนาเรือตรวจการณ์ใกล้ฝั่ง (เรือชุด ต.991 ต.992 และ ต.993) ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระ

เจ้าอยู่หัว ซึ่งสอดคล้องกับพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับการทำงาน ว่า “...การทำงานให้สำเร็จขึ้นอยู่กับความสามารถสองอย่างเป็นสำคัญ คือ สามารถในการใช้วิชาความรู้อย่างหนึ่งสามารถในการประชาสัมพันธ์กับผู้อื่นอีกอย่างหนึ่ง ทั้งสองประการนี้ ต้องดำเนินคู่กันไป และจำเป็นต้องกระทำด้วยความสุจริตกาย สุจริตใจ ด้วยความคิดความเห็นที่เป็นอิสระปราศจากอคติ และด้วยความถูกต้องตามเหตุตามผลด้วย จึงจะช่วยให้งานบรรลุจุดหมายและประโยชน์ที่พึงประสงค์อย่างครบถ้วนแท้จริง...” (พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันที่ 7 มีนาคม พุทธศักราช 2528) ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักปฏิบัติของเศรษฐกิจพอเพียง คือในองค์ประกอบความมีเหตุผล (rationality) คือการมีลักษณะดังต่อไปนี้ บุคคลมีการเรียนรู้และประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีอยู่ จึงสามารถพัฒนาเองได้อย่างเต็มที่ ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้โดยต้องขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ พระราชดำรัสตอนหนึ่งที่ทำให้ความชัดเจนว่า “...การที่ต้องการให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้ และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้เพื่อตนเอง เพื่อที่จะให้ตัวเองมีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้า ที่มีความสุข พอมีพอกินเป็นขั้นหนึ่งและขั้นต่อไปก็คือให้มีเกียรติว่ายืนได้ด้วยตัวเอง...” โดยเงื่อนไข (condition of sufficiency actions) ของความพอเพียง ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน เงื่อนไขรอบความรู้ ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่อยู่ในระดับพอเพียง ต้องอาศัยความรู้ คือ มีความรู้ในวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้านโดยครอบคลุมเนื้อหาของเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการนำไปใช้ในโอกาสและเวลาต่าง ๆ ความรอบคอบ คือ ความสามารถที่จะนำความรู้และหลักวิชาต่าง ๆ เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ประกอบการวางแผนก่อนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติทุกขั้นตอน และความระมัดระวัง คือ ความมีสติ ในการนำแผนปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนหลักวิชาต่าง ๆ เหล่านั้นไปใช้ในทางปฏิบัติ เพราะในความเป็นจริงแล้วสถานการณ์เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้น การนำความรู้และความรอบคอบมาใช้ จึงต้องอาศัยความระมัดระวังให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

ส่วนที่ 3 การขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล

ในปี พ.ศ. 2542 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากหลายสาขาวิชามาร่วมกันประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และได้ดำเนินการกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตอัญเชิญพระราชปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางใน

การกำหนดนโยบายวางแผนปฏิบัติการในทุกระดับและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯพระราชทานพระบรมราชานุญาต เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 ดังนี้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

“...เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนใน ทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี...”

ในกระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีผลกระทบจากภัยคุกคาม ทั้งจากภัยธรรมชาติ เศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งสิ่งแวดล้อม คนต้องดำรงชีวิตอยู่และรักษาสมดุลภายใต้กระแสที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการจะใช้ชีวิตให้เป็น ไปอย่างสมดุล ต้องเป็นการหาแนวทางและวิถีชีวิตที่สามารถนำสิ่งที่ดีมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและเกิดประโยชน์ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ นั้นหมายถึง การใช้ชีวิตให้ได้อย่างสมดุล ภายในโลกที่มีกระบวนการเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ เข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันตลอดเวลา คือไม่ว่าจะอยู่ ณ จุดใด ก็สามารถเรียนรู้สัมพันธ หรือรับผลกระทบจากสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง คนจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจถึงโอกาสและภัยคุกคาม ข้อดี ข้อเสียที่เกิดขึ้นจากกระแสโลกาภิวัตน์ เพื่อที่จะรู้จักเลือกรับหรือนำสิ่งที่ดีและมีความเหมาะสมมาประยุกต์ใช้ ซึ่งการปฏิบัติตนตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียง สุขเมธ ดันติเวชกุล ได้กล่าวถึงในหนังสือเรื่อง ได้เบื้องพระยุคลบาท คือ

1. บิดื้อความประหยัด คัดตอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลด ละ ความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพอย่างจริงจัง ดังพระราชดำรัสที่ว่า “...ความเป็นอยู่ที่ดีต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ ต้องประหยัดในทุกเรื่อง...”

2. ยึดถือการประกอบอาชีพ ด้วยความถูกต้องสุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลน ในการดำรงชีพก็ตาม ดังพระราชดำรัสที่ว่า “...ความสุขของคนทั้งหลาย ย่อมเกิดมาจากการประพฤติชอบและการหาเลี้ยงชีพชอบเป็นหลักสำคัญ...”

3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการค้า ประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงดังอดีต ซึ่งมีพระราชดำรัสเรื่องนี้ว่า “...ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้น หมายถึงความสุขความเจริญที่บุคคลแสวงหาได้ด้วยความเป็นธรรม ทั้งในเจตนาและการกระทำ ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญ หรือด้วยการแก่งแย่งเบียดบังมาจากผู้อื่น...”

4. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้ โดยต้องชวนขยายไผ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งที่ทำให้ความชัดเจนว่า “...การที่ต้องการให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้เพื่อตนเอง เพื่อที่จะให้ตัวเองมีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้า ที่มีความสุข พอมีพอกิน เป็นข้อหนึ่ง และขั้นต่อไปก็คือให้มีเกียรติว่ายืนได้ด้วยตนเอง...”

5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่วให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้ด้วยสังคมไทยที่ล่มสลายลงในครั้งนี้เพราะยังมีบุคคลจำนวนมิใช่น้อยที่ดำเนินการโดยปราศจากความละเอียดอ่อน แผ่นดิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทว่า “...พยายามไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายตัว ทำลายผู้อื่น พยายามลด พยายามละความชั่วที่ตัวเองมีอยู่ พยายามก่อความดีให้แก่ตัวเองอยู่เสมอ พยายามรักษาและเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่นั้น ให้่องงามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น...” (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2549: 290-291)

ดังนั้น หากเรายึดแนวทางการปฏิบัติดังกล่าวก็จะทำให้ชาติบ้านเมืองและตัวเราหลุดพ้นจากความทุกข์และมีความสุขในที่สุด ดังกระแสพระราชดำรัสตอนหนึ่งความว่า “...อาคารบ้านเรือนตั้งอยู่ได้อย่างมั่นคง ก็เพราะความแข็งแรงของรากฐาน หรือเสาเข็ม ซึ่งเรามองไม่เห็นและมักจะลืมไปว่าเราอยู่ได้บนรากฐานอะไร...”

เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นความชัดเจน ผู้ศึกษาจึงได้รวบรวมการประยุกต์ใช้พระราชปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลากหลายด้าน โดยแยกเป็น

1. เศรษฐกิจพอเพียงกับด้านสังคม
2. เศรษฐกิจพอเพียงกับด้านเศรษฐกิจ
3. เศรษฐกิจพอเพียงกับด้านสิ่งแวดล้อม

1. เศรษฐกิจพอเพียงกับด้านสังคม

1.1 เศรษฐกิจพอเพียงกับแนวคิดและการพัฒนา

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้บัญญัติปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผน และทำแผนปฏิบัติการในทุกระดับ และนำมาใช้เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) จนถึงแผนฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) โดยให้ความสำคัญต่อการให้คนเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาและมีแนวคิดที่จะทบทวนวิธีการใช้ทรัพยากรและงบประมาณทั้งหมดของประเทศเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่มีความสมดุล ความยั่งยืน และการเติบโตที่เสมอภาคยิ่งขึ้น ซึ่งจากรายงานสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ระดับประเทศ ประจำปี 2549 โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้สรุปหลักการของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในเอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเมื่อเดือนสิงหาคม 2549 คือ

1. เป็นกรอบยุทธศาสตร์ระยะปานกลางที่ชี้ทิศทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ในระยะยาวมุ่งสู่ “สังคมที่เข้มแข็ง มีคุณภาพ”
2. แนวคิดพื้นฐานยังคงยึด “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”
3. ให้ความสำคัญกับ “การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม”
4. ให้ความสำคัญกับการสร้างภูมิคุ้มกันและสร้างมูลค่าเพิ่มให้ทุนสำคัญในสังคมไทย

กระทรวงมหาดไทย ได้รับสนองพระราชดำริที่ว่าด้วยหลักความพอเพียง โดยจัดทำโครงการและจัดสรรงบประมาณในการให้การศึกษาแก่ข้าราชการในกระทรวงให้เข้าใจและจัดทำโครงการพัฒนาภายใต้หลักการความพอเพียง

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (Thailand Development Research Institute : TDRI) ซึ่งเป็นสถาบันที่เป็นแหล่งศึกษาความคิดได้เลือกที่จะอัญเชิญพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อใช้เป็นหัวข้อสำคัญในการจัดประชุมสัมมนาประจำปีของสถาบัน ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2542

กระทรวงศึกษาธิการ ได้น้อมนำเอาแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นนโยบายสำคัญที่จะต้องขับเคลื่อนไปสู่สถานศึกษาเพื่อก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ต่อผู้เรียน ตลอดจนผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและเชื่อมโยงความรู้สู่ชุมชนท้องถิ่น

1.2 เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาสังคม

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้น้อมนำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคม ในปี 2550 ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ยุทธศาสตร์หลัก คือ ยุทธศาสตร์สังคมไม่ทอดทิ้งกัน ยุทธศาสตร์สังคมเข้มแข็ง และยุทธศาสตร์สังคมคุณธรรม โดยมีบทบาทหน้าที่คือการพัฒนาสังคมและเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งคือการเสริมสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข หรือสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน นั่นคือการอยู่ร่วมกันอย่างสันติเป็นสุข ไม่ใช่แต่ละคนจะเป็นสุขในทิศทางของตัวเองเท่านั้น แต่ละคนควรจะเป็นสุขตามสมควร แต่ขณะเดียวกันต้องอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันจึงจะดียิ่งขึ้น โดยมีหลัก 8 ประการ แห่งสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน คือ

1. ไม่ทอดทิ้งกัน
2. เศรษฐกิจพอเพียง
3. ใช้ทรัพยากรอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน
4. เคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าแห่งความเป็นคน
5. ความเป็นธรรมทางสังคม
6. สันติภาพ
7. พัฒนาจิตใจให้สูงขึ้น
8. ความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นและประชาสังคม

ซึ่งจะเห็นได้ชัดว่าในปี 2550 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงไปดำเนินการพัฒนาสังคมภายใต้โครงการหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่โครงการพระราชดำริฯ ใน 2 พื้นที่ คือ ในพื้นที่โครงการพระราชดำริหมู่บ้านสหกรณ์อำเภอสนักำแพง กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ และพื้นที่โครงการพระราชดำริห้วยสัตว์ใหญ่ จังหวัดเพชรบุรี

1.3 เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาชุมชน

กระทรวงมหาดไทย ได้ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงดำเนินโครงการพัฒนาชุมชนมาตั้งแต่ปี 2542 ภายใต้หลักการการลดรายจ่ายด้วยการทำของใช้ในครัวเรือนเอง ใช้วัตถุดิบในชุมชน ใช้พลังงานโดยประหยัด ลดการใช้ยาฆ่าแมลงเพื่อความปลอดภัย และส่งเสริมให้ซื้อขายแลกเปลี่ยนผลผลิตกันในตลาดท้องถิ่นเพิ่มรายได้ด้วยการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ผลิต และการท่องเที่ยวในท้องถิ่น เพิ่มการออมทรัพย์ในชุมชน ส่งเสริมบทบาทของผู้นำท้องถิ่นและการใช้แผนแม่บทชุมชน อนุรักษ์และปกป้องสิ่งแวดล้อม พัฒนาทุนทางสังคม ได้แก่วัฒนธรรมชุมชน โรงเรียนชุมชน และกิจกรรมความร่วมมือรูปแบบอื่น ๆ ในชุมชน

1.4 เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้นำแนวคิดและความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง บรรจุไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนรวม 4 ระดับช่วงชั้น ๆ ละ 3 ปี คือ ระดับประถมศึกษา ตอนต้น สอนให้เด็กใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันที่บ้าน ดังนี้

ประถมศึกษาปีที่ 1 พึ่งตนเองในชีวิตประจำวัน แบ่งปันกันในครอบครัว และกับเพื่อน ๆ รู้จักเก็บออม

ประถมศึกษาปีที่ 2 ใช้จ่ายอย่างประหยัด วิเคราะห์รายจ่ายของครอบครัว ลดค่าใช้จ่าย

ประถมศึกษาปีที่ 3 ทำตัวเป็นประโยชน์และรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน เงินและสิ่งของระดับประถมศึกษาตอนปลาย สอนการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงที่โรงเรียน

ประถมศึกษาปีที่ 4 ดำรงบัญชีครัวเรือน กิจกรรมสหกรณ์

ประถมศึกษาปีที่ 5 ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงที่โรงเรียน

ประถมศึกษาปีที่ 6 วิเคราะห์การใช้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น สอนเรื่องการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน

มัธยมศึกษาปีที่ 1 วิเคราะห์ชุมชน (ประวัติ สภาพชุมชน ทนทางสังคม และปัญหา) ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการแก้ไขปัญหาชุมชน

มัธยมศึกษาปีที่ 2 ใช้หลักสหกรณ์ในชีวิตประจำวัน มีส่วนร่วมในร้าน สหกรณ์ของโรงเรียน คิดโครงการสหกรณ์ชุมชน

มัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาชุมชนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย เรียนเกี่ยวกับการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในระดับชาติ

มัธยมศึกษาปีที่ 4 ศึกษาแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงจากโครงการ พระราชดำริและพระราชดำรัส

มัธยมศึกษาปีที่ 5 เข้าใจการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม

มัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้าใจการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนา ด้านอื่น ๆ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้ริเริ่มจัดการศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืน เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความรอบรู้ ความสามารถ ทั้งใน ทฤษฎีและการปฏิบัติในการพัฒนาที่สอดคล้องกับภูมิสังคม ตลอดจนสามารถประยุกต์องค์ความรู้ เหล่านั้นไปใช้ในงานวิจัยและงานพัฒนา เพื่อเพิ่มศักยภาพในการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ในการ

พัฒนาที่สอดคล้องกับภูมิสังคมอย่างยั่งยืน และเพื่อสืบทอดและเผยแพร่แนวคิดการพัฒนาตามแนวพระราชดำริสู่สังคมให้กว้างขวางขึ้น โดยหลักสูตรดังกล่าว มีจำนวนหน่วยกิตทั้งสิ้น 41 หน่วยกิต แบ่งเป็นรายวิชาเรียน 29 หน่วยกิต และวิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต รายวิชาเรียนประกอบด้วยรายวิชาบังคับ 23 หน่วยกิต และรายวิชาเลือก 6 หน่วยกิต รายวิชาบังคับประกอบด้วยกลุ่มวิชา 3 กลุ่มที่มีวัตถุประสงค์ต่างกัน ได้แก่ กลุ่มวิชาที่มีวัตถุประสงค์ให้เข้าใจในพระราชปรัชญา แนวคิดและทฤษฎีในพระราชดำริ กลุ่มวิชาที่มีวัตถุประสงค์ให้สามารถบริหารโครงการพัฒนา และกลุ่มวิชาที่มีวัตถุประสงค์ให้สามารถใช้งานวิจัยเพื่อการพัฒนา ส่วนรายวิชาเลือกแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ซึ่งต้องเลือกศึกษาในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ได้แก่ กลุ่มวิชาบริหารจัดการพัฒนา (พัฒนา) กลุ่มวิชาการอนุรักษ์และทรัพยากร (ภูมิ) กลุ่มวิชามนุษย์และสังคม (สังคม) และกลุ่มวิชาภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการศึกษา รายวิชาต่างๆ กำหนดให้สอดคล้องแทรกการเปรียบเทียบปรัชญาและการปฏิบัติในการพัฒนาทฤษฎี ตะวันตกกับการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ซึ่งปัจจุบันได้ทำการเรียนการสอนระดับมหาบัณฑิตไปแล้ว จำนวน 4 รุ่น ตั้งแต่ปี 2546 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้น้อมนำพระราชปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปพัฒนาและจัดการความรู้ โดย พัฒนาและจัดการองค์ความรู้ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับคณาจารย์ นักศึกษา และบุคลากรในสถาบัน โดยดำเนินการสอน วิจัย และฝึกอบรม เพื่อเผยแพร่ความรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสนับสนุนการสร้างความร่วมมือทางวิชาการด้านเศรษฐกิจพอเพียงทั้งภายใน ภายนอกประเทศ รวมทั้งส่งเสริมการเผยแพร่ความรู้และกิจกรรมด้านเศรษฐกิจพอเพียงให้กับสิ่งพิมพ์อื่น ๆ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

2. เศรษฐกิจพอเพียงกับด้านเศรษฐกิจ

2.1 การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศ

โดยรัฐบาลทุกรัฐบาลได้น้อมนำกรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารประเทศ โดยมีนัยสำคัญต่อการบริหารประเทศใน 3 ระดับ คือ

การนำมาใช้ประกอบการบริหารเศรษฐกิจในระดับมหภาค โดยเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันภัยให้กับระบบเศรษฐกิจในระดับมหภาค เช่น การนำระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวมาใช้ เพื่อป้องกันการแทรกแซงค่าเงินเพื่อประโยชน์ของคนบางกลุ่ม การสร้างเสถียรภาพด้านการเงินระหว่างประเทศโดยการลดยอดหนี้และดำเนินการเพิ่มเงินทุนสำรองระหว่างประเทศ การกำหนดเป้าหมายเงินเฟ้อมาเป็นกรอบในการดำเนินนโยบายการเงินในด้านการกำหนดนโยบายอัตราดอกเบี้ย การกำหนดเกณฑ์การคลังใหม่ และการดำเนินการวิจัยในด้านต่างๆเพื่อที่จะนำสู่การวางระบบบริหารความเสี่ยงในระดับประเทศ ด้วยมาตรการต่างๆ เหล่านี้ประเทศไทยก็สามารถที่จะ

ฟื้นฟูความเชื่อถือเกี่ยวกับการบริหารนโยบายเศรษฐกิจมหภาคของประเทศให้เกิดขึ้นภายใต้กรอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้ถึงแม้จะไม่ครอบคลุมได้ทั้งหมดก็ตาม

การออกแบบนโยบายภาครัฐอย่างยั่งยืน โดยเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้เป็นกรอบในการออกแบบและประเมินผลการดำเนินการนโยบายภาครัฐโดยการพิจารณาว่านโยบายหรือมาตรการภาครัฐนั้นตั้งอยู่บนกรอบของทางสายกลาง ไม่สุดโต่งหรือไม่ ตลอดจนถึง การพิจารณาอย่างรอบคอบว่าเป็นไปได้ สอดคล้องกับนโยบายอื่น ๆ และยั่งยืนหรือไม่และนโยบายดังกล่าวจะช่วยให้ประชาชน ชุมชน หรือประเทศ เข้มแข็ง พอเพียงมากขึ้นหรือไม่ เช่น นโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค นโยบายลดหนี้เกษตรกร นโยบายกองทุนหมู่บ้าน

การนำกรอบเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศใน แผนพัฒนาแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (ปี 2550 – 2554) ได้น้อมนำกรอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ซึ่งมีความครอบคลุมในด้านต่างๆ มากกว่า แผนพัฒนาฉบับก่อน ๆ โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้สรุปว่า ความมีเหตุมีผล หมายถึงการที่ จะต้องพิจารณาอย่างรัดกุมรอบคอบเกี่ยวกับสถานการณ์ของประเทศ ทั้งในส่วนในประเทศและ นอกประเทศ ตามที่เป็นอยู่จริง เพื่อที่กลยุทธ์การพัฒนายจะได้นำเอาทรัพยากรและศักยภาพด้าน ต่างๆ ออกมาใช้ให้ตอบสนองกับความต้องการทางสังคม และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ภายนอกประเทศ สำหรับความพอประมาณ ได้แปลความหมายว่าหมายถึงความจำเป็นที่จะต้องให้ ความสำคัญที่เหมาะสมระหว่างการพึ่งตนเองและการแข่งขันในระบบเศรษฐกิจโลก ระหว่างการ จัดสรรทรัพยากรเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับฐานรากของสังคม โดยเฉพาะชุมชนในชนบท ขณะเดียวกันก็ต้องมุ่งลงทุนเพื่อให้ภาคธุรกิจไทยพัฒนาก้าวไปข้างหน้า ให้สามารถแข่งขันได้ใน ตลาดโลก และความจำเป็นที่จะต้องมีภูมิคุ้มกันที่ดีนั้น ได้ถูกตีความว่าหมายถึง การสร้างความ เข้มแข็งภายในประเทศ นับตั้งแต่ระดับบุคคล ชุมชน ประเทศ เพื่อที่จะรองรับความเปลี่ยนแปลงที่ จะเกิดจากภายนอกและความไม่แน่นอนต่าง ๆ และท้ายสุด เงื่อนไขความรู้และคุณธรรม ซึ่งถึงความ จำเป็นที่จะต้องให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ความจำเป็นในการลงทุนในการเพิ่มศักยภาพ ของคนทั้งด้านกายและจิตใจ การสร้างระบบองค์กร และสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ช่วยเอื้อให้สามารถ นำศักยภาพและความสามารถของแต่ละบุคคลมาใช้ในการพัฒนาประเทศอย่างเต็มที่ และการให้ ประชาชนมีส่วนร่วมไม่เพียงแต่ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ แต่ยังรวมไปถึงการนำแผนพัฒนาฯ ไปสู่ การปฏิบัติจริงด้วย ซึ่งแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้สรุปแนวทางภายใต้กรอบปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงไว้ว่า “นำเอาความรู้ คุณธรรม และความเพียรมาใช้และตั้งอยู่บนหลักของความ พอประมาณ มีเหตุ มีผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี เพื่อที่จะตอบสนองอย่างทันต่วงทันกับกระแสโลกาภิวัตน์ และนำไปสู่สังคมแห่งความสุขที่ยั่งยืน”

2.2 การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับภาครัฐกิจ

เครื่องซีเมนต์ไทยกับการแก้ปัญหาโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง

ในช่วงวิกฤตการณ์ปี 2540 เครื่องซีเมนต์ไทยซึ่งเป็นองค์กรที่เก่าแก่และมีขนาดใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย ได้รับผลกระทบอย่างหนักจากการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วและการขยายกิจการและกำลังในการผลิตที่ผิดจังหวะเวลา แต่ทว่าองค์กรกลับฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลมาจากการที่องค์กรมีวัฒนธรรมที่แข็งแกร่งสอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งก่อนหน้านั้น ตั้งแต่ปี 2526 ทางเครื่องซีเมนต์ไทยก็ได้กำหนดนโยบายในการดำเนินธุรกิจขึ้นมา 4 ข้อคือ

- ตั้งมั่นในความเป็นธรรม
- เชื่อมมั่นในคุณค่าของบุคลากร
- ยึดมั่นในความรับผิดชอบต่อสังคม
- มุ่งมั่นในความเป็นเลิศ

จากแนวทาง 4 ข้อ ที่เครื่องซีเมนต์ไทยได้ยึดเป็นแนวทางนั้น ถือว่าเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจที่มีการตั้งรับและมีพื้นฐานที่ดี แต่ที่เด่นที่สุดคือการเชื่อมั่นในคุณค่าของบุคลากร ซึ่งถือว่าเป็นจุดแข็งที่สุดที่ทำให้สามารถฟันฝ่าอุปสรรคปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งเครื่องซีเมนต์ไทยได้เพิ่มทุนในการพัฒนาบุคลากรเพิ่มขึ้น ถึงแม้จะประสบปัญหาวิกฤติปี 2540 ก็ตาม และก็ทำให้เห็นว่า การที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องและจริงจัง กลับทำให้การดำเนินธุรกิจภายใต้ คนที่มีคุณภาพ คือ “คนดี คนเก่ง” สามารถฟื้นฟูธุรกิจได้ ขณะเดียวกันหัวใจกลยุทธ์ที่บริษัทใช้ในการกู้วิกฤติ คือการยึดมั่นในปรัชญาธุรกิจขององค์กรที่ได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างที่ได้นำต้นแบบมาจากหลักความพอเพียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี โดยเน้นไปที่นโยบายด้านทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจะสามารถจะตีความและอธิบายได้ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้จากองค์ประกอบหลัก คือ

- ทำการประมวลแนวทางในการดำเนินธุรกิจออกมา และมีการแจ้งให้พนักงาน คู่ค้าทางธุรกิจและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ
- ยึดมั่นอยู่ที่เรื่องความยุติธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม
- เชื่อในคุณค่าของคนตามนโยบายด้านทรัพยากรมนุษย์
- ยึดมั่นในหลักการขององค์กร ถึงแม้จะอยู่ในภาวะวิกฤติก็ตาม
- สร้างภูมิคุ้มกันผ่านทางคุณภาพของแรงงาน

ธุรกิจ “บ้านอนุรักษ์กระดาศา” กับหลักการเศรษฐกิจพอเพียง

นางฟองคำ หล้าปิ่นตา เจ้าของธุรกิจขนาดกลาง ผู้ประสบความสำเร็จจากธุรกิจโดยยึดหลักของคุณธรรม จริยธรรม ในการดำเนินธุรกิจ และเริ่มดำเนินกิจการที่ขยายตัวอย่างช้า ๆ แต่มั่นคงมาตลอด 40 ปี ซึ่งเริ่มดำเนินธุรกิจผลิตกระดาศาในขนาดเล็กก่อนโดยให้ความสำคัญกับเรื่องของต้นทุนที่ต่ำ โดยซื้อวัตถุดิบจากแหล่งชุมชนรอบ ๆ ผลิตสินค้ากันเองโดยใช้แรงงานในครอบครัว และขายสินค้าภายในจังหวัดเชียงใหม่ นางฟองคำ มีการดำเนินงานที่คิดถึงผลในระยะยาวตลอด นางฟองคำไม่เคยกู้เงินมาดำเนินธุรกิจ แต่ใช้วิธีการขยายตัวของธุรกิจอย่างค่อยเป็นค่อยไปขึ้นอยู่กับเงินทุนที่มีแรงงาน และทรัพยากรธรรมชาติ การให้ความสำคัญกับความสุขของพนักงานที่เป็นสวัสดิการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการให้กู้ยืมเงินโดยไม่มีดอกเบี้ย การให้พนักงานมีการออม เป็นต้น ซึ่งการเจริญเติบโตของธุรกิจนั้น เกิดจากศักยภาพภายในของบ้านอนุรักษ์กระดาศาเอง ที่มีการส่งเสริมการพัฒนาคน และเทคนิคใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา สามารถที่จะแก้ปัญหาต่างๆ อย่างเช่นปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบ นอกจากนั้นยังให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนซึ่งรวมผู้ขายวัตถุดิบ พนักงาน ลูกค้า และแหล่งชุมชน อีกทั้งการเอาใจใส่กับธรรมชาติโดยมีวิธีการกำจัดน้ำเสียไม่ให้ส่งกลิ่นเหม็นและสร้างมลภาวะใดๆ ต่อสังคม เหล่านี้ถือเป็นหลักการในการดำเนินธุรกิจภายใต้หลักการเศรษฐกิจพอเพียง ที่สำคัญการให้ความสำคัญกับการสร้างภูมิคุ้มกันในตนเองในการขยายกิจการอย่างระมัดระวังโดยไม่มีการกู้ยืมในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 บ้านอนุรักษ์กระดาศาจึงไม่ได้รับผลกระทบใดๆ จากวิกฤติครั้งนั้น (โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย, 2550: 54-58)

3. เศรษฐกิจพอเพียงกับด้านทรัพยากรธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อม

โครงการพระราชดำริกับด้านสิ่งแวดล้อม ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นโครงการเพื่ออนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมหลายโครงการที่พระองค์ได้ทรงพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือ ทรงประดิษฐ์และจดลิขสิทธิ์กังหันลมแบบง่ายๆ เพื่อปรับปรุงคุณภาพน้ำและเก็บกักน้ำหลังเขื่อน ทรงส่งเสริมการปลูกพืชที่ช่วยทำให้น้ำสะอาดโดยกระบวนการธรรมชาติ

ในการแก้ไขปัญหาการพังทลายของหน้าดินทรงสาธิตการปลูกหญ้าแฝก ซึ่งเป็นพืชที่ขึ้นง่าย มีรากที่เหนียว แข็งแรงและยึดหน้าดินได้ดี โดยปลูกเป็นแนวขวางบนเนินเขา พื้นที่ลาดชัน หรือในทางน้ำไหล เพื่อป้องกันการพังทลายของหน้าดินโดยลมและฝน

ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นที่ราบปากแม่น้ำ คูคลองต่าง ๆ เกิดการอุดตันได้ง่าย และมีการเน่าเสียจากมลภาวะต่าง ๆ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงแนะนำให้เปิดประตูน้ำ

ในช่วงที่น้ำขึ้นสูงเพื่อให้แม่น้ำไหลลงคลองสาขาที่อยู่ข้างๆและชะล้างสิ่งอุดตันออกไป ทรงเรียกวิธีการเช่นนี้ว่า “น้ำดีไล่น้ำเสีย” นอกจากนี้ยังทรงเสนอให้ใช้บึงมักกะสันทำหน้าที่เป็น “ไต” ของเมืองหลวงเหมือนกับที่สวนสาธารณะทำหน้าที่เป็น “ปอด” น้ำจากบริเวณรอบๆจะถูกระบายลง ในบึงนี้และบำบัดโดยใช้กังหัน และพืชธรรมชาติ

ทรงคิดค้นวิธีลดกรดในดินด้วยวิธีการธรรมชาติ ขั้นแรกจะต้องรดน้ำให้ดิน เปียกชุ่ม จากนั้น ตากให้แห้งเพื่อให้กรดขึ้นมาอยู่หน้าดิน จากนั้นเติมหินปูนลงไปเพื่อทำลายกรดในดิน ทรงเรียกวิธีการนี้ว่า การ “แก้งดิน”

ในการอนุรักษ์ป่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงแนะนำเกษตรกรให้ปลูก ต้นไม้ 3 อย่าง คือ ไม้กินผล ไม้ฟืน และไม้ก่อสร้าง ทรงเรียกว่า “ป่า 3 อย่าง 4 ประโยชน์” ประโยชน์ที่เพิ่มมาคือความชุ่มชื้นและการรักษาดิน ทรงแนะนำว่าวิธีที่ดีที่สุดในการฟื้นฟูสภาพป่า ก็คือการปล่อยให้ป่าฟื้นตัวตามธรรมชาติ การปลูกป่ามักจะทำให้เกิดผลข้างเคียงที่ไม่คาดคิด เช่นทำให้หน้าดินพังทลาย ในขณะที่กระบวนการฟื้นตัวตามธรรมชาติของป่าเขตกิ่งเมืองร้อนจะค่อนข้าง เร็ว ทรงแนะนำด้วยว่าเราอาจเร่งกระบวนการตามธรรมชาติด้วยการปลูกต้นไม้ที่เมล็ดปลิวตามลม ได้ดีจำนวนหนึ่งในบริเวณยอดเขา เมล็ดของต้นไม้เหล่านี้จะหล่นลงตามลาดเขาที่ต่ำลงไป และ งอกงามขึ้น ทรงทรงรณรงค์ให้มีการสร้างฝายน้ำล้นเป็นระยะๆตามแม่น้ำ ลำธาร ฝายชนิดนี้คัดแปลงมาจาก วิธีการแบบพื้นบ้านและไม่ได้กักน้ำไว้ทั้งหมด แต่ทำให้เกิดแอ่งน้ำซึ่งให้ความชุ่มชื้นแก่พื้นที่ เกษตรกรรมในบริเวณใกล้เคียง ช่างน้ำให้ไร่นา และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลา โครงการที่แสดงถึง พระวิสัยทัศน์ที่ยาวไกลของพระองค์ในด้านวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม ได้แก่ โครงการป้องกันน้ำท่วม ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งแต่เดิมจะมีน้ำท่วมทุกปีในช่วงที่น้ำฝนที่ตกอย่างต่อเนื่องในภาคเหนือไหล ลงมารวมกับน้ำทะเลที่หนุนสูงขึ้นในบริเวณปากแม่น้ำ โครงการของพระองค์ใช้ประโยชน์จาก พื้นที่ลุ่มต่ำที่อยู่ทางด้านตะวันออกและตะวันตกของเมืองหลวง ระดับน้ำที่สูงในแม่น้ำจะถูกระบาย มาเก็บไว้ในพื้นที่ลุ่มน้ำนี้ชั่วคราวและค่อยๆ ปล่อยกลับลงสู่แม่น้ำอีกครั้งเมื่อน้ำที่ไหลลงมาจาก ทางเหนือและน้ำทะเลลดระดับลง เทคนิคนี้เรียกว่า “แก้มลิง” เพราะเป็นเทคนิคเดียวกับที่ลิงใช้ในการ เป่าลมให้พองและปล่อยให้ยุบในบริเวณแก้มทั้งสองข้าง

นอกจากนี้จากรายงานฯ ได้สรุปให้เห็นว่า โครงการเหล่านี้และโครงการอื่น ๆ ที่พระองค์ทรงริเริ่ม มีลักษณะที่เหมือนกันบางประการได้แก่ ความเรียบง่าย ใช้เทคนิควิธีและ ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติโดยออกแบบให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติให้น้อยที่สุด โครงการของพระองค์ให้ความสำคัญต่อห่วงโซ่ความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนในธรรมชาติด้วยการ ไม่สร้างปัญหาใหม่ ๆ ในระบบนิเวศน์ ทุกโครงการเน้นหลักความประหยัด ปฏิบัติง่ายและมีความยั่งยืน ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงหลายๆแห่ง ก็ใช้หลักการเดียวกันนี้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม

ของชุมชน เครือข่ายอินแปงมีจิตสำนึกไม่ตัดไม้ในป่าแต่พยายามฟื้นฟูสภาพป่าและใช้วิถีทางธรรมชาติในการบำรุงดิน การควบคุมศัตรูพืช และการบำบัดน้ำเสีย ในจังหวัดตรัง ชุมชนชายฝั่งบางแห่งที่เริ่มทำกิจกรรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงได้ร่วมกับชุมชนที่อยู่หลังเขาในบริเวณถัดไปจัดทำแผนแม่บทในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำทั้งหมด

ขณะเดียวกัน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (ส.ก.ว.) ได้สนับสนุนการวิจัยเพื่อรวบรวมบทเรียนในเรื่องการประยุกต์ใช้หลักการเศรษฐกิจพอเพียงในโครงการสิ่งแวดล้อมระดับชุมชนหลายแห่ง เพื่อจัดทำตัวชี้วัดสำหรับการติดตามผลในอนาคต ซึ่งจากรายงานฯ ได้สรุปว่า เศรษฐกิจพอเพียงใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ ภายได้หลักการสำคัญสามประการคือ ความพอประมาณ ความรอบคอบ มีเหตุผลและความระมัดระวังต่อความเสี่ยง คือ

- แสวงหาหนทางแก้ปัญหาจากธรรมชาติ
- แสวงหาหนทางแก้ปัญหาโดยใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิม
- คำนึงถึงผลกระทบต่อส่วนอื่น ๆ ในระบบนิเวศน์
- เลือกทางแก้ที่ยั่งยืนและดำรงอยู่ได้ด้วยตัวเอง
- เลือกทางแก้ที่ประหยัด

(โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย, 2550: 51-53)

อย่างไรก็ตาม การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และครอบคลุม จะต้องเริ่มที่หลักการพึ่งตนเอง โดยยึดทางสายกลาง (มัชฌิมาปฏิปทา) ในการดำรงชีวิตให้สามารถพึ่งตนเองได้ โดยใช้หลักการพึ่งตนเอง 5 ประการคือ

1. ด้านจิตใจ ทำตนให้เป็นที่พักพิงของตนเอง มีจิตใจที่เข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ให้ตนเองและชาติโดยรวม มีจิตใจเอื้ออาทร ประณีประนอม ซื่อสัตย์สุจริต เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ดังกระแสพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับการพัฒนาคน ความว่า “...บุคคลต้องมีรากฐานทางจิตใจที่ดี คือ ความหนักแน่นมั่นคงในสุจริตธรรม และความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้จนสำเร็จ ทั้งต้องมีกุศโลบายหรือวิธีการอันแยบยลในการปฏิบัติงานประกอบพร้อมด้วยจึงจะสัมฤทธิ์ผลที่แน่นอน และบังเกิดประโยชน์อันยั่งยืนแก่ตนเองและแผ่นดิน...”

2. ด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย ชุมชนที่แข็งแรง เป็นอิสระ ดังกระแสพระราชดำรัสความว่า “...เพื่อให้งานรุดหน้าไปพร้อมเพรียงกัน ไม่ลดหลั่น จึงขอให้ทุกคนพยายามที่จะทำงานในหน้าที่อย่างเต็มที่และให้มีการประชาสัมพันธ์กันให้ดี เพื่อให้งานทั้งหมดเป็นงานที่เกื้อหนุนสนับสนุนกัน...”

3. ด้านเศรษฐกิจ แต่เดิมนักพัฒนามักมุ่งที่การเพิ่มรายได้และไม่มีการมุ่งที่การลดรายจ่าย ในเวลาเช่นนี้จะต้องปรับทิศทางใหม่ คือ จะต้องมุ่งลดรายจ่ายก่อนเป็นสำคัญและยึดหลักพออยู่พอกินพอใช้และสามารถอยู่ได้ด้วยตนเองในระดับเบื้องต้น ดังกระแสพระราชดำริสความว่า"...การที่ต้องการให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้ เพื่อตนเองเพื่อที่จะให้ตัวเองมีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้า ที่มีความสุข พอมีพอกินเป็นขั้นหนึ่งและขั้นต่อไป ก็คือให้มีเกียรติว่ายืนได้ด้วยตนเอง..." "...หากพวกเราร่วมมือร่วมใจกัน ทำสักเศษหนึ่งส่วนสี่ประเทศชาติของเราจะสามารถรอดพ้นจากวิกฤติได้..."

4. ด้านเทคโนโลยี จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว เทคโนโลยีที่เข้ามาใหม่มีทั้งดีและไม่ดี จึงต้องแยกแยะบนพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้านและเลือกใช้เฉพาะที่สอดคล้องกับความต้องการของสภาพแวดล้อม ภูมิประเทศ สังคมไทย และควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาของเราเอง ดังกระแสพระราชดำริสความว่า"...การเสริมสร้างสิ่งที่ชาวบ้านชาวชนบทขาดแคลนและต้องการ คือความรู้ในด้านเกษตรกรรมโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นสิ่งที่เหมาะสม..." "...การใช้เทคโนโลยีอย่างใหญ่โตเต็มรูปหรือเต็มขนาดในงานอาชีพหลักของประเทศย่อมจะมีปัญหา..."

5. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ใช้และจัดการอย่างฉลาด พร้อมทั้งการเพิ่มมูลค่าโดยให้ยึดหลักการความยั่งยืนและเกิดประโยชน์สูงสุด ดังกระแสพระราชดำริสความว่า"...ถ้ารักษาสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม นึกว่าอยู่ได้อีกหลายร้อยปี ถึงเวลานั้นลูกหลานของเราก็อาจหาวิธีแก้ปัญหาต่อไป เป็นเรื่องของเขา ไม่ใช่เรื่องของเร แต่เราก็ทำได้ ได้รับความสิ่งแวดล้อมไว้ให้พอสมควร..."

โดยสรุปผลการศึกษา แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานให้แก่ปวงชนชาวไทย เป็นหลักการที่พระองค์ทรงได้เป็นหลักคิด ที่เกิดจากพระองค์เอง จนสามารถนำสู่หลักปฏิบัติที่ชัดเจน สามารถใช้เป็นหลักการดำรงชีวิต ดังที่ ปรียานุช พินุลสรวูธ ได้กล่าวว่า แก่นแท้ของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือหลักคิดเพื่อการดำรงชีวิต ที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง สามารถใช้ได้ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ โดยการใช้ชีวิต ภายใต้การพิจารณาตัดสินใจที่มีความพอประมาณ มีเหตุ มีผล รวมทั้งสามารถสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้เกิดขึ้น อย่างมีความรอบรู้ และเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม อีกทั้งต้องมีคุณธรรมในการพิจารณาคัดสินใจในทุก ๆ กรณี ซึ่งหมายถึงหลักการดำเนินชีวิตที่อยู่ในสายกลางได้อย่างพอเพียง ประโยชน์อันมหาศาลก็จะเกิดขึ้น กับคน และสิ่งแวดล้อม ซึ่งแนวทางปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวคือ "ก่อนอื่น ต้องรู้ว่าทุกอย่างมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เราต้องรู้เท่าทัน

สถานการณ์โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงไต่บ้างแล้ว เมื่อรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงแล้ว ก็จะพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างไร ต้องทำอะไรให้พอประมาณกับความสามารถของตัวเอง พอประมาณกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ซึ่งไม่ใช่แค่กินพอประมาณ อยู่พอประมาณ แต่ลึกซึ้งมากกว่านั้น ซึ่งจะพอประมาณได้ก็ต้องใช้หลักเหตุผลหลักผลมาพิจารณาด้วย เช่น ราคาน้ำมันที่พุ่งตัวสูงขึ้น เราต้องคิดว่าเราจะใช้ car – pool แทนดีกว่าไหม เป็นต้น ต้องคิดและทำบนหลักของเหตุผล จะทำอะไรพอประมาณได้ เราต้องคิดแบบมีเหตุมีผล ไม่คิดเข้าข้างตัวเอง คิดรอบคอบ และต้องรอบรู้ สังเกตว่าพระองค์ท่านเน้นการทำอะไรที่รอบคอบ ระมัดระวัง เป็นขั้นเป็นตอน เพราะจะได้ผิดพลาดน้อย ถ้ารีบทำจะผิดพลาดมาก การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เราต้องรู้จักการป้องกันไว้ดีกว่าแก้ การพัฒนาทุกระดับต้องมีการสร้างภูมิคุ้มกันไว้ด้วย

สรุปผลจากการศึกษา การขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล พบว่า การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ประกอบการบริหารเศรษฐกิจในระดับมหภาค โดยเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันภัยให้กับระบบเศรษฐกิจในระดับมหภาคการดำเนินการวิจัยในด้านต่างๆ เพื่อที่จะนำสู่การวางระบบบริหารความเสี่ยงในระดับประเทศ ด้วยมาตรการต่างๆ เหล่านี้ประเทศไทยก็สามารถที่จะฟื้นฟูความเชื่อถือเกี่ยวกับการบริหารนโยบายเศรษฐกิจมหภาคของประเทศให้เกิดขึ้นภายใต้กรอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ ถึงแม้จะไม่ครอบคลุมได้ทั้งหมดก็ตาม การออกแบบนโยบายภาครัฐอย่างยั่งยืน โดยเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้เป็นกรอบในการออกแบบและประเมินผลการดำเนินการนโยบายภาครัฐโดยการพิจารณาว่านโยบายหรือมาตรการภาครัฐนั้นตั้งอยู่บนกรอบของทางสายกลาง ไม่สุดโต่งหรือไม่ ตลอดจนถึงการพิจารณาอย่างรอบคอบว่า เป็นไปได้ สอดคล้องกับนโยบายอื่น ๆ และยั่งยืนหรือไม่ และนโยบายดังกล่าวจะช่วยให้ประชาชน ชุมชน หรือประเทศ เข้มแข็ง พอเพียงมากขึ้นหรือไม่ การนำกรอบเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (ปี 2550 – 2554) ได้น้อมนำกรอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ซึ่งมีความครอบคลุมในด้านต่าง ๆ มากกว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับก่อน ๆ โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้สรุปว่า ความมีเหตุมีผล หมายถึงการที่จะต้องพิจารณาอย่างรัดกุมรอบคอบเกี่ยวกับสถานการณ์ของประเทศ ทั้งในส่วนในประเทศและนอกประเทศ ตามที่เป็นอยู่จริง เพื่อที่กลยุทธ์การพัฒนาจะได้นำเอาทรัพยากรและศักยภาพ ด้านต่าง ๆ ออกมาใช้ให้ตอบสนองกับความต้องการทางสังคม และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงภายนอกประเทศ สำหรับความพอประมาณ หมายถึง ความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญที่เหมาะสมระหว่างการพึ่งตนเอง และการแข่งขันในระบบเศรษฐกิจโลก ระหว่างการจัดสรรทรัพยากรเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับฐานรากของสังคม โดยเฉพาะชุมชนในชนบท ขณะเดียวกันก็ต้องมุ่งลงทุนเพื่อให้ภาคธุรกิจไทยพัฒนาก้าวไปข้างหน้า ให้สามารถแข่งขันได้ใน

ตลาดโลก และความจำเป็นที่จะต้องมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การสร้างความเข้มแข็งภายในประเทศ นับตั้งแต่ระดับบุคคล ชุมชน ประเทศ เพื่อที่จะรองรับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดจากภายนอกและความไม่แน่นอนต่าง ๆ และท้ายสุดเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม หมายถึง ความจำเป็นที่จะต้องให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ความจำเป็นในการลงทุนในการเพิ่มศักยภาพของคนทั้งด้านกายและจิตใจ การสร้างระบบองค์กร และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ช่วยเอื้อให้สามารถนำศักยภาพและความสามารถของแต่ละบุคคลมาใช้ในการพัฒนาประเทศอย่างเต็มที่ และการให้ประชาชนมีส่วนร่วมไม่เพียงแต่ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ แต่ยังรวมไปถึงการนำแผนพัฒนาฯ ไปสู่การปฏิบัติจริงด้วย ซึ่งแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้สรุปแนวทางภายใต้กรอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า “นำเอาความรู้ คุณธรรม และความเพียรมาใช้และตั้งอยู่บนหลักของความพอประมาณ มีเหตุ มีผล มีภูมิคุ้มกันภัยที่ดี เพื่อที่จะตอบสนองอย่างทันทั่วทั้งกับกระแสโลกาภิวัตน์ และนำไปสู่สังคมแห่งความสุขที่ยั่งยืน”

จากผลการศึกษา ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีรากฐานจากพระราชกรณียกิจในการแก้ปัญหาของชาติ ในการนำมาใช้ประกอบการบริหารเศรษฐกิจในการปรับจากการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงปรับเปลี่ยนมาใช้ก๊าซ LPG ส่งผลให้เกิดประโยชน์ที่ได้รับจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว คือ

1. ประโยชน์ที่เกิดกับบุคคล

เกิดการประหยัดค่าใช้จ่าย เนื่องจากก๊าซ LPG เป็นพลังงานธรรมชาติที่สามารถผลิตขึ้นเองได้ในประเทศ จึงมีราคาถูกกว่าน้ำมันเกือบ 3 เท่าตัว ซึ่งส่งผลให้เกิดการประหยัดในการใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงชนิดอื่นดังนั้น การใช้เชื้อเพลิงในปริมาณที่เท่ากัน สามารถประหยัดเงินได้ถึง 889.67 บาท ถ้ามีต้นทุนการติดตั้งก๊าซ LPG 17,000 บาท รถยนต์วิ่งวันละ 100 กิโลเมตร/วัน ดังนั้นจุดคุ้มทุนการติดตั้งอุปกรณ์ LPG กับเครื่องยนต์เบนซินจะอยู่ที่ 3 เดือนเท่านั้น พบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงคือ ความพอประมาณ กล่าวคือความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกๆ ด้าน ลด ละ ความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพอย่างจริงจัง ดังพระราชดำรัสที่ว่า “...ความเป็นอยู่ที่ดีต้องไม่ฟุ่มเฟือย ต้องประหยัดในทางที่ถูก...”

2. ประโยชน์ที่เกิดกับประเทศชาติ

2.1 ช่วยลดปริมาณมลพิษที่ปล่อยมาจากไอเสียรถยนต์ โดยเฉพาะปริมาณควันดำ ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาปริมาณควันดำสูง เนื่องจากก๊าซ LPG มีคาร์บอนน้อยกว่าเชื้อเพลิงชนิดอื่น และมีคุณสมบัติเป็นก๊าซ ทำให้การเผาไหม้สมบูรณ์มากกว่าเชื้อเพลิงชนิดอื่น ซึ่งทำให้ลดปัญหามลพิษทางอากาศได้

2.2 เป็นเชื้อเพลิงที่สามารถผลิตได้ในประเทศ จึงมีราคาถูกกว่าน้ำมัน และสามารถประหยัดเงินตราต่างประเทศจากการลดการนำเข้าน้ำมันดิบ ช่วยประเทศไทยลดการพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันดิบจากต่างประเทศ และช่วยลดการขาดดุลทางการค้าได้ส่วนหนึ่ง

2.3 สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการใช้ก๊าซธรรมชาติ

2.4 ให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากการใช้ก๊าซธรรมชาติโดยตรง

2.5 สร้างธุรกิจใหม่ให้กับประเทศไทย

พบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความมีเหตุมีผล กล่าวคือ การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ ความพอประมาณ กล่าวคือ การพึ่งตนเอง มีความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นเช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ ภูมิคุ้มกันที่ดี กล่าวคือ การสร้างความเข้มแข็งภายในประเทศ นับตั้งแต่ระดับบุคคล ชุมชน ประเทศ เพื่อที่จะรองรับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดจากภายนอกและความไม่แน่นอนต่าง ๆ

3. ประโยชน์ที่เกิดกับโลก

จากปัญหาสภาวะอุณหภูมิของโลกร้อนขึ้นเนื่องจากสภาวะเรือนกระจก ซึ่งปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากการปล่อยไอเสียของเครื่องยนต์ที่เพิ่มสูงขึ้น จากกระแสพระราชดำรัสพระราชทานแก่คณะบุคคลที่เข้าเฝ้าถวายพระพรเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2532 ความว่า “...น้ำจะท่วมจากทะเลเพราะว่าสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลง เพราะว่ามีสารคาร์บอนขึ้นไปในอากาศมากจะทำให้เหมือนเป็นตู้กระจกครอบ แล้วโลกนี้ก็จะร้อนขึ้น เมื่อโลกร้อนขึ้น มีหวังว่าน้ำแข็งจะละลายลงทะเล...” ซึ่งเป็นกระแสพระราชดำรัสบางส่วนที่ทรงห่วงใยและตรัสเตือนประชาชนให้ตระหนักถึงความสำคัญเรื่องภาวะโลกร้อน ขณะเดียวกัน มณฑิพย์ ศรีรัตนาทานูกานอน อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ให้ข้อมูลว่า จากการคาดการณ์ในอีก 100 ปีข้างหน้า หรือประมาณปี 2643 อุณหภูมิผิวโลกจะสูงขึ้นจากปัจจุบันราว 4.5 องศาเซลเซียส เนื่องจากจะมีการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ถึงร้อยละ 63 และก๊าซมีเทนร้อยละ 27 ของก๊าซเรือนกระจก สำหรับประเทศไทยจะมีอุณหภูมิสูงขึ้นประมาณ 1 องศาเซลเซียส ในช่วง 40 ปี ดังนั้นหากอุณหภูมิสูงขึ้น 2 – 4 องศาเซลเซียส จะทำให้พายุได้พัดเปลี่ยนทิศทางเกิดความรุนแรงและมีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 – 20 ในอนาคต นอกจากนี้ ฤดูร้อนจะขยายเวลายาวนานขึ้นในขณะที่ฤดูหนาวจะสั้นลง เพราะฉะนั้น ปัญหาโลกร้อนในปัจจุบันจึงอยู่ในขั้นวิกฤติ (องค์การบริหารปกครองส่วนท้องถิ่น, 2550) สำหรับการแก้ปัญหา มีหลายแนวทาง แต่หนึ่งในแนวทางการแก้ปัญหา คือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้บริโภค และการหาทางเลือกจาก

การใช้พลังงานทดแทนที่มาจากก๊าซธรรมชาติ เนื่องจากก๊าซธรรมชาติ เป็นเชื้อเพลิงที่มีการเผาไหม้ ได้สมบูรณ์ ปราศจากเขม่าและกำมะถัน สะอาดกว่าเชื้อเพลิงประเภทอื่นๆ ไม่ส่งผลกระทบต่อ สภาพแวดล้อม จากข้อมูลการเปรียบเทียบมลสารจากไอเสียของเครื่องยนต์ที่ใช้ ก๊าซ LPG กับ gasoline ที่ความเร็ว 300 รอบต่อนาที

สรุปได้ว่าความสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง คือภูมิคุ้มกันที่ดี คือเราต้องรู้จักเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล ประการสำคัญ การส่งเสริมสนับสนุนการให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานและการใช้ก๊าซอย่างถูกวิธี เพื่อนำสู่การตัดสินใจเปลี่ยนระบบ การขับเคลื่อนรถยนต์แบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซ เป็นส่วนหนึ่งที่รัฐบาลควรให้ความสำคัญ

ตอนที่ 2 ความสอดคล้องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์แบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่

ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

โดยการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ที่อยู่อาศัย ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนรถยนต์ที่ครอบครองทั้งหมดในครอบครัว และจำนวนรถยนต์ที่นำมาเปลี่ยนระบบขับเคลื่อนฯ โดยการหาค่าสถิติจำนวนและร้อยละ ซึ่งได้ผลการศึกษาดังนี้

เพศ

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67.50) เป็นเพศชาย ส่วนที่เหลือ (ร้อยละ 32.50) เป็นเพศหญิง

จากผลการศึกษาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ลักษณะของสังคมไทยโดยส่วนใหญ่ เพศชาย มักจะเป็นหัวหน้าครัวเรือน ดังนั้น ในส่วนของการดูแลรักษารถยนต์ภายในบ้านก็จะเป็นหน้าที่ของเพศชาย ซึ่งในส่วนของผู้ให้ข้อมูลก็เช่นกัน (ตาราง 6)

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	81	67.5
หญิง	39	32.5
รวม	120	100.0

อายุ

ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 32.5) มีอายุ 50 ปีขึ้นไป รองลงมา มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี และ 31 – 40 ปี ในอัตราใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 29.2 และ 25.8 ตามลำดับ รองลงมา มีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี ร้อยละ 10.8 และมีเพียงร้อยละ 1.7 เท่านั้น ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี โดยผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ย 45 ปี ผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุมากที่สุดมีอายุ 70 ปี ผู้ให้ข้อมูลอายุน้อยที่สุดมีอายุ 19 ปี

จากผลการศึกษาแสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.5) เป็นผู้ที่มีอายุมากกว่า 31 ปี ซึ่งเป็นวัยทำงาน ถึงวัยกลางคน ถือได้ว่าเป็นช่วงวัยที่มีการคิด วิเคราะห์ การตัดสินใจที่เป็นเหตุเป็นผล มีประสบการณ์สูง เป็นวัยที่มีการเฝ้ามองไปข้างหน้า และมีอาชีพที่ค่อนข้างแน่นอน และสมรสแล้ว ดังนั้น จึงมีภาระหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อครอบครัว และสร้างหลักฐานให้มั่นคงเพื่อครอบครัว

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ	
ต่ำกว่า 20 ปี	2	1.7	$\bar{X} = 45.4$
20 – 30 ปี	13	10.8	Min = 19
31 – 40 ปี	31	25.8	Max = 70
41 – 50 ปี	35	29.2	
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	39	32.5	
รวม	120	100.00	

สถานภาพ

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรสแล้ว (ร้อยละ 80.0) ผู้ให้ข้อมูลส่วนที่เหลือ (ร้อยละ 20.0) เป็นโสด จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ซึ่งสมรส ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องต่าง ๆ เช่น การวางแผนการใช้ชีวิต ความรับผิดชอบ ภาระหน้าที่ที่เพิ่มขึ้น และค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ซึ่งการดำรงชีวิตโดยเฉพาะการวางแผนเรื่องการใช้จ่ายจะแตกต่างจากคนที่โสด เพราะต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้นในอนาคต (ตาราง 8)

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	24	20.0
สมรส	96	80.0

ที่อยู่อาศัย

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ (ร้อยละ 79.2) โดยผู้ให้ข้อมูลบางส่วนกล่าวว่าตนอาศัยอยู่ในอำเภอรอบนอก แต่ย้ายเข้ามาอยู่ในตัวเมืองเพื่อที่จะมาหางานทำและประกอบธุรกิจ อย่างไรก็ตามผู้ให้ข้อมูลบางส่วนซึ่งเป็นส่วนน้อย (ร้อยละ 20.8) ที่อยู่ต่างจังหวัด คือ จังหวัดลำพูน และจังหวัดลำปาง

จากผลการศึกษาจะพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจากการสอบถามพบว่า ต้องการมาหางานทำและดำเนินธุรกิจส่วนตัว เนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางความเจริญและได้รับการพัฒนาในทุกด้าน ทำให้ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นกลุ่มวัยทำงานต้องใช้รถเพื่อการเดินทาง ซึ่งปัจจุบันการเดินทางในตัวเมืองเชียงใหม่ ต้องเผชิญกับปัญหาการจราจรเนื่องจากจำนวนรถที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ต้องตระหนักถึงภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งแตกต่างจากการจราจรในจังหวัดใกล้เคียง เช่น จังหวัดลำพูนและลำปางที่การจราจรยังไม่มีปัญหามากนัก (ตาราง 9)

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามภูมิภาค

ที่อยู่อาศัย	จำนวน	ร้อยละ
เชียงใหม่	95	79.2
ต่างจังหวัด	25	20.8
รวม	120	100.0

ระดับการศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 53.3) จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี รองลงมา จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือสายอาชีพระดับ ปวช. (ร้อยละ 23.3) มีเพียง จากผลการศึกษาแสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งชี้ให้เห็นว่าในสภาพการณ์ปัจจุบัน ประชาชนที่มีการศึกษาสูงจะสามารถทำงานที่มีรายได้ดีตาม วุฒิการศึกษาและส่งผลให้มีรายได้พอที่จะสามารถซื้อรถยนต์ได้มากกว่าผู้ที่มีการศึกษต่ำ ตลอดจน เป็นผู้ที่เปิดรับข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งส่งผลต่อการยอมรับเอาสิ่งใหม่ ๆ มาใช้ รวมถึงการยอมรับการ เปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์ดังกล่าว ร้อยละ 2.5 และ 0.8 เท่านั้น ที่จบการศึกษาในระดับ ปริญญาโท และระดับปริญญาเอก ตามลำดับ (ตาราง 10)

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า ม.6	5	4.2
ม.6 หรือ ปวช.	28	23.3
ปวส.	14	11.7
ปริญญาตรี	64	53.3
ปริญญาโท	3	2.5
ปริญญาเอก	1	0.8
อื่น ๆ	5	4.2
รวม	120	100.0

อาชีพ

ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 57.5) ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว รองลงมาคือ ประกอบอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 13.3) อาชีพรับราชการ และอื่นๆ เช่น รับจ้าง ตามลำดับ (ร้อยละ 10.8 และ 8.4 ตามลำดับ) ผู้ให้ข้อมูลส่วนที่เหลือจะเป็นผู้ที่ทำงานรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 7.5) มีเพียงร้อยละ 2.5 เท่านั้นที่เป็นพ่อบ้าน

จากผลการศึกษาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวซึ่งอาจใช้รถยนต์ในการเดินทางติดต่อธุรกิจ จึงตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์แบบใช้ น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซ เพราะช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย (ลดต้นทุน) เนื่องจากก๊าซมีราคาถูกกว่าราคาน้ำมันมาก รองลงมาประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาจเนื่องด้วยเกษตรกรต้องใช้รถบรรทุกเพื่อขนสินค้าการเกษตร ซึ่งต้องมีค่าใช้จ่ายที่สูง จึงต้องการลดค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนค่าขนส่ง ส่วนอาชีพรับราชการและอาชีพอื่น ๆ มีการตัดสินใจเปลี่ยนระบบ เนื่องจากการประหยัดค่าใช้จ่ายทั้งในปัจจุบันและอนาคต แม่บ้าน (ตาราง 11)

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ธุรกิจส่วนตัว	69	57.5
เกษตรกร	16	13.3
รับราชการ	13	10.8
รัฐวิสาหกิจ	9	7.5
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	3	2.5
อื่น ๆ (รับจ้าง)	10	8.4
รวม	120	100.0

รายได้

ผู้ให้ข้อมูลเกือบสองในสาม (ร้อยละ 61.7) มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท ผู้ให้ข้อมูลส่วนที่เหลือ ร้อยละ 25.0 และ 11.6 มีรายได้ระหว่าง 20,001 - 30,000 บาท และต่ำกว่า 10,000 บาท และพบว่าผู้ให้ข้อมูลเพียงร้อยละ 1.7 เท่านั้นที่มีรายได้ 30,000 บาทขึ้นไป ผู้ให้โดยรายได้เฉลี่ยของผู้ให้ข้อมูลเท่ากับ 18,391.60 บาท รายได้สูงสุด 35,000 บาท และต่ำสุด 7,000 บาท

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 10,001 - 20,000 บาท ซึ่งถือได้ว่าเป็นระดับรายได้ที่ค่อนข้างสูง เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้ประกอบอาชีพในการทำธุรกิจส่วนตัว ทำให้สามารถรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเปลี่ยนระบบขับเคลื่อนรถยนต์ฯ ได้ ส่งผลให้มีการนำรถมาเปลี่ยนระบบกันเป็นจำนวนมาก ส่วนผู้มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท นั้น จะประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปหรืออาชีพเกษตรกร ทำให้รายได้น้อยและไม่แน่นอน จึงนำรถมาเปลี่ยนระบบขับเคลื่อนฯ เป็นจำนวนน้อย

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน	ร้อยละ	
ต่ำกว่า 10,000 บาท	14	11.6	$\bar{X} = 18,391.6$
10,001 – 20,000 บาท	74	61.7	Min = 7,000
20,001 – 30,000 บาท	30	25.0	Max = 35,000
มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป	2	1.7	
รวม	120	100.0	

จำนวนรถยนต์ครอบครอง (ทั้งหมดในครอบครัวย)

ผู้ให้ข้อมูลมีรถยนต์ในครอบครองสูงสุด 5 คัน ต่ำสุด 1 คัน และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2 คัน ผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 48.3) ที่มีรถยนต์ในครอบครอง จำนวน 1 คัน รองลงมา จำนวน 2 คัน (ร้อยละ 38.3) จำนวน 3 คัน (ร้อยละ 10.8) จำนวน 4 คัน (ร้อยละ 1.6) และมีผู้ให้ข้อมูลเพียง ร้อยละ 0.8 เท่านั้น ที่มีรถยนต์ในครอบครอง จำนวน 5 คัน

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า จำนวนรถยนต์ในครอบครองที่มีสัดส่วนเฉลี่ยอยู่ที่ 2 คัน เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวมากกว่าอาชีพอื่น ๆ ดังนั้น สัดส่วนการใช้และการครอบครองรถยนต์จึงมีมากกว่า 1 คันดังกล่าว

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนรถยนต์ที่ครอบครอง

จำนวนรถยนต์ (คัน)	จำนวน	ร้อยละ	
1	58	48.3	$\bar{X} = 1.68$
2	46	38.3	Min = 1
3	13	10.8	Max = 5
4	2	1.6	
5	1	0.8	
รวม	120	100.0	

จำนวนรถยนต์ที่นำมาเปลี่ยนระบบขับเคลื่อนจากระบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเป็นระบบก๊าซ

ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 59.2) ที่นำรถยนต์มาเปลี่ยนระบบขับเคลื่อนจากระบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเป็นระบบก๊าซจำนวน 1 คัน ส่วนที่เหลือนำมาเปลี่ยนระบบฯ จำนวน 2 คัน ร้อยละ 38.3 และมีเพียงร้อยละ 2.5 เท่านั้น ที่นำมาเปลี่ยนระบบฯ จำนวน 3 คัน

จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความเข้าใจ และตระหนักถึงความจำเป็นในภาวะการใช้น้ำมัน และราคาของน้ำมันในปัจจุบันที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น จึงมีความสนใจและหันมาปรับเปลี่ยนระบบขับเคลื่อนจากระบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบก๊าซกันมากขึ้น

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนรถยนต์

จำนวนรถยนต์ (คัน)	จำนวน	ร้อยละ	
1	71	59.2	$\bar{X} = 1.43$
2	46	38.3	Min = 1
3	3	2.5	Max = 3
รวม	120	100.0	

ส่วนที่ 2 ความสอดคล้องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์แบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซของผู้บริโภค

การศึกษาความสอดคล้องเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์แบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซของผู้บริโภคโดยให้คะแนนการตัดสินใจเปลี่ยนระบบขับเคลื่อนรถยนต์แบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีเหตุมีผล 8 ข้อ ด้านความพอประมาณ 3 ข้อ ด้านความมีภูมิคุ้มกัน 4 ข้อ ด้านความรู้ 4 ข้อ ด้านคุณธรรม 4 ข้อ รวมทั้งสิ้นจำนวน 23 ข้อ ใช้คำถามและมีเกณฑ์ในการวัดไว้ 2 ระดับคือ ถูกกับ ผิด โดยตอบถูกให้ 1 คะแนนตอบผิดให้ 0 คะแนน จากนั้นคะแนนโดยภาพรวมการวัดความพอเพียงนำมาคำนวณหาค่าร้อยละเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

ตอบถูก 1 – 11 ข้อ ได้คะแนนร้อยละ 0 – 49 หมายถึงไม่มีความพอเพียง

ตอบถูก 12 – 18 ข้อ ได้คะแนนร้อยละ 50 – 79 หมายถึง เกือบพอเพียง

ตอบถูก 19 – 23 ข้อ ได้คะแนนร้อยละ 80 – 100 หมายถึง พอเพียง

ความพอเพียงของผู้ให้ข้อมูล

ผลการศึกษาความสอดคล้องเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์แบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซ ตามตาราง 10 พบว่าโดยภาพรวมผู้ให้ข้อมูล จำนวน 120 คน มีความพอเพียง จำนวน 94 คนคิดเป็นร้อยละ 78.3 รองลงมาเกือบพอเพียงจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7 และไม่มีผู้ให้ข้อมูลที่ไม่พอเพียง แสดงให้เห็นว่าผู้ที่ตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์แบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.3) ได้ตัดสินใจสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (ตาราง 15)

ตาราง 15 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตาม เกณฑ์คะแนนความพอเพียง

คะแนนความพอเพียง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ	คะแนนร้อยละ	เกณฑ์
ตอบถูก 19 – 23 ข้อ	94	78.3	80 - 100	พอเพียง
ตอบถูก 12 – 18 ข้อ	26	21.7	50 – 79	เกือบพอเพียง
ตอบถูก 1 – 11 ข้อ	0	0	0 – 49	ไม่มีความพอเพียง
รวม	120	100.0		

เมื่อแยกพิจารณาความพอเพียง ตาม 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ตามตาราง 16 แล้วพบว่า

ความพอประมาณ

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ร้อยละ 59.2 เป็นผู้มีความพอประมาณ รองลงมาร้อยละ 32.5 เกือบพอประมาณ และมีเพียงร้อยละ 8.3 เท่านั้นที่ไม่มีความพอประมาณ

ความมีเหตุผล

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนมาก ร้อยละ 48.3 เป็นผู้มีความมีเหตุผล รองลงมา ร้อยละ 45.0 เกือบมีเหตุผล และมีเพียงร้อยละ 6.7 เท่านั้นที่ไม่มีความมีเหตุผล

ภูมิคุ้มกัน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.0 เป็นผู้มีความภูมิคุ้มกัน รองลงมา ร้อยละ 12.5 เกือบมีความภูมิคุ้มกัน และมีเพียงร้อยละ 2.5 เท่านั้นที่ไม่มีความภูมิคุ้มกัน

ความรู้

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.8 เป็นผู้มีความรู้ รองลงมา ร้อยละ 22.5 เกือบมีความรู้ และมีเพียงร้อยละ 1.7 เท่านั้นที่ไม่มีความรู้

คุณธรรม

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.8 เป็นผู้มีความคุณธรรม รองลงมา ร้อยละ 21.7 เกือบมีความคุณธรรม และมีเพียงร้อยละ 2.5 เท่านั้นที่ไม่มีความคุณธรรม

จากความพอเพียง สามารถแยกตามองค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตาม 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน ความรู้ และ คุณธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่ มีความพอประมาณ คิดเป็นร้อยละ 59.2 ความมีเหตุผล คิดเป็นร้อยละ 48.3 ความมีภูมิคุ้มกัน คิดเป็นร้อยละ 85.0 มีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 75.8 และมีคุณธรรม คิดเป็นร้อยละ 75.8 ทั้งนี้อยู่บนเงื่อนไข 2 ประการ คือ ประการที่ 1 เงื่อนไขความรู้ กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ได้มีการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์แบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการขับเคลื่อนก๊าซ LPG ประกอบกับการวางแผนการใช้เชื้อเพลิงในรถยนต์ได้อย่างเหมาะสมกับอาชีพที่ตนเองมีความจำเป็นจะต้องใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับแผนนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจนกับรัฐบาล ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์แผนบริหารราชการ 4 ปี พ.ศ. 2548 ถึง 2551 ประการที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม คือกลุ่มตัวอย่าง มีความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งเห็นได้จากการตัดสินใจหากอยู่ภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียง จะทำให้เกิดประโยชน์ทั้งตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติได้เป็นอย่างดี แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง มีการเตรียมตัวให้พร้อมต่อการรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ ด้านเศรษฐกิจทั้งภายใน

และภายนอก ซึ่งจะต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างความพอเพียง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ความรู้และคุณธรรม (ตามตาราง 16)

ตาราง 16 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามเกณฑ์คะแนนความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน ความรู้ คุณธรรม

คะแนน	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ	คะแนนร้อยละ	เกณฑ์
ความพอประมาณ				
ตอบถูก 3 ข้อ	71	59.2	100	พอประมาณ
ตอบถูก 2 ข้อ	39	32.5	67	เกือบพอประมาณ
ตอบถูก 1 ข้อ	10	8.3	33	ไม่พอประมาณ
	<u>120</u>	<u>100.0</u>		
ความมีเหตุผล				
ตอบถูก 7-8 ข้อ	58	48.3	80 – 100	มีเหตุผล
ตอบถูก 4-6 ข้อ	54	45.0	50 – 79	เกือบมีเหตุผล
ตอบถูก 1-3 ข้อ	8	6.7	0 – 49	ไม่มีเหตุผล
	<u>120</u>	<u>100.0</u>		
ความมีภูมิคุ้มกัน				
ตอบถูก 4 ข้อ	102	85.0	80 – 100	มีภูมิคุ้มกัน
ตอบถูก 2-3 ข้อ	15	12.5	50 – 79	เกือบมีภูมิคุ้มกัน
ตอบถูก 1 ข้อ	2	2.5	0 – 49	ไม่มีภูมิคุ้มกัน
	<u>120</u>	<u>100.0</u>		

ตาราง 16 (ต่อ)

คะแนน	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ	คะแนนร้อยละ	เกณฑ์
ความรู้				
ตอบถูก 4 ข้อ	91	75.8	80 – 100	มีความรู้
ตอบถูก 2-3 ข้อ	27	22.5	50 – 79	เกือบมีความรู้
ตอบถูก 1 ข้อ	2	1.7	0 – 49	ไม่มีความรู้
	120	100.0		
คุณธรรม				
ตอบถูก 4 ข้อ	91	75.8	80 – 100	มีคุณธรรม
ตอบถูก 2-3 ข้อ	26	21.7	50 – 79	เกือบมีคุณธรรม
ตอบถูก 1 ข้อ	3	2.5	0 – 49	ไม่มีคุณธรรม
	120	100.0		

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความพอเพียง

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลต่อความพอเพียงและองค์ประกอบความพอเพียงในด้านต่าง ๆ จากการเปลี่ยนระบบขับเคลื่อนรถยนต์จากระบบการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเป็นระบบก๊าซ

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลที่น่าสนใจในครั้งนี้ได้แก่ เพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ ที่อยู่อาศัย จำนวนรถยนต์ในครอบครัว จำนวนรถที่นำมาเปลี่ยนระบบขับเคลื่อนจากระบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเป็นระบบก๊าซ และช่วงรายได้ต่อเดือน โดยสถิติที่ใช้ทดสอบความสัมพันธ์ในครั้งนี้ได้แก่ การทดสอบแบบไคสแควร์ (Chi-square)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละคู่พบว่า ณ ระดับนัยสำคัญ (alpha) เท่ากับ 0.05 นั้น ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพอเพียงของผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ปัจจัยด้านอายุ และจำนวนรถทั้งหมดของครอบครัว ซึ่งจะเห็นว่าปัจจัยด้านอายุของผู้ให้ข้อมูลยังมีความสัมพันธ์กับระดับความพอเพียง ณ ระดับนัยสำคัญ เท่ากับ 0.01 ด้วย (ตาราง 17)

ตาราง 17 ค่า Asymp. Sig (2-sided) จากตาราง Chi-Square Test ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและระดับความพอเพียง

ปัจจัยที่นำมาหาความสัมพันธ์กับระดับความพอเพียง	ค่า Asymp. Sig (2- sided)
เพศของผู้ให้ข้อมูล	1.00
อายุของผู้ให้ข้อมูล	0.001***
ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูล	0.846
อาชีพของผู้ให้ข้อมูล	0.587
สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล	0.368
จังหวัดที่อาศัยอยู่ของผู้ให้ข้อมูล	0.356
จำนวนรถทั้งหมดของครอบครัว	0.023**
จำนวนรถทั้งหมดของครอบครัวที่นำมาเปลี่ยนระบบขับเคลื่อน	0.989
รายได้ต่อเดือนของผู้ให้ข้อมูล	0.366

หมายเหตุ: ** หมายถึง มีความสัมพันธ์กัน ณ ที่ระดับนัยสำคัญ (Alpha = 0.05)

*** หมายถึง มีความสัมพันธ์กัน ณ ที่ระดับนัยสำคัญ (Alpha = 0.01)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลต่อองค์ประกอบของความพอเพียงด้านต่าง ๆ

เพื่อทดสอบว่าปัจจัยส่วนบุคคลใดมีความสัมพันธ์ต่อองค์ประกอบของความพอเพียงในแต่ละด้าน จึงใช้สถิติ Chi - Square Test เช่นเดียวกับการทดสอบหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความพอเพียง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลกับองค์ประกอบความพอเพียงด้านต่าง ๆ โดยการทดสอบ ณ ระดับนัยสำคัญ (alpha) เท่ากับ 0.05 พบว่า

1. ด้านความพอประมาณ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อองค์ประกอบความพอเพียงด้านความพอประมาณ มีเพียงปัจจัยเดียว คือ จำนวนรถของครอบครัว (ซึ่งค่า Asyp. Sig (2 - sided) มีค่าเท่ากับ 0.000 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน ณ ระดับนัยสำคัญ เท่ากับ 0.01 อีกด้วย)

2. ด้านความมีเหตุผล

ไม่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบความพอเพียง
ด้านความมีเหตุผล

3. ด้านความมีภูมิคุ้มกัน

ไม่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบความพอเพียง
ด้านความมีภูมิคุ้มกัน

4. ด้านความรู้

ไม่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบความพอเพียง
ด้านความรู้

5. ด้านคุณธรรม

ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบความพอเพียง ด้าน
คุณธรรม ได้แก่ อายุของผู้ให้ข้อมูล (โดยมีความสัมพันธ์กัน ณ ระดับนัยสำคัญ เท่ากับ 0.01 ด้วย)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าปัจจัยด้านอายุของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับความ
พอเพียงและสัมพันธ์ในองค์ประกอบของความมีคุณธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุ
มากจะคำนึงถึงการช่วยเหลือคนพิการและการประหยัดพลังงานของประเทศชาติ ส่วนปัจจัยด้านจำนวน
รถทั้งหมดในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความพอเพียง และสัมพันธ์ในองค์ประกอบของความ
พอประมาณ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีรถหลายคันจะตัดสินใจนำรถมาเปลี่ยนระบบการ
ขับเคลื่อน โดยคำนึงถึงการใช้พลังงาน และค่าใช้จ่าย

ตาราง 18 ค่า Asymp. Sig (2-sided) จากตาราง Chi-Square Test ในการทดสอบความสัมพันธ์
ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับองค์ประกอบความพอเพียงด้านต่าง ๆ

ปัจจัยส่วนบุคคล	องค์ประกอบความพอเพียง				
	ความ พอประมาณ	ความมี เหตุผล	ความมี ภูมิคุ้มกัน	ความรู้	คุณธรรม
เพศของผู้ให้ข้อมูล	0.325	0.763	0.325	0.829	0.223
อายุของผู้ให้ข้อมูล	0.493	0.867	0.709	0.973	0.001***
ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูล	0.078	0.755	0.702	0.704	0.938
อาชีพของผู้ให้ข้อมูล	0.555	0.541	0.814	0.892	0.531
สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล	0.946	0.615	0.639	0.751	0.584
จังหวัดที่อาศัยอยู่ของผู้ให้ข้อมูล	0.504	0.711	0.617	0.747	0.584
จำนวนรถทั้งหมดของครอบครัว	0.000***	0.502	0.146	0.810	0.929
จำนวนรถทั้งหมดที่นำมาเปลี่ยนระบบ	0.963	0.789	0.996	0.718	0.977
รายได้ต่อเดือนของผู้ให้ข้อมูล	0.306	0.633	0.725	0.877	0.966

หมายเหตุ: ** หมายถึง มีความสัมพันธ์กัน ณ ที่ระดับนัยสำคัญ (Alpha = 0.05)

*** หมายถึง มีความสัมพันธ์กัน ณ ที่ระดับนัยสำคัญ (Alpha = 0.01)

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ความสอดคล้องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยระบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และศึกษาความสอดคล้องของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์แบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ โดยวิธีการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณกับกลุ่มประชากรที่ศึกษาโดยวิธีการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ทราบถึงแนวคิดของบุคคล รวมทั้งรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สรุปผลการวิจัย

1. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการศึกษา พบว่าแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นแนวคิดภายใต้หลักธรรม ดังพระราชปณิธาน ความว่า “...เราจะครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม...” ที่ทรงเกิดจากการที่ได้รับการเลี้ยงดูและการปลูกฝังความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนามาตั้งแต่ครั้งยังทรงพระเยาว์จากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และต่อมาพระองค์ทรงศึกษาธรรมและปฏิบัติพระองค์ที่ทรงเป็นแบบอย่าง ทั้งทรงนำหลักการปฏิบัติสู่การทรงงาน พระราชกรณียกิจที่ไฝ่ธรรม เช่น ทรงผนวช ใฝ่พระทัยในการเรียนรู้สนทนาปรัชญาธรรมทางพระพุทธศาสนาจากพระอาจารย์ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ทรงพระราชนิพนธ์ พระมหานก ซึ่งเป็นวรรณคดีพุทธศาสนาเรื่องสำคัญ จากนั้นทรงนำแนวคิดเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาบ้านเมืองมาโดยตลอด นับตั้งแต่ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการ ด้านการเมืองการปกครอง ซึ่งเห็นได้ว่าทรงนำแนวคิดภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียงแก้ไขปัญหามานานโดยเฉพาะในช่วงวิกฤติได้เป็นอย่างดี อาทิเช่น เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เหตุการณ์ 20 พฤษภาคม 2535 และเหตุการณ์วิกฤติทางเศรษฐกิจเมื่อปี 2540

2. การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากการศึกษา พบว่า การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เริ่มจากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน ความรอบรู้ และการมีคุณธรรม มาเป็นหลักในการทรงงานซึ่งเห็นได้จากการทรงงานในโครงการพระราชดำริฯ รวมทั้งการทรงใช้ปกครองและการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด จากนั้น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ขอพระราชทานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากหลายสาขาวิชามาร่วมกันประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และได้ดำเนินการกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตอัญเชิญพระราชปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายวางแผนปฏิบัติการในทุกระดับและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯพระราชทานพระบรมราชานุญาต เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 ปัจจุบันมีการขับเคลื่อนและน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในระดับประเทศ ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) จนถึงแผนฯฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) อย่างเชื่อมโยง และครอบคลุม ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกันประชาชนสามารถนำมาประพุดิ ปฏิบัติ ได้ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และประเทศ ภายใต้กรอบแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนให้ดำเนินไปในทางสายกลาง เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ บนความพอเพียง ซึ่งหมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการดำเนินการทุกขั้นตอน ก่อนที่จะตัดสินใจในทุกกรณี ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ ได้ชี้ให้เห็นว่า ประชาชนได้น้อมนำเอาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์และปรับใช้กับตนเองได้อย่างชัดเจน ถึงแม้ว่าการศึกษาครั้งนี้จะเป็นการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเพียงกรณีเดียว คือการตัดสินใจเปลี่ยน ระบบการขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยระบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ แต่ผลการศึกษาพบว่าประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูงและนำสู่การสร้างภูมิคุ้มกันจากผลกระทบที่อันจะเกิดขึ้นให้กับตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ ซึ่งคาดว่าจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกรณีอื่น ๆ ได้อีกต่อไป

3. ความสอดคล้องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์ จากแบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษา พบว่า ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากร ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย โดยส่วนมากอยู่ในช่วงอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป โดยมีอายุเฉลี่ย 45 ปี และมีสถานภาพสมรสแล้วเป็นส่วนใหญ่ และส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมในจังหวัดเชียงใหม่ และมากกว่าครึ่งมีการศึกษาระดับปริญญาตรี มากกว่าครึ่งมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว โดยมีรายได้เฉลี่ย 18,392 บาทต่อเดือนและโดยที่ส่วนใหญ่มีรถยนต์ครอบครองจำนวน 1 คัน โดยให้คะแนนการตัดสินใจเปลี่ยนระบบขับเคลื่อนรถยนต์แบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซ โดยใช้คำถามและมีเกณฑ์การวัดให้คะแนน จากนั้นคะแนนโดยภาพรวมวัดความพอเพียงนำมาคำนวณหาค่าร้อยละเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด จากกลุ่มประชากรที่ศึกษา จำนวน 120 คน ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความประมาณ 3 ข้อ ด้านความมีเหตุผล 8 ข้อ ด้านความมีภูมิคุ้มกัน 4 ข้อ ด้านความรู้ 4 ข้อ ด้านคุณธรรม 4 ข้อ รวมทั้งสิ้นจำนวน 23 ข้อ ใช้คำถามและมีเกณฑ์ในการวัดไว้ 2 ระดับคือ ถูก กับ ผิด ถ้าตอบถูก ให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน ผลการศึกษาความสอดคล้องเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มประชากรที่ศึกษาจำนวน 120 คน ในการตอบแบบสอบถามจำนวน 23 ข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.3) ตอบถูกอยู่ในช่วงคะแนนร้อยละ 80 – 100 เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้อยู่ในระดับพอเพียงและรองลงมา ร้อยละ 22.5 อยู่ในระดับเกือบพอเพียง และไม่มีผู้ให้ข้อมูลที่อยู่ในระดับไม่พอเพียงเลย

เมื่อแยกพิจารณาออกเป็น 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน ความรู้ และคุณธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่ มีความพอประมาณ คิดเป็นร้อยละ 59.2 ความมีเหตุผล คิดเป็นร้อยละ 48.3 ความมีภูมิคุ้มกัน คิดเป็นร้อยละ 85.0 มีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 75.8 และมีคุณธรรม คิดเป็นร้อยละ 75.8 ทั้งนี้อยู่บนเงื่อนไข 2 ประการ คือ ประการที่ 1 เงื่อนไขความรู้ กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ได้มีการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์แบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการขับเคลื่อนก๊าซ LPG ประกอบกับการวางแผนการใช้เชื้อเพลิงในรถยนต์ได้อย่างเหมาะสมกับอาชีพที่ตนเองมีความจำเป็นจะต้องใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับแนวนโยบายการแก้ไขปัญหาคาใจความยากจนกับรัฐบาล ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์แผนบริหารราชการ 4 ปี พ.ศ. 2548 ถึง 2551 ประการที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม คือกลุ่มตัวอย่าง มีความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งเห็นได้ว่า การตัดสินใจหากอยู่ภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียง จะทำให้เกิดประโยชน์ทั้งตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติได้เป็นอย่างดี แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง มีการเตรียมตัวให้พร้อมต่อการรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ ด้านเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอก ซึ่งจะต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างความพอเพียง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ความรู้และคุณธรรม

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลกับระดับความพอเพียง โดยปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ที่อยู่อาศัย ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนรถยนต์ที่ครอบครอง และจำนวนรถยนต์ที่นำมาเปลี่ยนระบบ พบว่า อายุของผู้ให้ข้อมูลและจำนวนรถของครอบครัวยังมีความสัมพันธ์กับระดับความพอเพียงที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลอื่นนอกจากนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับความพอเพียงเลย

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลกับองค์ประกอบความพอเพียงด้านต่าง ๆ โดยองค์ประกอบความพอเพียง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน ความรู้ และคุณธรรม พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และ 0.01 ได้แก่ จำนวนรถของครอบครัวยังมีความสัมพันธ์กับความพอประมาณ และอายุของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับความมีคุณธรรม สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบความพอเพียงเลย

อภิปรายผล

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นแนวคิดภายใต้หลักธรรม เป็นหลักการดำรงชีวิตที่ตกผลึกจากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีประสบการณ์ในการพัฒนาประเทศ ทรงเข้าพระราชหฤทัยในคนไทย สังคมไทย ทรงรู้จักภูมิประเทศของไทยทั้งหมด รวมถึงประสบการณ์ส่วนพระองค์ในการพัฒนาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และพระองค์ทรงตกผลึกทางความคิดว่า หลักคิด หลักปฏิบัติ และหลักการดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงเหมาะสมกับคนไทยมากที่สุด ดังที่ ปรียานุช พิบูลสราวุธ (2549: 30 – 34) หัวหน้าโครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้กล่าวถึงหลักเศรษฐกิจพอเพียง ว่า จากพระปฐมบรมราชโองการที่เป็นพระราชสัจยาสัญญาในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ พระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พุทธศักราช 2493 ความว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” คือต้นกำเนิดของหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพราะความเป็นธรรม คือ ความสมดุล เพื่อประโยชน์สุข คือการมีทั้งประโยชน์ด้วยและมีความสุขด้วย คือ สุขทั้งกายและทางใจต้องไปด้วยกัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเน้นเสมอว่าถ้าเอาแต่ประโยชน์แต่ไม่เกิดความสุขก็ไม่ได้ แห่งมหาชนชาวสยาม ประโยคนี้เป็นตัวตัดสินว่าหากทำอะไรก็ตามแต่ ถ้าคนส่วนใหญ่ในประเทศได้รับผลประโยชน์ มีความสุข ก็สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ขณะเดียวกัน หลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียงมีพื้นฐานความคิดมาจากพระพุทธศาสนา คือมองทุกอย่างในโลกล้วนเป็นอนิจจัง มีการ

เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การเตรียมตัวและเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ตามแนวทางพุทธศาสนา คือการให้ทาน การรักษาศีล การตั้งจิต ตั้งมั่นหรือมีสมาธิในการดำเนินกิจกรรมต่างๆและการพัฒนาปัญญาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้รู้เท่าทัน จากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงปฏิบัติพระองค์มาโดยตลอด ทรงนำหลักคิด หลักปฏิบัติมาทรงงานโดยใช้หลักการ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การพัฒนาต้องเป็นไปตามขั้นตอน การพึ่งตนเอง การส่งเสริมความรู้และเทคนิควิชาการสมัยใหม่ที่เหมาะสม การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ การส่งเสริมและปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม และได้ทรงพระราชทานแก่ประชาชนชาวไทยมาโดยตลอด ซึ่งประชาชนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษากลุ่มประชากรจำนวน 120 คน พบว่า ผลความสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจ เมื่อแยกพิจารณาออกเป็น 3 ช่วง 2 เดือน ได้แก่ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน การมีความรู้ และการมีคุณธรรม พบว่า การมีภูมิคุ้มกันของกลุ่มประชากรอยู่ในระดับสูงกว่าองค์ประกอบอื่น ซึ่งถือว่าการเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น การขึ้นราคาของน้ำมันเชื้อเพลิงที่ส่งผลกระทบต่อรายจ่ายของตนเองและครอบครัว เนื่องจาก สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสถานะเศรษฐกิจที่ไม่สามารถควบคุมได้ รongลงมา คือ การที่มีความรู้ด้าน ซึ่งหมายถึงการมีความรู้ด้านการประหยัดพลังงาน การใช้อย่างปลอดภัย โดยมีการตัดสินใจอย่างรอบคอบ และระมัดระวัง อีกทั้งมีความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณธรรมที่จะป้องกันมลพิษ และสิ่งแวดล้อมรวมทั้งการใช้สินค้าที่ผลิตได้ในประเทศแทนการนำเข้าน้ำมัน รวมทั้งความพอประมาณในด้านรายได้ ค่าใช้จ่ายของตนเอง และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างถูกต้อง ส่วนการมีเหตุผลในการตัดสินใจอยู่ในระดับต่ำกว่าทุกองค์ประกอบอื่น ซึ่งเมื่อพิจารณาจากปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า รายได้เฉลี่ยของกลุ่มประชากรที่ศึกษา อยู่ในระหว่าง 18,391 บาท แต่ค่าใช้จ่ายในการติดตั้งก๊าซ LPG ในปัจจุบันอยู่ในระหว่างราคา 17,000 – 20,000 บาท ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับสูงถ้าเทียบกับรายได้เฉลี่ย ดังนั้นอาจเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจภายใต้องค์ประกอบการมีเหตุผลที่อยู่ในระดับต่ำกว่าองค์ประกอบอื่น ซึ่งแนวทางในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมและมีการตัดสินใจมากขึ้น ภาครัฐควรให้การส่งเสริมสนับสนุนการลดค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการติดตั้งก๊าซ อาจเป็นการลดภาษีด้านวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่มองโลกเชิงระบบที่มีลักษณะพลวัต มิใช่แต่จะคำนึงถึงเหตุการณ์และผลในปัจจุบันเท่านั้น แต่จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ (scenario) ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตภายใต้ข้อจำกัดของความรู้ที่มีอยู่ (bounded rationality) และสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้พอเพียงที่จะสามารถพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง

ต่าง ๆ ได้กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ระดับของความพอประมาณต้องครอบคลุมมิติการจัดการความเสี่ยง (risk management) เชิงพลวัต (dynamic) จึงจะนับได้ว่าเป็นระดับพอเพียงที่สมบูรณ์ ซึ่งการเตรียมตัวให้พร้อมต่อการรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่างๆ อย่างเป็นขั้นเป็นตอนก่อนการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยระบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพิบูล ติปะปาล (อ้างใน นพพร ประยูรวงศ์, 2541: 35-37) ได้อธิบายถึงกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภคว่า คือ ลำดับขั้นตอน ของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้กระทำเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการเหล่านี้ ผู้รับบริการหรือผู้บริโภคจะนำมาใช้ในการแสวงหาข้อมูลเพื่อช่วยในการตัดสินใจในการซื้อหรือขอรับบริการจากผู้ให้บริการกระบวนการต่าง ๆ จะมีลำดับ มีขั้นตอนต่าง ๆ และเพื่อเป็นการได้ข้อมูลที่สามารถจะช่วยตอบสนองได้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และจะได้มีระเบียบขั้นตอนในการศึกษากระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภค เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนในการดำเนินงานของผู้ให้บริการหรือผู้ประกอบการ ขณะเดียวกัน Kotle, Philip (2003) อธิบาย กระบวนการตัดสินใจซื้อ ว่าหลังจากที่ทราบถึงปัจจัยที่กระทบต่อผู้ซื้อ ทำให้ทราบว่า ผู้บริโภคทำการตัดสินใจซื้ออย่างไร โดยประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือการตระหนักถึงความต้องการ การเสาะหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมหลังการซื้อ

ขณะเดียวกัน การตัดสินใจที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้เกิดประโยชน์ทั้งตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติได้เป็นอย่างดี ซึ่งจากการศึกษากลุ่มประชากรพบว่า มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวอยู่ในระดับสูง หมายถึง มีการเตรียมตัวให้พร้อมต่อการรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ ด้านเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอก สอดคล้องกับแนวคิดของ สุเทพ สุวีรางกูร (2550) ที่ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงแนวพุทธ ว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นหลักการดำเนินชีวิตทางสายกลาง มีพอประมาณ มีเหตุผล มั่นคงยั่งยืน เป็นการบริหารจัดการทรัพยากร ทรัพยากรสมบัติหรือสิ่งต่าง ๆ ทั้งหลายที่มีอยู่อย่างถูกต้อง พอดี พอประมาณ ประหยัด โปร่งใส มีประสิทธิภาพประสิทธิผล เพื่อให้อยู่ได้ก้าวหน้าอย่างมั่นคงต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกทางสังคม เป็นหลักการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องพอดีมีความสุขของประชาชนทุกระดับชั้น ให้เป็นอยู่ และเป็นไปอย่างพอประมาณ มีเหตุผล พึงตนเองได้ มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์การเปลี่ยนแปลงของสิ่งทั้งหลาย

ดังนั้น หากประชาชนมีการตัดสินใจ และดำเนินชีวิตภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ก็เป็นส่วนหนึ่งในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ซึ่งทิศทาง และแนวทางในการพัฒนาประเทศในระยะ 10 – 15 ปี ข้างหน้าตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพที่ยั่งยืน ที่ต้องมีการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพ และมีภูมิคุ้มกันที่

พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง มีการจัดการ คุ้มครองฐานทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนเพื่อผลประโยชน์ต่อคนรุ่นอนาคต ซึ่งการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์แบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการขับเคลื่อนก๊าซ LPG ก็เป็นส่วนหนึ่งในการมีส่วนร่วมการวางแผนการพัฒนาประเทศ เห็นได้ชัดเจนจากการเปรียบเทียบการใช้น้ำมันเบนซินกับก๊าซ LPG ดังเช่นราคาน้ำมันเบนซิน 95 ราคา 30.19 บาท (ราคา ณ 18 ก.ค. 2549) จำนวน 43 ลิตร เป็นเงิน 1,298.17 บาท สามารถใช้ระยะเดินทางได้ 440 กิโลเมตร ขณะเดียวกันหากใช้ก๊าซ LPG จำนวนปริมาณเท่ากัน แต่ราคาก๊าซมีราคา 9.50 บาท ระยะทางในการเดินทาง 439 กิโลเมตร จะมีค่าใช้จ่ายเพียง 408.50 บาท ดังนั้น หากประชาชนหันมาปรับเปลี่ยนการใช้พลังงานทดแทน จะสามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายของตนเอง และประเทศชาติได้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

1. ภาครัฐควรให้การสนับสนุนการพัฒนาความรู้ในการใช้พลังงานเชื้อเพลิงทดแทน ซึ่งเป็นพลังงานภายในประเทศ ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแก่ทุก ๆ ฝ่าย ทั้งฝ่ายวิชาการ ฝ่ายการเมือง ฝ่ายกฎหมาย และที่สำคัญที่สุดคือประชาชน ให้มีความเข้าใจในการใช้เชื้อเพลิงพลังงานทดแทนอย่างจริงจัง รวมถึงการให้ความรู้แก่นักเรียน นักศึกษา ซึ่งจะเป็นตัวแทนในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้พลังงานทดแทน และปลูกฝังให้เยาวชนช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทั้งในปัจจุบัน และอนาคต
2. ภาครัฐควรส่งเสริมให้นักธุรกิจ มีการดำเนินธุรกิจสถานีบริการ และสถานที่ติดตั้งก๊าซ ให้ครอบคลุมทุกจังหวัด เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับประชาชนได้อย่างเพียงพอ
3. เนื่องจากปัจจุบันราคาน้ำมัน และก๊าซมีราคาสูงขึ้น อีกทั้งยังมีแนวโน้มจะสูงขึ้น เนื่องจากก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงที่มีโอกาสสูญสิ้น และหมดไป ดังนั้นพลังงานทดแทนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ และรัฐบาลควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ผลผลิตทางการเกษตรจากพืช ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะสามารถช่วยลดการใช้พลังงานธรรมชาติได้อีกส่วนหนึ่ง ในรูปของเอทานอล และไบโอดีเซล จากอ้อย มันสำปะหลัง ถั่วเหลือง สบู่ดำ ปาล์มน้ำมัน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาถึงความสอดคล้องของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยระบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบใช้ก๊าซของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นประโยชน์ จึงควรมีการศึกษาในเรื่องผลกระทบที่เกิดจากการใช้ระบบก๊าซ ทั้งด้านระบบเครื่องยนต์ และด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและการพัฒนาประเทศต่อไป

2. เนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางการพัฒนาในหลายด้าน รวมทั้งเป็นเมืองท่องเที่ยว การเดินทางสัญจรของประชากรมีหลายวิธี ได้แก่ รถโดยสาร (รถแดง) รถสามล้อเครื่อง รถโดยสารประจำทาง (รถเมย์) จึงมีความต้องการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะรถโดยสาร (รถแดง) ซึ่งภาครัฐและภาคเอกชนมีการรณรงค์การประหยัดน้ำมัน การรณรงค์ลดมลพิษทางอากาศ ดังนั้น ควรมีการศึกษากับกลุ่มประชากรผู้ขับขี่รถโดยสาร (รถแดง) ในการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบก๊าซ เพื่อหาแนวทางในการลดภาวะการใช้น้ำมันและช่วยลดปริมาณมลพิษที่ปล่อยมาจากไอเสียรถยนต์ โดยเฉพาะปริมาณควันดำ ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาปริมาณควันดำสูง เนื่องจากก๊าซ LPG มีคาร์บอนน้อยกว่าเชื้อเพลิงชนิดอื่น และมีคุณสมบัติเป็นก๊าซ ทำให้การเผาไหม้สมบูรณ์มากกว่าเชื้อเพลิงชนิดอื่น ซึ่งทำให้ลดปัญหาลดมลพิษทางอากาศได้

บรรณานุกรม

- กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. 2546.
กรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ:
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. 2549. “วิกฤตการณ์เศรษฐกิจ.” 2007.
[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.pantown.com/board.php?id=7268&area=1&name=board1&topic=181&action=view> (20 ธันวาคม 2549).
คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. 2547ก. การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
_____. 2547ข. นานาคำถามเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ:
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
_____. 2547ค. เศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
_____. 2547ง. อันเนื่องมาจากพระราชดำริ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย. 2550. รายงานการพัฒนาดนของประเทศไทย
ไทย ปี 2550 เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาดน. กรุงเทพฯ: โครงการ.
ดาราพร วงศ์วิจิตร. 2544. พฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อเนื้อสุกรของผู้บริโภคจากตลาดเมืองใหม่
และบริษัทโอของเชียงใหม่ จำกัด. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
ธันวา จิตต์สงวน. 2547. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงระดับจุลภาค: ชีดี-รวมประกอบการ
สอนวิชา พก 521 เศรษฐกิจพอเพียง. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้. (ชีดีรวม).
นพพร ประยูรวงศ์. 2541. การศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อน้ำมันพืชของผู้บริโภคใน
เขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
บรรจบ บรรณรุจิ และ น้ำเพชร สายบุญเรือง. 2549. “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับพระราช
กรณียกิจด้านการศาสนา: เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวกับความอยู่ดีมีสุขในสังคมไทย”. วารสารราชบัณฑิตยสถาน. 31 (2).
ประจักษ์ สุกประเสริฐ. 2531. รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ปรียานุช พินุลสราวุธ. 2548. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- _____. 2549. “อยู่อย่างสมดุลเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง”. ประชาคมวิจัย [ระบบออนไลน์] แหล่งข้อมูล http://rescom.trf.or.th/display/index.php?id_colum=974. (5 พฤศจิกายน 2549).
- ปิยนาด นูนาค. 2550. “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ พระมหาธรรมิกราชจอมปราชญ์แห่งแผ่นดิน : เอกสารประกอบคำบรรยายในการประชุมสำนักธรรมศาสตร์และการเมือง ราชบัณฑิตยสถาน เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2549.” วารสารราชบัณฑิตยสถาน 32 (3).
- พงษ์พันธ์ ชมภูเพชร. 2549. คู่มือการติดตั้งก๊าซรถยนต์ NGV และ LPG. นนทบุรี: โปรเฟสชันแนล เซ็นเตอร์.
- พิมพ์า ชินเมธิพิทักษ์. 2546. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออูมิเนียมเส้นหน้าตัดของผู้ค้าส่ง (ยี่ปี่ว) ในเขตกรุงเทพมหานคร. เชียงราย: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- พิษณุ จงสถิตวัฒนา. 2542. การบริหารการตลาด การวิเคราะห์ กลยุทธ์และการตัดสินใจ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภาคินวัฒน์ สุทธิสุข. 2549. เศรษฐกิจพอเพียงกับวิถีชีวิตของมุสลิมในบ้านห้วยฝาย อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ภัทรพร สิริกาญจน. 2549. “คนดี ตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในเอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับความอยู่ดีมีสุขในสังคมไทย”. วารสารราชบัณฑิตยสถาน 31 (2).
- ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา. 2543. พระมหาชนก. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2539. เกษมราษฎร์กรัยย์ผดุงศาสน์รุ่งเรืองอีสาน. มหาสารคาม: โรงพิมพ์เคื่อนตุลา.
- ศรีสุรางค์ ทินะกุล, สมจิตต์ รัตนอุดมโชค, ทรงศักดิ์ นิธิปรีชา, สมศักดิ์ เทศสวัสดิ์วงศ์ และ เวชชัย สังข์สาย. 2542. การคิดและการตัดสินใจ กลุ่มสถาบันราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ: บริษัทเรีรด์เวฟ เอ็ดดูเคชั่น.

- ศุภวุฒิ สายเชื้อ. 2546. “เศรษฐกิจฐานร้อน”. กรุงเทพฯธุรกิจ (7 กรกฎาคม) [ระบบออนไลน์]
แหล่งที่มา <http://www.bangkokbiznews>. (19 กันยายน 2549).
- สมบัติ จำปาเงิน. 2542. **รัชกาลที่ 9 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช**.
กรุงเทพฯ: 2020 เวิลด์ มีเดีย.
- สมศรี จินะวงษ์. 2544. “การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและการกระจาย
รายได้ในชุมชน ที่ใช้แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง”. วารสารวิธีวิทยาการวิจัย 16:
350 – 357.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. 2549. “สู่หนึ่งทศวรรษหลังวิกฤติเศรษฐกิจ: ได้เรียนรู้และ
ปรับปรุงอะไรบ้าง” **ประชาชาติธุรกิจ**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.weopenmind.com>. (8 พฤศจิกายน 2550).
- สำนักงานปกครองจังหวัดเชียงใหม่. 2549. **จำนวนประชากรจังหวัดเชียงใหม่ปี 2548**.
[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http://www.chiangmaipoc.net/webeng/webchiangmai/
population.html](http://www.chiangmaipoc.net/webeng/webchiangmai/population.html) (10 กันยายน 2549).
- สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ. 2548. **พลังแห่งแผ่นดิน นวมินทรมหาราช**. กรุงเทพฯ:
อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. 2548. “สรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรี วันที่ 19 เมษายน 2548 เรื่อง
มาตรการเร่งรัดประหยัดพลังงาน”. [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา [http://www.thaigov.
go.th/index.aspx?pageid=451&parent=0&directory=1781&pagename=content
20&directory2=1781](http://www.thaigov.go.th/index.aspx?pageid=451&parent=0&directory=1781&pagename=content20&directory2=1781). (25 เมษายน 2549).
- _____. 2549. “สรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรี วันที่ 16 พฤษภาคม 2549 เรื่อง
มาตรการภาษีสรรพสามิตสนับสนุนการนำรถยนต์ไปติดตั้งชุดอุปกรณ์ที่ใช้ก๊าซ
ธรรมชาติ (NGV-Retrofit)”. [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา [http://www.thaigov.go.th/
index.aspx?pageid=451&parent=0&directory=1781&pagename= content20&directory2
=1781](http://www.thaigov.go.th/index.aspx?pageid=451&parent=0&directory=1781&pagename=content20&directory2=1781). (24 กุมภาพันธ์ 2550).
- สุเมธ ตันติเวชกุล. 2549. **ใต้เบื้องพระยุคลบาท**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- สุเทพ สุวีรางกูร. 2550. “เศรษฐกิจพอเพียงแนวพุทธ” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
[http://www.mbu.ac.th/ index.php? option=com-content&task=view&id=483](http://www.mbu.ac.th/index.php?option=com-content&task=view&id=483).
(24 ตุลาคม 2550).

- องค์การบริหารปกครองส่วนท้องถิ่น. 2550. “รักษ์โลก...หยุดโลกร้อนด้วยชีวิตพอเพียง”.
[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http:// www.tj.co.th/optnews/modules/articles/article](http://www.tj.co.th/optnews/modules/articles/article).
(29 กันยายน 2550).
- อรสุดา เจริญรัต. 2544. **วรรณกรรมปริทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**.
กรุงเทพฯ: คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อ้างถึงใน ภาคินวัฒน์ สุทธิสุข. 2549.
เศรษฐกิจพอเพียงกับวิถีชีวิตของมุสลิมในบ้านห้วยฝาย อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่.
เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- อัศวรัตน์ โอสถานุเคราะห์. 2549. **ตามรอยบาทพระราชชนนี**. กรุงเทพฯ: ร่วมด้วยช่วยกัน.
- อาคม ไชยศร. 2550. “เรือ ต.992-ต.993 เกลิมพระเกียรติ80 พรรษา”. **คมชัดลึก** กันยายน: 21.
- อัมมาร สยามวาลา. 2549. “วิกฤตการณ์เศรษฐกิจ.” 2007. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://www.pattanitoday.com/htm/modules.php?name=News&file=print&sid=314> (20
ธันวาคม 2549)
- Australian Natural Gas Vehicles Council. 1997. “The Natural Energy” **Newsletter of the
ANGVC Issue. 2(October)**.
- Kotler. Philip. 2003. **Marketing Management**. Millenium Ed. New Jersey: Prentice Hall.

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

ในการศึกษาเรื่อง “ความสอดคล้องของเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์แบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่” ในการศึกษาค้างนี้ จะใช้แบบสอบถามในการจัดเก็บข้อมูล โดยจะแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความสอดคล้องเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์แบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่า ม.6

☐ ม.6 หรือ ปวช.

☐ ปวส.

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก

☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

4. อาชีพ

☐ เกษตรกร

☐ ข้าราชการ

☐ รัฐวิสาหกิจ

☐ ธุรกิจส่วนตัว

☐ พ่อบ้าน/แม่บ้าน

☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

5. สถานภาพ สมรส

☐ โสด☐ สมรส☐ หย่า / แยกกันอยู่ / หม้าย

6. ที่อยู่อาศัย จังหวัด.....

7. จำนวนรถยนต์ที่อยู่ในครอบครัวยุ่ของท่าน.....คัน

8. จำนวนรถที่นำมาเปลี่ยนระบบขับเคลื่อนจากระบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเป็นระบบก๊าซ.....คัน

9. รายได้ต่อเดือน.....บาท

ส่วนที่ 2 ความสอดคล้องเศรษฐกิจพอเพียงกับการตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์
แบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

การตัดสินใจ	ความคิดเห็น	
	ใช่	ไม่ใช่
การที่ท่านตัดสินใจเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์จากระบบใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็นระบบการใช้ก๊าซ เพราะว่า- <u>ความพอประมาณ</u> 1. ท่านเห็นว่าท่านมีรายได้เพียงพอที่จะนำมาจ่ายค่าเปลี่ยนระบบขับเคลื่อนรถยนต์ 2. ท่านเห็นว่าการเปลี่ยนระบบขับเคลื่อนรถยนต์เป็นการแสดงถึงความรอบคอบในการใช้จ่ายเงิน 3. ท่านเห็นว่าการใช้ระบบขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยก๊าซเป็นการพอประมาณทั้งด้านค่าใช้จ่าย, การใช้พลังงาน และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่		

การตัดสินใจ	ความคิดเห็น	
	ใช่	ไม่ใช่
ความมีเหตุผล		
4. ท่านเห็นว่าควรมีการเตรียมตัวรับสถานการณ์น้ำมันขาดแคลนในอนาคต		
5. ท่านเห็นว่าบริษัทเชียงใหม่ยานยนต์เซอร์วิส จำกัด ให้บริการปรับเปลี่ยนระบบขับเคลื่อนด้วยสินค้ามีคุณภาพ		
6. ท่านเห็นว่าบริษัทเชียงใหม่ยานยนต์เซอร์วิส จำกัด ให้บริการปรับเปลี่ยนระบบขับเคลื่อนด้วยราคายุติธรรม-		
7. ท่านเห็นว่า การเปลี่ยนมาใช้ระบบขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยก๊าซจะทำให้ท่านจ่ายค่าเชื้อเพลิงที่เป็นก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG) น้อยกว่าค่าน้ำมันเบนซินหรือน้ำมันดีเซล		
8. ท่านเห็นว่าสถานที่ติดตั้งระบบขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยก๊าซ (บริษัทเชียงใหม่ยานยนต์เซอร์วิส จำกัด) มีการคมนาคมสะดวก ง่ายต่อการเดินทาง และมีความรวดเร็วในการให้บริการ		
9. ท่านเห็นว่าสถานให้บริการก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG) มีความเพียงพอและสะดวกในการบริการ		
10. ท่านเห็นว่าบริษัทเชียงใหม่ยานยนต์เซอร์วิส จำกัด มีการส่งเสริมการขายที่ดี โดยมีบริการหลังการขายและแนะนำวิธีการใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม		
11. ท่านเห็นว่า การมีรัฐบาลส่งเสริมให้มีการลดภาษีรถยนต์ให้ผู้ใช้ระบบขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยก๊าซเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านตัดสินใจเปลี่ยนระบบขับเคลื่อนรถยนต์ของท่าน		
การมีภูมิคุ้มกันที่ดี		
12. ท่านเห็นว่าค่าใช้จ่ายในการใช้ก๊าซ LPG ต่อเดือนถูกกว่าการใช้ น้ำมันเบนซินหรือดีเซล		
13. ท่านเห็นว่าค่าใช้จ่ายในการใช้ก๊าซ LPG ทำให้ท่านประหยัดค่าใช้จ่ายต่อเดือนในปัจจุบัน (การประหยัดในปัจจุบัน)		
14. ท่านเห็นว่า การใช้ก๊าซ LPG ทำให้ท่านประหยัดค่าใช้จ่ายในระยะยาวได้ (การประหยัดในอนาคต)		

การตัดสินใจ	ความคิดเห็น	
	ใช่	ไม่ใช่
15. ท่านเห็นว่าการใช้ก๊าซ LPG เป็นการป้องกันความเสี่ยงจากการขาดแคลนน้ำมันเบนซินและน้ำมันดีเซลในอนาคต		
ความรู้		
16. ท่านรู้ว่าการใช้ก๊าซ LPG แทนน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นการประหยัดพลังงานและประหยัดค่าใช้จ่าย		
17. ท่านรู้ว่าการใช้ก๊าซ LPG แทนน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นการลดมลภาวะทางอากาศที่เป็นปัญหากับสิ่งแวดล้อมได้		
18. ท่านรู้ว่าการใช้ระบบขับเคลื่อนรถยนต์ด้วยก๊าซอัดตั้งจากช่างที่ไม่ชำนาญงานอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินได้		
19. ท่านรู้ bahwaทั่วโลกรณรงค์ให้ประชาชนเอาใจใส่ต่อการประหยัดพลังงานและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม		
คุณธรรม		
20. ท่านเห็นว่าเมื่อท่านเปลี่ยนระบบการขับเคลื่อนรถยนต์แล้วท่านจะเป็นส่วนหนึ่งของผู้ที่ลดมลพิษทางอากาศ		
21. ท่านเห็นว่าท่านเป็นส่วนหนึ่งในการลดการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงจากต่างประเทศและใช้สินค้าที่ผลิตได้ในประเทศแทนการนำเข้า		
22. ท่านเห็นว่าการใช้ก๊าซ LPG แทนน้ำมันเบนซินหรือน้ำมันดีเซล ท่านได้มีส่วนช่วยลดการขาดดุลการค้าในทางอ้อม		
23. ท่านเห็นว่าท่านได้ช่วยประหยัดเพื่ออนาคตของเศรษฐกิจชาติ		

ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

เกียรติศักดิ์ สิงห์ครา

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ข

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลต่อระดับความพอเพียง

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลต่อระดับความพอเพียง

สมมติฐานของแต่ละคู่ที่จะทดสอบความสัมพันธ์ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1

H_0 : เพศของผู้ให้ข้อมูลกับความพอเพียงไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : เพศของผู้ให้ข้อมูลกับความพอเพียงมีความสัมพันธ์กัน

สมมติฐานที่ 2

H_0 : อายุของผู้ให้ข้อมูลกับความพอเพียงไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : อายุของผู้ให้ข้อมูลกับความพอเพียงมีความสัมพันธ์กัน

สมมติฐานที่ 3

H_0 : ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลกับความพอเพียงไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลกับความพอเพียงมีความสัมพันธ์กัน

สมมติฐานที่ 4

H_0 : อาชีพของผู้ให้ข้อมูลกับความพอเพียงไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : อาชีพของผู้ให้ข้อมูลกับความพอเพียงมีความสัมพันธ์กัน

สมมติฐานที่ 5

H_0 : สถานภาพของผู้ให้ข้อมูลกับความพอเพียงไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : สถานภาพของผู้ให้ข้อมูลกับความพอเพียงมีความสัมพันธ์กัน

สมมติฐานที่ 6

H_0 : จังหวัดที่ผู้ให้ข้อมูลอาศัยอยู่กับความพอเพียงไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : จังหวัดที่ผู้ให้ข้อมูลอาศัยอยู่กับความพอเพียงมีความสัมพันธ์กัน

สมมติฐานที่ 7

H_0 : จำนวนรถยนต์ของครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลกับความพอเพียง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : จำนวนรถยนต์ของครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลกับความพอเพียงมีความสัมพันธ์กัน

สมมติฐานที่ 8

H_0 : จำนวนรถยนต์ของครอบครัวที่นำมาเปลี่ยนระบบขับเคลื่อนของผู้ให้ข้อมูล
กับความพอเพียงไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : จำนวนรถยนต์ของครอบครัวที่นำมาเปลี่ยนระบบขับเคลื่อนของผู้ให้ข้อมูล
กับความพอเพียงมีความสัมพันธ์กัน

สมมติฐานที่ 9

H_0 : รายได้ต่อเดือนของผู้ให้ข้อมูลกับความพอเพียงไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : รายได้ต่อเดือนของผู้ให้ข้อมูลกับความพอเพียงมีความสัมพันธ์กัน

สมมติฐาน

สมมติฐานของแต่ละคู่ที่จะทดสอบความสัมพันธ์สามารถกำหนดได้เหมือนการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลต่อความพอเพียง โดยกำหนดสมมติฐานดังนี้

1. สมมติฐานเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับองค์ประกอบความพอเพียงด้านความพอประมาณ ดังสมมติฐานที่ 1-9

$H_{0(1-9)}$: เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ จังหวัดที่อยู่อาศัย จำนวนรถยนต์ทั้งหมดในครอบครัว จำนวนรถที่นำมาเปลี่ยนระบบ และระดับรายได้ของผู้ให้ข้อมูลกับองค์ประกอบความพอเพียงด้านความพอประมาณ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

$H_{1(1-9)}$: เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ จังหวัดที่อยู่อาศัย จำนวนรถยนต์ทั้งหมดในครอบครัว จำนวนรถที่นำมาเปลี่ยนระบบ และระดับรายได้ของผู้ให้ข้อมูลกับองค์ประกอบความพอเพียงด้านความพอประมาณมีความสัมพันธ์กัน

2. สมมติฐานเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับองค์ประกอบความพอเพียงด้านความมีเหตุผล ดังสมมติฐานที่ 10-18

$H_{0(10-18)}$: เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ จังหวัดที่อยู่อาศัย จำนวนรถยนต์ทั้งหมดในครอบครัว จำนวนรถที่นำมาเปลี่ยนระบบ และระดับรายได้ของผู้ให้ข้อมูลกับองค์ประกอบความพอเพียงด้านความมีเหตุผลไม่มีความสัมพันธ์กัน

$H_{1(10-18)}$: เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ จังหวัดที่อยู่อาศัย จำนวนรถยนต์ทั้งหมดในครอบครัว จำนวนรถที่นำมาเปลี่ยนระบบ และระดับรายได้ของผู้ให้ข้อมูลกับองค์ประกอบความพอเพียงด้านความมีเหตุผลมีความสัมพันธ์กัน

3. สมมติฐานเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับองค์ประกอบความพอเพียงด้านความมีภูมิคุ้มกัน ดังสมมติฐานที่ 19-27

$H_{0(19-27)}$: เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ จังหวัดที่อยู่อาศัย จำนวนรถยนต์ทั้งหมดในครอบครัว จำนวนรถที่นำมาเปลี่ยนระบบ และระดับรายได้ของผู้ให้ข้อมูลกับองค์ประกอบความพอเพียงด้านความมีภูมิคุ้มกันไม่มีความสัมพันธ์กัน

$H_{1(19-27)}$: เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ จังหวัดที่อยู่อาศัย จำนวน

รถยนต์ทั้งหมดในครอบครัว จำนวนรถที่นำมาเปลี่ยนระบบ และระดับรายได้ของผู้ให้ข้อมูลกับ
องค์ประกอบความพอเพียงด้านความมั่งคั่งมีความสัมพันธ์กัน

4. สมมติฐานเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับ
องค์ประกอบความพอเพียงด้านความรู้ ดังสมมติฐานที่ 28-36

$H_{0(28-36)}$: เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ จังหวัดที่อยู่อาศัย จำนวน
รถยนต์ทั้งหมดในครอบครัว จำนวนรถที่นำมาเปลี่ยนระบบ และระดับรายได้ของผู้ให้ข้อมูลกับ
องค์ประกอบความพอเพียงด้านความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กัน

$H_{1(28-36)}$: เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ จังหวัดที่อยู่อาศัย จำนวน
รถยนต์ทั้งหมดในครอบครัว จำนวนรถที่นำมาเปลี่ยนระบบ และระดับรายได้ของผู้ให้ข้อมูลกับ
องค์ประกอบความพอเพียงด้านความรู้มีความสัมพันธ์กัน

5. สมมติฐานเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับ
องค์ประกอบความพอเพียงด้านคุณธรรม ดังสมมติฐานที่ 37-45

$H_{0(37-45)}$: เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ จังหวัดที่อยู่อาศัย จำนวน
รถยนต์ทั้งหมดในครอบครัว จำนวนรถที่นำมาเปลี่ยนระบบ และระดับรายได้ของผู้ให้ข้อมูลกับ
องค์ประกอบความพอเพียงด้านความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กัน

$H_{1(37-45)}$: เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ จังหวัดที่อยู่อาศัย จำนวน
รถยนต์ทั้งหมดในครอบครัว จำนวนรถที่นำมาเปลี่ยนระบบ และระดับรายได้ของผู้ให้ข้อมูลกับ
องค์ประกอบความพอเพียงด้านความรู้มีความสัมพันธ์กัน

ภาคผนวก ค

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายเกียรติศักดิ์ สิงห์ครา	
วันเดือนปีเกิด	23 ตุลาคม 2496	
ภูมิลำเนา	จังหวัดเชียงใหม่	
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2545	มัธยมศึกษาปีที่ 6 การศึกษานอกโรงเรียน อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
	พ.ศ. 2547	ศศ.บ. (พัฒนสังคม) มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก
	พ.ศ. 2524	เจ้าของกิจการ
	พ.ศ. 2534	เจ้าของกิจการ
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2545-2548	เปิดพิพิธภัณฑสถาน โบราณ “บ้านฮุยเป้ง”
	พ.ศ. 2546	นายกสโมสรไลออนส์เชียงใหม่ (โฮสต์)
	พ.ศ. 2546	นายกราชยานยนต์สมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดเชียงใหม่
	ปัจจุบัน	เจ้าของกิจการและผู้จัดการ
		บริษัท เชียงใหม่ยานยนต์เซอร์วิส
		กรรมการผู้จัดการ
		บริษัท เชียงใหม่ผ้าเบรก
		เจ้าของกิจการพิพิธภัณฑสถาน โบราณ “บ้านฮุยเป้ง”